77- KITÂBU'L-LIBÂS
1- (Bâb:) Ve Yüce Allah'in Su Kavli :
2- Izârini Kibirlenmeksizin Yerde Sürüyen Kimse Babi
3- Elbiselerde Alt Tarafi Yukari Kaldirip Cemreme Yapmak Babi
4- Bâb:
5- Elbisesini Kibirlenmekten Dolayi Uzatip Yerde Sürükleyen Kimse Babi
6- Saçakli Elbise Gîyme(Nin Hükmü) Babi
7- Ridâ Denilen Elbiseler Babi
8- Gömlek Giyilmesi Babi
9- Gömlegin Ve Baskasinin (Basin Çikmasi Için) Gögsünün" Yanindan Oyulan Yakasi Babi
10- Seferde (Ihtiyaçtan Dolayi) Yenleri Dar Bir Cübbe Giyen Kimse Babi
11- Gazvede Yün Cübbe Giyilmesi Babi
12- Kaftan Ve Ipek Ferrûce Babi
13- Bornuslar Babi
14- Serâvîl Babi
15- Sariklar Babi
16- Basi Ve Yüzün Çogunu Örtmek Babi
18- Bürde Çesitleri, Hibere Ve Semle Denilen Giyecekler Babi
19- Kisa Ve Hamîsa Denilen Örtüler Babi
20- Istimâlits-Sammâ Giyinisi Babi
21- Bir Tek Kumas Içinde Sarinip Bürünmek Babi
22- Damgali Siyah Yün Kumas Babi
23- Yesil Elbiseler Babi
24- Beyaz Elbiseler Babi
25- Erkeklerin Ipek Elbise Giymesi Ve Ipek Yaygi Edinmelerinin Hükmü); Erkekler Için Kullanilmasi Caiz Olacak Ipek Mikdâri(Ni Beyân) Bâb1
26- Ipek Kumasi Giymeksîzin Eliyle Dokunan Kimse Bâbî
27- Ipek Yaygi Edinme(Nin Hükmü) Babi
28- Kassî (Denilen Ipek Kumas) Giymek Babi
29- Kasintili Hastalik Sebebiyle Erkeklere Ipekli Kumastan Kullanmalarina Ruhsat Verilmesi Babi
30- Kadinlar Için Ipek Elbise (Kullanmanin Cevazi) Babi
31- Peygamberdin Elbiselerden Ve Yaygilardan (Herhangibir Sinif Üzerine Kisaltma Ve Darlik Yapmayip) Dâima Genislik Gösterir Oldugu Babi
32- Yeni Bir Elbise Giyen Kimseye Yapilacak Duâ Babi
33- Erkekler Için Zagferân Sürünme(Nîn Nehyi) Babi
34- Zagferân Bitkisiyle Boyanmis Elbise(Nin Hükmü) Babi
35- Kirmizi Elbise Babi
36- Kirmizi Ipek Altlik Bâbir
37-Tabaklanmis Ve Tabaklanmamis Derilerden Yapilan Ayakkabilar (Giyilmesi) Babi
38- Bâb: (Kadin, Erkek) Giymeye Sag If Ayakkabi Ile Baslar
39- Bâb: Insan Evvelâ Sol Ayakkabiyi Çikarir

40- Bâb: Insan Bir Tek Ayakkabi Ile Yürümez
41- Bir Ayakkabinda Iki Tasma Olur Ve Genis Bir Tasmayi Da Câîz Gören Kimse Babi
42- (Tabaklanip Boyanmis) Deriden Kirmizi Çâtmr Bâbi
43- Hasir Ve Benzeri Yaygilar Üzerine Oturmak Babi
44- (Yakalari Ve Yenleri) Alttn Dügmelerle Baglanmis Elbise Babi
45- Altin Yüzükler (Takmanin Hükmüm Beyân) Babi
46- Gümüs Yüzük Takma(Nin Cevazi) Babi
47-Bâb:
48- Mühür Yüzügün Kasi Babi
49- Demir Yüzük Babi
50- Mühür Yüzügün Naksi (Ve Keyfiyeti) Babi
51- Mühür Yuzugun Küçük Parmakta Takilmasi Babi
52- Kendisiyle Birseyler Mühürlenmesi Yâhud Kitâb Ehline Ve Baskalarina Mektûb Yazilip Gönderilmesi Için Mühür Yüzük Edinmek Babi
53- Mühür Yüzügü Taktigi Zaman Onun Kasini ,Elinin Iç Tarafina Getiren Kimse; Babi
54- Peygamber(S)'In: 'Hiç Kimse Kendi Yüzügünün Kasi Üzerine (Bu Yaziyi) Naksetmez" Sözü Babi
55- Bâb: Mühür Yüzügün Naksi Üç Satir Hâlife Yazilabilir Mi?
56- Kadinlar Için Yüzük (Takmanin Hükmü) Babi
57- Kadinlar Için Gerdanliklar Ve Sihâblar Yâni Tîb Ve Sükk Denilen Güzel Kokulu Boncuklardan Yapilmis Gerdanliklar (Giymenin Hükmü) Babi
58- Gerdanliklarin Ariyet Alinmasi Babi
59- Kadinlarin Kulaklarina Altin, Gümüs, Boncuk Nevinden Küpeler Takmalarimin Hükmü) Babi
60- Çocuklar Için Olan Kokulu Boncuk Gerdanlik Babi
61- Bâb: Kadinlara Benzemege Çalisan Erkekler Ve Erkeklere Benzemege Çalisan Kadinlar
62- Kadinlara Benzemege Çalisan Erkeklerin Evlerdi Disari Çikarilmalari Babi
63- Biyigi Kesip Kirkma(Nin Müstehâbligi) Babi
64- Tirnaklari Kesme(Nin Sünnetligi) Babi
65- Sakallari Bol Birakmak Babi
66- Saç Agarmasi Hakkinda Zikrolunan Seyler Babi
67- Bas-Ve Sakal Saçlarinin Beyazligini (Kina Gibi Bir Madde Ile) Boyamak Babi
68- Saçin Kivircik Olmasi Babi
69- Basin Saçlarini Zamk Gibi Yapistirici Bir Madde Sürmekle Birbirine Yapistirip Keçelestirmek Babi
70- Basin Saçlarini Ortasindan Ikiye Ayirmak Babi
71- Bastan Sarkan Zülüf Ve Kâküller Babi
72- Bas Saçinin Bir Kismini Tiras Edip Bir Kismini Parça Parça Bulutlar Gibi Birakma(Nin Hükmü) Babi
73- Kadinin Kendi Kocasina Iki Eliyle Güzel Kokular Sürmesi Babi
74- Basta Ve Sakaldaki Güzel Koku(Nun Hükmü) Babi

75- Tarakla Saçlari Taramak Babi
76- Hayizli Kadinin Kendi Kocasinin Saçini Taramasi Babi
77- Saç Sakal Tarama Ve Ise Sagdan Baslama Babi
78- Misk Hakkinda Zikredilen Seyler Babi
79- Güzel Kokudan Kullanmanin Müstehâbligi Babi
80- Güzel Kokuyu Geri Çevirmeyen Kimse Babi
81- Zerîre (Kokusu) Babi
82- Güzellik Için Dislerinin Arasini Yontan Kadinlar(In Kötülenmesi) Babi
83- Saçta (Baskasinin Saçiyle) Ekleme Yapmak Babi
84- Yüzlerinin Tüylerini Yoldurtan Kadinlar Babi
85- Saçina Ekleme Yapilmis Kadin Bâbî
86- Bedenlere Dögme Yapan Kadin Babi
87- Bedenine Dögme Yapilmasini Isteyen Kadin Babi
88- Tasvirlerdin Hükmü) Babi
89- Suret Yapan Musavvirlerin Kiyamet Günündeki Azâblari Babi
90- Suretleri Bozmak Babi
92- Sûretli Ve Resimli Seyler Üzerine Oturmayi Sevmeyen Kimse Babi
93- Tasvirler Bulunan Yerde Namaz Kilmanin Keraheti Babi
94- Bâb:
95- Içinde Suret Bulunan Eve Girmeyen Kimse Babi
96- Suret Yapiciya La'net Eden Kimse Babi
97- Bâb:
98- Binicinin Binek Üzerinde Arka Tarafina Baska Birini Bindirmesi Babi
99- Bir Binek Hayvani Üzerine Üç Kisinin Binmesi Babi
100- Binek Sahibinin Baska Bir Kimseyi Ön Tarafina Bindirmesi Babi
101- Binek Üzerindeki Binicinin Arka Tarafina Baska Birini Bindirmesi Babi
102- Binek Üzerinde Kadini Erkegin Arka Tarafina Bindirme(Nin Cevazi) Babi
103- Sirtüstü Yatmak Ve Ayagin Birini Digeri Üzerine Koymak Babi

Rahman ve Rahîm olan Allah 'in ismiyle

77- KITÂBU'L-LIBÂS

(Giyilen Seyler - ve Hükümleri- Kitabi)

1- (Bâb:) Ve Yüce Allah'in Su Kavli : [1]

"De ki: Allahhn kullan için çikardigi zîneti, temiz ve hos riziklari kim haram etmis. De ki: Onlar dünyâ hayâtinda îmân edenler içindir. Kiyamet günü ise yalniz onlara mahsûstur. Iste biz âyetleri, bilirler için böyle tafsil ederiz" (el-A'râf: 32) [2].
Peygamber (S) de:
"(Ey mü'minler) israf etmeksizin ve kibirlenmeksizin yiyiniz, içiniz, giyiniz, sadaka veriniz!"

buyurmustur [3].
Ibn Abbâs da: Iki sey; israf ve kibir günâhlari sana tecâvüz etmedigi müddetçe, halâldan her istedigini ye, her istedigini giy, demistir [4].

1-.....Bana Mâlik, Nâfi'den, Abdullah ibn Dînâr'dan ve Zeyd ibn Eslem'den tahdîs etti ki, bunlarin üçü de Mâlik'e Ibn Umer(R)'den söyle haber veriyorlardi: Rasûlullah (S): "Elbisesini kibirle yerlerde sürüyen kimseye Allah (merhamet bakisi ile) bakmaz" buyurmustur [5].

2- Izârini Kibirlenmeksizin Yerde Sürüyen Kimse Babi

2-.....Bize Mûsâ ibn.Ukbe, Salim ibn Abdillah'tan; o da babasi Abdullah ibn Umer(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S):
— "Büyüklenerek izârini (uzatip yerde) sürükleyen kimseye Allah kiyamet günü (merhamet bakisiyle) bakmaz" buyurmustur.
Ebû Bekr es-Siddîk:
— Yâ Rasûlallah! Benim izânmin yanlarindan birisi -ben onu sürünmekten koruyup dikkat etmezsem- muhakak sarkar (yerde sürünür), dedi.
Peygamber de ona:
— "Sen bu sarkitmayi büyüklenmek için yapanlardan degilsin" buyurdu [6].

3-.....Ebû Bekre (R) söyle demistir: Biz Peygamber'in yaninda bulunurken günes tutuldu. Bunun üzerine Peygamber (S) kalkip acele ile elbisesini ardindan sürükleye sürükleye yürüdü, nihayet mescide geldi. Insanlar (mescidden çikmalarinin ardindan) hemen mescide döndüler. Peygamber insanlara iki rek'at namaz kildirdi. Günes de açildi. Sonra Peygamber bize yöneldi ve:
— "Sübhesiz Günes ve Ay, Allah 'in âyetlerinden iki âyettir. Siz bu âyetlerden böyle birsey gördügünüz zaman, hemen namaz kilin ve açilincaya kadar Allah'a dua ediniz!" buyurdu [7].

3- Elbiselerde Alt Tarafi Yukari Kaldirip Cemreme Yapmak Babi

4-.....Ebû Cuhayfe (Vehb ibn Abdillah es-Suvâî-R) söyle demistir: Ben BIlâl'i gördüm ki, o bir harbe getirdi de, onu dikti. Sonra da namaza ikaamet etti. Bunun üzerine Rasûlullah'i gördüm ki, O (kirmizi) bir takim elbise giyinmis ve çemrenmis olarak çadirindan çikti da, o dikilen harbeye dogru oradaki insanlara iki rek'at namaz kildirdi. Bu sirada gördüm ki, Rasûlullah(S)'in önünden, dikili harbenin arkasindan insanlar, hayvanlar geçip gidiyorlardi [8].

4- Bâb:

'Elbisenin iki topuktan asagi sarkani atestedir"

5-.....Bize Saîd ibnu Ebî Saîd el-Makburî, Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S): "Izâr denilen elbisenin iki topuktan asagi sarkani atestedir" buyurmustur [9].

5- Elbisesini Kibirlenmekten Dolayi Uzatip Yerde Sürükleyen Kimse Babi

6-.....Bize Mâlik, Ebu'z-Zinâd'dan; o da el-A'rec'den; o da Ebû Hureyre(R)'den haber verdi ki, Rasûlullah (S): "Allah azginlik ve kibirden dolayi izârini uzatip yerde sürükleyen kimseye kiyamet gününde (merhamet bakisiyle) bakmaz" buyurmustur.

7-.....Bize Muhammed ibn Ziyâd tahdîs edip söyle dedi: Ben Ebû Hureyre(R)'den isittim, söyle diyordu: Peygamber (S) -yâhud: Ebû'I-Kaasim (S)-söyle buyurdu: "Bir adam takim elbisesi içinde, kendini begenmis ve basinin saçlarini omuzlarina kadar sarkitmis hâlde çalimli çalimli yolda yürüdügü sirada, Allah onu birden yere geçiri-verdi de, artik o kimse kiyamet gününe kadar kalmak üzere yerin içine dogru gömülüp gidiyordu".

8-..... Bana el-Leys tahdîs edip dedi ki: Bana Abdurrahmân ibn Hâlid, Ibn Sihâb'dan; o da Sâlim'den tahdîs etti. Ona da babasi Abdullah ibn Umer (R) söyle tahdîs etmistir: Rasûlullah (S) söyle buyurdu: "(Eski ümmetlerden) bir kimse izânm yerde kibirle sürüdügü sirada birden yere batirildi da, artik o kimse kiyamete kadar kalmak üzere yerin içine gömülüp gidiyordu".
Bu hadîsi ez-Zuhrî'den rivayet etmekte Yunus ibn Yezîd, Abdurrahmân ibn Hâlid'e mutâbaat etti. Bu hadîsi Suayb ibn Ebî Hamza, Zuhrî'den; o da Ebû Hureyre'den senediyle rivayet etti de, Peygam-ber'e yükseltmedi.

9-.....Bize babam Cerîribn Hazim haber verdi ki, amcasi Cerîr ibn Zeyd söyle demistir: Ben Salim ibn Abdillah ibn UmerMe beraber, onun kapisinin önünde bulundum. Bu hâlde Ibn Umer'in oglu Salim: Ben Ebû Hureyre'den isittim; o da Peygamber(S)'den isitti diyerek, yukariki hadîs tarzinda söyledi [10].

10-.....Bize Su'be tahdîs edip söyle dedi: Ben Muhârib ibn Disâr'a bir at üzerinde kavustum. Kendisi Kûfe'de mahkeme hâkimligi yapmakta oldugu yere gitmekte idi. Iste orada kendisine bu hadîsi sordum. Bunun üzerine bana tahdîs edip söyle dedi: Ben Abdullah ibn Umer(R)'den isittim, söyle diyordu: Rasûlullah (S):
— "Kibirden dolayi elbisesini yerde sürükleyen kimseye Allah kiyamet gününde (merhamet bakisiyle) bakmaz" buyurdu.
Su'be dedi ki: Ben Muhârib'e:
— Abdullah ibn Umer bu hadîsinde izânm zikretti mi? diye sordum.
Muhârib:
— Abdullah izâr ve gömlek diye tahsis yapmadi (izâr, gömlek ve digerlerini sâmil olarak "Elbise" ta'birini kullandi), dedi.
Bu hadîsi Ibn Umer'den; o da Peygamber'den "Elbise" lafziyle rivayet etmesinde Muhârib ibn

Disâr'a Cebele ibnu Suhaym, Zeyd ibu Eslem, Zeyd ibn Abdillah mutâbaat etmislerdir.
el-Leys de Nâfi'den; o da Ibn Umer'den bunun benzerini söylemistir.
Mûsâ ibn Ukbe, Umer ibnu Muhammed, Kudâme ibnu Mûsâ üçlüsü de "Elbisesini büyüklenerekyerde sürükleyen kimse..." hadîsini Ibn Umer'den; o da Peygamber'den rivayet etmekte, Nâfi'e mutâbaat etmislerdir [11].

6- Saçakli Elbise Gîyme(Nin Hükmü) Babi

ez-Zuhrfnin, Ebû Bekr ibn Muhammed'in, Hamza ibn Useyd'in, Muâviye ibn Abdillah ibn Ca'fer'in (yânî bu dördünün de) saçakli elbiseler giymis olduklari zikrolunuyor [12].

11-.....Peygamber'in zevcesi Âise (R) söyle demistir: Rifâa el-Kurazî'nin karisi Rasûlullah'a geldi. Ben oturmakta idim. Rasûlul-lah'in yaninda Ebû Bekr de vardi. Kadin:
— Yâ Rasûlallah! Ben Rifâa'nin nikâhi altinda idim. Rifâa beni bosamis ve bosanmami kesinlestirmisti. Ondan sonra ben Abdurrali-mân ibnu'z-Zubeyr ile evlenmistim. Fakat hakikat su ki, vallahi yâ Rasûlallah, Abdurrahmân'daki erkeklik âleti su elbise saçagi gibi gevsektir, dedi.
Kadin bunu söylerken kendi üst örtüsünden bir saçak tuttu (da gevsekligi onunla ta'rîf etti).
Âise dedi ki: Bu sirada kapinin önünde duran ve kendisine henüz içeriye girme izni verilmemis olan Hâlid ibn Sa'd da kadinin bu sözünü isitti.
Âise dedi ki: Iste bu Hâlid:
— Yâ Ebâ Bekr! Rasûlullah'm huzurunda açik saçik söylemekte olan bu kadini böyle söylemekten nehyetmelisin! dedi.
Vallahi Rasûlullah, gülümseme üzerine birsey artirmadi ve kadina:
— "Sanirim ki, sen eski kocan Rifâa'ya dönmek istiyorsun. Ikinci kocan Abdurrahmân senin balçigindan tutmadikça, sen de onun balçigindan tatmadikça bu olamaz (ona varamazsin)" buyurdu.
Rasûlullah'm bu kissada söyledigi hüküm, bundan sonra degismez bir sünnet (yânî kaanûn) oldu [13].

7- Ridâ Denilen Elbiseler Babi

Enes: Bir bedevi Peygamber(S)'in ridâsini çekti, demistir [14].

12-.....Alî (R) söyle demistir: (Hamza'nin sarhosken benim develerimi öldürmesini Peygamber'e söyleyince) Peygamber (S) ridâ-sini isteyip onu giydi. Sonra yürüyerek gitti. Ben ve Zeyd ibn Harise arkasindan O'nu ta'kîb ettik. Nihayet Hamza'nin bulundugu eve geldi. Içeriye girmek için izin istedi. Içeridekiler gelenlere izin verdiler [15].

8- Gömlek Giyilmesi Babi

Ve Yüce Allah'in Yûsuf Peygamber'den hikâye ettigi su kavli:
"Su benim gömlegimi götürün de onu babamin yüzüne koyun, o iyice görür bir hâle gelir... '* (Yûsuf: 93)[16].

13-.....Bize Hammâd, Eyyûb'dan; o da Nâfi'den; o da Ibn Umer(R)'den söyle tahdîs etti': Bir adam:
— Yâ Rasûlallah! Ihrama giren kimse elbiselerden ne giyer? diye sordu.
Bunun üzerine Peygamber (S):
— "Ihrama giren kimse ne gömlek, ne donlar, ne bornûs, ne de ayakkabi giyer. Ancak na'leyn bulamadigi takdirde topuklardan asagida olan birsey giysin!" buyurdu [17].

14-.....Câbir ibn Abdillah (R) söyle demistir: Peygamber (S) Abdullah ibn Ubeyy'in yanma, o ölüp de kabrine girdirilmesinden sonra geldi. Peygamber onun çikarilmasini emretti, o da kabrinden çikarildi ve Peygamber'in iki dizleri üzerine konuldu. Peygamber kendi tükrügünden onun üzerine nefes etti ve kendi mübarek gömlegini ona giydirdi. (Peygamber'in kendi gömlegini ona giydirmesinin sebebini) Allah en bilendir [18].

15-.....Abdullah ibn Umer (R) söyle demistir: Abdullah ibn Ubeyy vefat ettigi zaman onun oglu Abdullah, Rasûlullah'a geldi ve:
— Yâ Rasûlallah! Gömlegini bana versen de babami onun içine kefenlesem, namazini da kilsaniz ve onun için Allah'tan magfiret is-teyiverseniz! dedi.
Rasûlullah, Abdullah'a gömlegini verdi ve ona:
— "Cenazenin hazirlanmasini bitirdigin zaman bize bildirin" buyurdu.
Abdullah babasinin cenazesini hazirlayip bitirince bunu Rasûlullah'a bildirdi. Rasûlullah da onun cenaze namazini kildirmak için gitti. Namazini kildiracagi sirada Umer, Rasûlullah'i çekti de:
— Allah seni münafiklar üzerine namaz kilmaktan nehyetmedi mi?
Yüce Allah "Onlar için istigfar et yâhud istigfar etme. Eger onlar için yetmis defa istigfar dahî etsen yine Allah kendilerini asla magfiret edecek degildir... " (et-Tevbe: 80) buyurdu, dedi.
Bunun üzerine: "Onlardan ölen hiçbir kimseye ebedî dua etme. (Defn ve ziyaret için) kabrinin basinda da durma. Çünkü onlar Allah yi ve Rasûlü 'nü inkâr ile kâfir oldular, onlar fâsiklar olarak öldüler'1' (et-Tevbe: 84) âyeti indi. Bu âyetten sonra artik Rasûlullah, ölen münafiklar üzerine cenaze namazi kildirmayi terketti [19].

9- Gömlegin Ve Baskasinin (Basin Çikmasi Için) Gögsünün'' Yanindan Oyulan Yakasi Babi

16-.....Bize Ibrâhîm ibn Nâfi' el-Mahzûmî, el-Hasen ibn Müslim'den; o da Tâvûs'tan tahdîs etti ki,Ebû Hureyre(R) söyle demistir: Rasûlullah (S) cimri ile sadaka verici cömert kimsenin mesellerini su iki adamin meselleri gibi beyân etti: "Bu iki adamin üzerinde demirden birer cübbe vardir. Bu cübbe onlarin ellerini memelerine ve köprücük kemiklerine dogru sikistirip zorlamistir. Sadaka verici kisi bir sadaka verdigi zaman o cübbe onun bedeninden yayilip genisler, hattâ onun

ayak parmaklarinin uçlarini bile kaplar da ayak izlerini siler giderir. Cimri ise bir sadaka vermek kasdettikçe cübbesi daralmaya baslar ve herbir halka, vücûdun kendisine degen yerini yakalayip (siddetle) sikar".
Ebû Hureyre dedi ki: Ben Rasûlullah'i parmagiyle yakasina dogru söyle diye isaret ederken gördüm. Eger sen onu cübbesini genisletmeye çalisir, cübbenin de genislemez oldugunu göreydin (elbette hayret ederdin)!
Tâvûs'un oglu Abdullah, babasindan; o da Ebû Hureyre'den senediyle el-Hasen ibn Müslim'e mutâbaat etti. Ebu'z-Zinâd da el-A'rec'den; o da Ebû Hureyre'den senediyle "Iki cübbe" sözüyle rivayette yine el-Hasen ibn Müslim'e mutâbaat etti.
Hanzala da söyle demistir: Ben Tâvûs'tan isittim, söyle diyordu: Ben Ebû Hureyre'den isittim, "Iki cübbe" sözünü söylüyordu. Ca'fer ibn Rabîa da el-A'rec'den "Iki cünne" yânî "Iki kalkan" sözünü söylemistir [20].

10- Seferde (Ihtiyaçtan Dolayi) Yenleri Dar Bir Cübbe Giyen Kimse Babi

17-.....el-Miigîre ibn Su'be (R) tahdîs edip söyle demistir: Peygamber (S) bir hacetini yerine getirmek için gitti. O isini bitirdikten sonra dönüp geldi. Bu sirada ben kendisini su alip karsiladim. Ab-dest aldi. Üzerinde bir Sâm cübbesi vardi. Agzini çalkaladi, burnuna su çekti, yüzünü yikadi. Akabinde o cübbenin yenlerinden ellerini sivayip çikarmaya davrandi. Yenler çok dar idiler. (Bu sebeble ellerini sigayip çikaramadi.) Bu sefer ellerini cübbenin asagisindan disari çikardi ve onlari da yikadi. Basi ile ayaklan üzerine de meshetti [21].

11- Gazvede Yün Cübbe Giyilmesi Babi

18-.....el-Mugîre ibn Su'be (R) söyle demistir: Ben bir seferde bir gece Peygamber'le birlikte idim» Bana:
— "Yaninda su var mi?" diye sordu. Ben:
— Evet var, dedim. :
Bunun üzerine bineginden indi de gecenin karanligi içinde benden iyice gizleninceye kadar yürüdü. Sonra geldi. Ben O'na kaptan su döktüm, O da yüzünü ve ellerini yikadi. Üzerinde yünden yapilmis bir cübbe vardi. Peygamber kollarini ondan disariya çikarmaya muktedir olamadi. Nihayet kollarini cübbenin asagi tarafindan çikardi da, öyle yikadi. Sonra basini meshetti. Sonra ben ayakkabilarini çikarmak için ellerimi uzattim.
— "Onlara ilisme! Çünkü ben ayaklarimi temiz olduklari hâlde (yânî abdestli iken) onlarin içine soktum" buyurdu, ve ayakkabilari üzerine meshetti [22].

12- Kaftan Ve Ipek Ferrûce Babi

-Ki bu "Ferrûce" de kaftandir- "Ferrûce", arkasinda yarigi olan kaftandir, denilir [23].

19-.....el-Misver ibn Mahrame (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) sahâbîlerine birçok kaftanlar dagitti da bunlardan Mahrame'ye birsey vermemisti. Bunun üzerine Mahrame, oglu Misver'e hitaben:
— Ey ogulcugum! Haydi beraber Rasûlullah'a gidelim, dedi. (Misver dedi ki:) Ben, babam Mahrame'nin beraberinde gittim.
O bana:
— Haydi Peygamber'in yanma gir de O'nu bana çagir! dedi.
Misver dedi ki: Ben Rasûlullah'i babam için da'vet ettim. Rasûlullah omuzunda bu kaftanlardan bir kaftan oldugu hâlde, babamin yanma çikti ve:
— "Bunu senin için sakladim!" buyurdu.
Misver dedi ki: Babam kaftana bakti da kendisi (yâni Rasûlullah):
— "Mahrame razi oldu" dedi [24].

20- Bize Kuteybe ibn Saîd tahdîs etti. Bize el-Leys, Yezîd ibn Ebî Habîb'den tahdîs etti ki, Ukbe ibnu Âmir (R) söyle demistir: Rasû-lullah(S)'a bir ipek ferrûc hediye edilmisti. Onu giydi, sonra içinde namaz kildi. Namazdan çiktiktan sonra onu istemez gibi bir tavir içinde bedeninden siddetle çikardi. Sonra:
— "Bu, mutta kilere yarasmaz!" buyurdu.
Bu hadîsi el-Leys'ten rivayet etmekte Abdullah ibn Yûsuf, Kuteybe ibn Saîd'e mutâbaat etmistir. Abdullah ibn Yûsuf'tan baskasi "Ferrûcun harîrun = Ipek bir ferrûce" seklinde söylemistir [25].

13- Bornuslar Babi

Buhari dedi ki: Bana Müsedded ibn Muserhed söyledi: Bize Mu'temir tahdîs edip söyle dedi: Ben babam Süleyman ibn Tarhân'dan isittim: Ben Enesin üzerinde kalin ipekten sari bir bornus gördüm, dedi [26].

21-.....Bana Mâlik, Nâfi' den; o da Abdullah ibn Unier(R)' den söyle tahdîs etti: Bir adam:
— Yâ Rasûlallah! Ihrama giren kimse elbiselerden ne giyer? diye sordu.
Rasûlullah (S):
— "Gömlekler, sariklar, donlar, bornuslar, ayakkabilar giymez. Ancak na'leyn bulamayan kimse ayakkabi giysin de topuklardan asagisina kadar kessin. Bir de cehri ve zagferânla boyanmis kumastan yapili elbiseler giymez" buyurdu [27]

14- Serâvîl Babi

22-.....Bize Sufyân ibn Uyeyne, Amr ibn Dinar'dan; o da Câbir ibn Zeyd'den; o da Ibn Abbâs(R)'tan tahdîs etti ki, Peygamber (S): "(Ihrâm'da) izâr bulamayan serâvîl (yâni don) giysin,

na'leyn bulamayan da (topuklardan asagi olan) huffeyn{ = iki mest) giysinf'bu-yurmustur.

23-.....Abdullah ibn Umer (R) söyle demistir: Bir adam ayaga kalkti da:
— Yâ Rasûlallah! Ihrama girecegimiz zaman bize ne giymemizi emir buyurursun? dedi.
Rasûlullah:
— "Gömlek, serâvîl, basliklar, bornuslar, ayakkabilar giymeyiniz. Ancak iki terligi bulunmayan kimse olursa, o topuklardan asagida olan ayakkabilar giysin. Bir de kendisine vers vey.â zagferân bitkisi boyalari dokunmus elbiselerden hiçbirini giymeyiniz" buyurdu.

15- Sariklar Babi

24-.....ez-Zuhrî söyle demistir: Bana Salim, babasi Abdullah ibn Umer(R)'den haber verdi ki, Peygamber (S) söyle buyurmustur: "Ihrama giren kimse ne gömlek, ne sarik, ne don, ne bornus, ne cehrî veya zagferânla boyanmis bir kumas, ne ayakkabi giyer. Ancak iki terlik bulamayan kimse için ayakkabi giyme ruhsati vardir. Söyle ki, iki terlik bulamayan kimse, ayakkabilari topuklarin asagisindan keser" [28].

16- Basi Ve Yüzün Çogunu Örtmek Babi [29]

Ibn Abbâs: Rasûlullah (S) basi üzerine siyah bir kumas parçasi çatip dolamis oldugu hâlde disari çikti, demistir [30].

Enes de: Peygamber (S) basi üzerine bir bürde kenarini sarip doladi, demistir [31].

25-.....Âise (R) söyle demistir: Müslümanlardan birçok adamlar Habesistan'a muhacir olarak gittiler. Ebû Bekr de muhacir olmak üzere hazirlik yapmisti. Bu sirada Peygamber (S) ona:
— "Sabret, çünkü ben, bana da (hicret için) izin verilecegini ümîd etmekteyim" buyurdu.
Bunun üzerine Ebû Bekr:
— (Yâ Rasûlallah!) Babam anam Sana feda olsun! Böyle bir izin gelmesini umuyor musun? dedi.
Rasûlullah da:
— "Evet umarim!" diye cevâb verdi.
Bu sebeble Ebû Bekr de Peygamber'e hicrette yoldaslik etmek • üzere hemen hareket etmekten vazgeçip kendini alikoydu. Bu arada Ebû Bekr, evinde bulunan kuvvetli iki binek devesini dört ay agaç yapraklanyle ev içinde besledi.
Râvî Urve dedi ki: Âise söyle dedi: Bir gün biz günesin en sicak zamâninda.Ebû Bekr'in evinde oturuyorduk. Ev halkindan biri Ebû Bekr'e:
— Iste Rasûlullah, bize gelmesi alisilmis olmayan bir saatte basini bir sargi ile sarip örtmüs olarak geliyor! dedi.
Ebû Bekr de:
— Babam anam O'na feda olsun! Vallahi O'nu bu saatte buraya muhakkak mühim bir is getirmistir! dedi.

Akabinde Peygamber geldi, içeri girmeye izin istedi, Ebû Bekr
O'na izin verip buyurun dedi. Bunun üzerine içeriye girdi. Girdigi zaman Ebû Bekr'e:.
— "Yaninda kim varsa disari çikar!" buyurdu, Ebû Bekr de:
— Babam Sana feda olsun yâ Rasûlallah! Onlar ancak Sen'in ehlin ve mahremindir (yabanci yoktur)! dedi.
Rasûlullah:
— "Bana Mekke'den çikmak hususunda izin verilmistir"buyurdu.
Ebû Bekr de:
— Yâ Rasûlallah! Babam Sana feda olsun! Ben de sohbetinde ve beraberinde bulunmak isterim! dedi.
Rasûlullah:
— "Evet (sen de berâberimdesin)/" buyurdu.
Ebû Bekr:
— Babam Sana feda olsun, yâ Rasûlallah! Su ikfbineîrdeVefn-den birini al! dedi.
Peygamber:
— "Ancak bedeliyle alirim" buyurdu.
Âise dedi ki: Biz Rasûlullah ile Ebû Bekr'in sefer malzemelerini çabucak hazirladik. Her ikisi için bir dagarcik içinde bir mikdâr azik düzenleyip bir sofra olarak koyduk. Agzi baglanacagi sira Ebû Bekr'in kizi kardesim Esma, belinin kusagindan bir parça kesip ayirdi da onunla dagarcigin agzini bagladi. Iste bundan dolayi Esmâ'ya "Zâtu'n-Nitâkayn = Iki Kusakli" diye isim verildi. Sonra Rasûlullah ile Ebû Bekr Sevr denilen dagdaki bir magaraya ulastilar. Ve orada üç gece kaldilar. Her gece yanlarinda Ebû Bekr'in oglu Abdullah gecelerdi. Abdullah çabuk anlayisli, kavrayisli, taze bir gençti. Seher vakti Rasûlullah ile Ebû Bekr'in yanlarindan, Mekke'de gecelemis gibi Ku-reys ile sabaha ulasirdi. Abdullah Rasûlullah ile Ebû Bekr hakkinda Kureys müsriklerinin hilelerinden duydugu seyleri ezberinde tutar, tâ karanlik basinca gelir, Rasûlullah ile babasi Ebû Bekr'e haber verirdi. Ebû Bekr'in kölesi Âmir ibn Fuheyre (o civarda) bol sütlü sagmal koyun otlatir ve aksamdan bir müddet geçtiginde Rasûlullah ile Ebû Bekr'e getirirdi. Onlar da taze süt içerek gecelerlerdi. Nihayet gecenin sonunda Âmir ibn Fuheyre (magaranin önüne gelir) sagmal koyuna seslenirdi (ve alir, yaymaga götürürdü). Rasûlullah ile Ebû Bekr'in magarada bulunduklari üç gecenin hepsinde Âmir süt isini böyle te'mîn ederdi [32].

26-..... Bize Mâlik, ez-Zuhrfden; o da Enes(R)'ten tahdîs etti ki, Peygamber (S) Fetih yilinda Mekke'ye, basinda migfer oldugu hâlde girmistir [33].

18- Bürde Çesitleri. Hibere Ve Semle Denilen Giyecekler Babi

Habbâb ibnu'l-Erett: Peygamber (S) Ka'be'nin gölgesinde bürdesini yastik ederek dayandigi sirada kendisine geldik de müsriklerin ezalarindan sikâyet ettik... demistir [34].
ücretle tutmak bâbi"nda kisaltilmis olarak; "Peygamberin hicreti bâbi"nda çok uzun bir metinle

geçmisti.

27-.....Enesibn Mâlik (R) söyle demistir: Ben Rasûhillah(S)'in beraberinde yürüyordum. Rasûlullah'm üzerinde Necrân dokumalarindan kalin kenarli bir bürde (yânî kaftan) bulunuyordu. Bir çöl Arab'i bize yetisti de Rasûlullah'in ridâsim siddetli bir çekisle çekti. Hattâ ben o sirada Rasûlullah'm boynu ile omuzlan arasina baktim da bedevinin ridâyi siddetle çekmesinden ridânin kaim kenari Rasûlullah'm boyun safhasinda iz birakmisti. Bundan sonra bedevî, Ra-sûlullah'a hitaben:
— Yâ Muhammedi Yaninda bulunan Allah malindan bana bîr-sey verilmesini emret! dedi.
Bunun üzerine Rasûlullah, bedeviye dogru (sefkatle) bakti, sonra güldü, sonra da ona bir mikdâr atiyye verilmesini emretti [35].

28-..... Sehl ibn Sa'd (R) söyle demistir: Bir gün bir kadin ke-harli dokunmus bir bürde ile geldi.
Sehl, râvîsine:
— Sen bürde nedir bilir misin? diye sordu.
O da:
— Evet bilirim. Bürde, kenarinda saçaklar birakilarak dokunmus bir semledir, dedi.
(Sehl devamla söyle dedi:) O kadin:
— Yâ Rasûlallah! Bu bürdeyi ben kendi elimle dokudum, onu Sana giydirecegim! dedi.
Bunun üzerine Rasûlullah o bürdeyi aldi, zâten kendisinin böyle bir bürdeye ihtiyâci vardi. Sonra Rasûlullah bu bürde sirtinda onun izâri olmus hâlde bizim yanimiza çikti. Oradaki topluluktan bir sa-hâbî bu bürdeye eliyle dokundu da:
— Yâ Rasûlallah! (Bu ne güzelmis!) Bunu bana giydir! dedi. Rasûlullah:
— "Evet" buyurdu ve mecliste Allah'in diledigi kadar oturdu. Sonra evine döndü, akabinde o bürdeyi sirtindan çikarip dürdü. Sonra da onu isteyen adama gönderdi. Mecliste bulunan topluluk o zâta:
— Sen bunu iyi etmedin, Peygamber'in hiçbir isteyeni reddetmez oldugunu bildigin hâlde bunu O'ndan istedin (Peygamber'in ise buna ihtiyâci vardi), dediler.
Bunun üzerine o zât:
— Vallahi bu bürdeyi giymek için istemedim. Ben onu ancak öldügüm gün benim kefenim olsun diye istedim, dedi.
Sehl: Hakîkaten bu bürde o zâtin kefeni oldu, demistir [36].

29-..... Ebû Hureyre (R) söyle demistir: Rasûlullah(S)'tan isitim:
— "Ümmetimden öyle bir zümre cennete girer ki, onlar yetmis bindir, yüzleri de ayin isik saçmasi gibi isik saçar" buyuruyordu.
Bu sirada Ukâse ibn Mihsan el-Esedî, üzerine kaplan derisi gibi çizgili bir semle kaldirarak:
— Yâ Rasûlallah! Beni de onlardan kilmasi için Allah'a duâ edi-ver! dedi.
Rasûlullah (S) da:
— "Yâ Allah! Bunu da onlardan kil!" diye duâ etti.

Bundan sonra Ensâr'dan bir adam da ayaga kalkti ve:
— Yâ Rasûlallah! Beni de onlardan kilmasina Allah'a duâ edi-ver, dedi.
Rasûlullah:
— "Bu hususta Ukâse senin önüne geçti" buyurdu [37].

30-.....Bize Hemmâm ibn Yahya, Katâde'den; o da Enes'ten tahdîs etti.
Katâde dedi ki: Ben Enes'e:
— Peygamber(S)'e en sevimli olan elbise hangisi idi? diye sordum.
Enes:
— Hibere idi, dedi.

31-.....Enes ibn Mâlik (R): Peygamber(S)'e en sevimli elbise hibere (ve "Bürdü Yemânî" denilen çubuklu) elbise giymekti, de-mistir.

32-.....ez-Zuhrî söyle demistir: Bana Ebû Seleme ibnu Abdirrahmân ibn Avf haber verdi. Ona da Peygamber'in zevcesi Âise (R): Rasûlullah (S) vefat ettiginde beyaz hibre bürdü ile örtüldü, diye haber vermistir [38].

19- Kisa Ve Hamîsa Denilen Örtüler Babi

33-.....Ibn Sihâb söyle demistir: Bana Ubeydullah ibnu Abdillah ibn Utbe haber verdi ki, Âise ile Ibn Abbâs (R), ikisi de söyle demislerdir: Rasûlullah (S) son hastaliginda (çektigi zahmetten dolayi) yaninda bulunan bir hamîsayi yüzüne örter dururdu. Hamîsa kendisine sikinti verdikçe yine atip yüzünü açardi. Iste o hâlde iken: "Allah'in la'neti Yahûdîler'in ve Hnstiyanlar'in üzerine olsun. Onlar peygamberlerinin kabirlerini kendilerine mescidler edindiler" buyurdu ki, maksadi, onlarin yaptiklarindan ümmeti sakindirmakti [39].

34-.....Âise (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) bir defasinda üstünde damgalar bulunan bir hamîsa içinde namaz kildi. Namaz esnasinda üstündeki damgalara bir göz atip bakmisti. Namazdan selâm verip çikinca:
— "Benim su hamîsami Ebû Cehm'e (geri) götürün deAdiyy ibn Ka'b ogullari'ndan Ebû Cehm ibn Cehm ibn Huzeyfe ibn Gânim'în enbicâniyyesini bana getirin. Çünkü bu hamîsa, biraz önce beni na-mazimdan mesgul etti" buyurdu [40].

35-.....Bize Eyyûb, Humeyd ibn Hilâl'den tahdîs etti ki, Ebû Burde söyle demistir: Âise (R) bize bir kisâ ve kaba bir izâr çikardi da:
— Peygamber(S)'in ruhu iste bu ikisi içinde kabzolundu, dedi [41].

20- Istimâlits-Sammâ Giyinisi Babi

36-.....Ebû Hureyre (R) söyle demistir: Peygamber (S) mülâbeseden (el dokundurma alisverisinden), munâbezeden (birbirine atma suretiyle yapilan alisveristen) nehyetti. Iki namazdan da nehy buyurdu: Fecr namazindan sonra günes doguncaya kadar, ikindi namazindan sonra da günes batmcaya kadar namaz kilmaktan nehy buyurdu. Ve yine insanin bir tek elbise içinde avret yeri üzerinde onunla gök arasinda elbiseden hiçbirsey olmayarak (yâni avret yerini örtmeyerek) ihtibâ etmesinden ve istimâlu's-sammâ giyinisiyle libâsa bürün-mesinden nehy buyurdu [42].

37-.....Ebû Saîd el-Hudrî (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) iki türlü giyinisten ve iki türlü alisveristen nehyetti. Alisveriste mulâme-seden ve munâbezeden nehyetti. Mulâmese, bir kimsenin gece veya gündüz eliyle diger birinin kumasina dokunmasidir. Bu adam o kumasi alt üst etmez, sâdece böyle el dokundurur. Munâbeze ise bir adamin kendi kumasini diger adama dogru atmasi ve diger adamin da kendi kumasini atmasidir, ve bu atisma, kumasa bakmaksizin ve aralarinda bir rizâlasma da olmaksizin onlarin zoraki alisverisleri olur.
Iki türlü giyinisin biri istimâlu's-sammâ'dir. "es-Sammâ", insanin sevbini, ihramini iki omuzundan biri üzerine koymasi ve iki sikkindan birinin açilmasi, üzerinde hiçbir sevb bulunmamasidir. Diger giyinis ise insamn büründügü kumastan bir parçasini ferci üzerinde bu-lundurmaksizm, oturur hâlde kendi kumasiyle ihtibâ etmesi, yânî onu sarinip bürünmesidir [43].

21- Bir Tek Kumas Içinde Sarinip Bürünmek Babi

38-.....Ebû Hureyre (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) iki türlü giyinisten (ihtibâ ve istimal giyinislerinden) nehyetti. Insanin, büründügü kumasin bir parçasini avret yeri üzerinde bulundurmaksizm bir tek kumasa sarinip bürünmesinden ve insanin iki sikktan biri üzerinde birsey bulunmayarak bir tek kumasla bürünmesinden nehyetti. Bir de mulâmese ve munâbeze sûretleriyle alisveris yapmaktan nehyetti.

39-..... Bize Ibn Cureyc haber verip söyle dedi: Bana Ibn Sihâb, Ubeydullah ibn Abdillah'tan; o da Ebû Saîd el-Hudrî(R)'den haber verdi ki, Peygamber (S) istimâlu's-sammâ giyinisinden ve insanin, ferci üzerinde birsey yokken bir tek kumas içinde sarinip bürünmesinden nehyetmistir [44].

22- Damgali Siyah Yün Kumas Babi

40-.....Bize Ishâk ibn Saîd, babasi Saîd ibnu Fulân'dan -ki o Amr ibnu Saîd ibni'I-Âs'tir-; o da Hâlid ibnu Saîd'in kizi Ümmü Hâ-lid'den tahdîs etti ki, bu kadin söyle demistir: Peygamber(S)'e birçok elbiseler getirilmisti. Bunlarin içinde bir küçük siyah yün kumas vardi. Peygamber oradaki topluluga:
— "Bu küçük siyah yün kumasi kime giydirelim diye düsünürsünüz?" diye sordu.

Topluluk susup cevâb vermedi. Peygamber:
— "Ümmü Hâlid'i bana getirin!" buyurdu.
Bunun üzerine Ümmü Hâlid küçük bir kizini tasiyarak huzura getirildi. Peygamber o siyah yün kumasi eline aldi da onu Ümmü Hâ-lid'e giydirdi. Ve:
— "Sen bunu saglikla eskit ve parçala!" buyurdu.
Hamîsa denilen bu yün kumasta yesil yâhud san damgalar vardi. Bundan sonra Peygamber (S):
— "Yâ Ümme Hâlid! Bu yün kumasin alemi (yânî damgasi) se-nehtir senektir!" buyurdu.
Bu "Senen" kelimesi Habesçe olup, "Güzel" ma'nâsmadir [45].

41-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Annem Ümmü Suleym, kardesim Abdullah ibn Ebî Talha'yi dogurdugu zaman bana:
— Yâ Enes! Su oglana bak! Sakin ona zarar verecek hiçbirsey isabet ettirmeden, Peygamber'in yanina götür, Peygamber onun damagini çignemle ovusturur, dedi.
Bunun üzerine ben çocugu Peygamber(S)'e getirdim. O sirada Peygamber bir hurmalik içinde bulunuyordu, üzerinde hureysiyye denilen yün kumas vardi. Peygamber (S) fetih zamaninda kendisine gelmis olan yük develerim damgalamakla mesgul oluyordu [46].

23- Yesil Elbiseler Babi

42-.....Bize Eyyûb es-Sahtiyânî, Ikrime'den söyle haber verdi:
Rifâa karisini (Temime bintu Vehb'i) bosadi. Sonra o kadinla Abdur-rahmân ibnu'z-Zubeyr el-Kurazî evlendi.
Âise dedi ki: Bu kadinin üzerinde yesil bir bas örtüsü vardi. Ben Âise'ye geldi de kocasi Abdurrahmân'dan sikâyet edip derd yandi ve cildi üzerinde (dögmeden meydana gelmis) yesil bir lekeyi gösterdi. Nihayet Rasûlullah gelince -Ikrime: Kadinlar, birbirlerine yardim ederler, dedi- Âise:
— Yâ Rasûlallah! Ben mü'min kadinlarin karsilasmakta olduklari böylesine mesakkat görmedim. Vallahi bu kadinin cildi, üzerindeki örtüden daha yesildir, dedi.
Ikrime dedi ki: Kadinin kocasi, kadinin Rasûlullah'a gidip sikâyet ettigini isitti de, o da Peygamber'e geldi. Beraberinde baska kadindan dogma iki oglu da vardi. Karisi Temime:
— Vallahi (yâ Rasûlallah) benim ona karsi beni dögmesine sebeb olacak hiçbir günâhim yoktur. Ancak ondaki cinsiyet âleti su elbise saçagi gibi gevsek oldugundan, benim sehvetimi gideremiyor, dedi ve elbisenin kenarinda dokunmamis vaziyette sarkmakta olan bir saçagi tuttu (gevsekligi gösterdi).
Bunun üzerine kocasi Abdurrahmân:
— Vallahi yalan söyledi yâ Rasûlallah! Muhakkak ki, ben onu deri silker gibi silkeliyorum {yâni cima kuvvetim kemâlindedir), fakat o benimle cinsî münâsebet yapmaktan çekiniyor, (eski kocasi) Ri-fâa'yi istiyor! dedi.
Bunun üzerine Rasûlullah (S) kadina:
— "Is böyle ise, sen Rifâa'ya halâl olmazsin -yâhud: Sen ona elverisli olmazsin-; tâ bu kocan Abdurrahmân senin balagindan ta-s dincaya kadar!" buyurdu.

Ikrime dedi ki: Rasûlullah, Abdurrahmân'm beraberindeki iki oglana bakti da:
— "Bunlar senin ogullarin mi?" diye sordu. Abdurrahmân:
— Evet, dedi.
Rasûlullah, kadina:
— "Kocanin iktidarsizligindan iddia edegeldigin iddia iste budur! Allah'a yemin ederim ki, Abdurrahmân'm bu çocuklara benzerligi, karganin kargaya benzerliginden daha açiktir!" buyurdu [47].

24- Beyaz Elbiseler Babi

43-..... Sa'd ibn Ebî Vakkaas (R): Ben Uhud harbinde Peygamber(S)'in solunda ve saginda iki adam gördüm ki, üzerlerinde beyaz elbiseler vardi. Bu iki kisiyi ben Uhud harbinden önce de sonra da görmedim, demistir [48].

44-.....Ebû'l-Esved ed-Dîlî tahdîs etmistir. Ona da Ebû Zerr (R) tahdîs edip söyle demistir: Ben bir kerresinde Peygamber(S)'e ziyarete geldim; O, üzerinde beyaz bir elbise oldugu hâlde uyuyordu. (Döndüm) sonra yine geldim. Bu defa uyanmisti. Peygamber:
— "Lö ilahe ille'llâh deyip de sonra bu ikrar ve îmân üzerine vefat eden her kul muhakkak cennete girecektir!" buyurdu.
Ben:
— O kul zina etse, hirsizlik yapsa da mi? diye sordum.
O:
— "Zina etse de, hirsizlik yapsa da girecektir" buyurdu. Ben:
— Zina etse de, hirsizlik yapsa da mi? diye tekrar sordum. O:
— "Zina etse de, hirsizlik yapsa da!" buyurdu. Ben (üçüncü defa):
— Zina etse de, hirsizlik yapsa da mi? diye sordum. Peygamber:
— "Evet, Ebû Zerr'in burnu toprakta sürünmesine ragmen o kul zina etse de, hirsizlik yapsa da (cennete girecektir)/" buyurdu.
Râvî Ebû'l-Esved: Ebû Zerr bu hadîsi her rivayet ettiginde: "Ebû Zerr'in burnu toprakta sürünmesine ragmen" sözünü söylerdi, dedi.
Ebû Abdillah el-Buhârî: Peygamber'in söyledigi bu "Lâ ilahe ille'Hâh diyen her kul..." sözü, ancak ölüm sirasinda yâhud daha önceden günâhlardan tevbe edip bunlara pisman oldugu ve "La. ilahe Hle'Hâh" dedigi zaman magfiret olunur da cennete girdirilir, dedi [49].

25- Erkeklerin Ipek Elbise Giymesi Ve Ipek Yaygi Edinmelerinin Hükmü); Erkekler Için Kullanilmasi Caiz Olacak Ipek Mikdâri(Ni Beyân) Bâb1

45-.....Bize Su'be tahdîs etti. Bize Katâde tahdîs edip söyle dedi: Ben Ebû Usmân en-Nehdî'den isittim, söyle dedi: Biz (Cezire fetihlerinde Umer'in kumandani olan) Utbe ibnu Ferkad'in maiyyetinde Ezrabîcân'da bulunurken bize Umer ibnu'l-Hattâb'm mektubu geldi (içinde su da vardi):

Rasûlullah (S) hâlis ipek elbise giymekten nehyetmistir. Yalniz bas parmagi yanindaki iki parrnagiyle (sehâdet ve orta parmaklanyle) isaret ederek: "Su kadari müstesna" demistir.
Râvî Ebû Usmân en-Nehdî: Bizim bildigimize göre, Rasûlullah bu isaretiyle (libâsin iki parmak mikdân ipek) alâmetlerini kasdet-mektedir, demistir.

46-.....Bize Âsim tahdîs etti ki, Ebû Usmân en-Nehdî söyle demistir: Bizler, Ezrabîcân'da bulundugumuz sirada Umer bize mek-tûb yazdi (içinde su hadîs de vardi): Peygamber (S) ipek elbise giymekten nehyetmistir. Ancak su kadari müstesnadir: Peygamber bize parmaklarini dizip gösterdi.
Râvî Zuheyr, orta parmak ile sehâdet parmagini dikip göstermistir.

47-..... Bize Yahya ibn Saîd el-Kattân, et-Teymî Süleyman ibn Tarhân'dan tahdîs etti ki, Ebû Usmân en-Nehdî söyle demistir: Bizler (Ezrabîcân'da) Utbe ibn Ferkad'in maiyyetinde idik. Umer (R), kumandan Utbe'ye sunu yazdi: Peygamber (S): "Dünyâda hâlis ipek giyilmez,' giyilirse âhirette ondan birsey giyilmez" buyurdu [50].

48-.....Bize babam Süleyman et-Teymî tahdîs etti. Bize Ebû Usmân tahdîs etti ve Ebû Usmân müsebbiha ve orta parmaklanyle isaret edip gösterdi [51].

49-.....Abdurrahmân ibn Ebî Leylâ söyle demistir: Huzeyfe Medâin sehrinde idi, içmek için su istedi. Ona Dihkaan, yânî oranin büyük bir adami gümüs bir kap içinde su getirdi. Huzeyfe bardagi alip sahibine firlatti. Ve:
— Ben bunu ona ilk defa atmadim. Su kadar ki, ben onu gümüs bardakla su vermekten nehyetmistim, fakat o bundan vazgeçmedi.
Rasûlullah (S): "Altin, gümüs, ipek, dîbâc; bunlar dünyâda onlara âid zînet, âhirette ise sizindir" buyurdu, dedi [52]

50-.....Bize Su'be tahdîs etti. Bize Abdulazîz ibnu Suheyb tahdîs edip söyle dedi: Ben Enes ibn MâhVten isittim. Su'be dedi ki: Ben Abdulazîz ibn Suheyb'e:
— Enes bunu Peygamber(S)'den mi rivayet etti? diye sordum. Abdulazîz siddetli olarak:
— Peygamber(S)'den: "Her kim dünyâda hâlis ipegi giyerse, âhirette onu asla giyemeyecektir" buyurdu, dedi.

51-.....Bize Hammâd ibn Zeyd tahdîs etti. Sabit el-Bunânî söyle demistir: Ben Abdullah ibnu'z-Zubeyr'den isittim, hutbe yaparken Mu-hammed (S): "Her kim ipegi dünyâda giyerse, onu âhirette giymez" buyurdu, diyordu.

52-.....Bize Su'be haber verdi ki, Ebû Zubyân Halîfe ibn Ka'b söyle demistir: Ben Abdullah ibnu'z-Zubeyr'den isittim, söyle diyordu: Ben Umer ibnu'l-Hattâb'dan isittim, söyle diyordu: Peygamber (S): "Her kim dünyâda hâlis ipek giyerse, onu âhireîte giymez" buyurdu.

(Buhârî dedi ki:) Ve bize Ebû Ma'mer söyledi: Bize Abdu'l-vâris, Yezîd ed-Dab'î'den tahdîs etti. Abdullah el-Adevî'nin kizi Muâze söyle demistir: Bana Abdullah ibnu'z-Zubeyr*in kizi Ümmü Amr haber verip söyle dedi: Ben Abdullah ibnu'z-Zubeyr'den isittim, o da Umer'-den isitti; Umer de Peygamber(S)'den isitti.

53-.....Bize Alî ibnu'l-Mübârek, Yahya ibn Ebî Kesîr'den tahdîs etti. îmrân ibnu Hittân söyle demistir: Ben Âise'ye ipekten sordum. Âise:
— Ibn Abbâs'a git, ona sor, dedi.
Imrân dedi ki: Ben Ibn Abbâs'a gidip ona da sordum. O da bana: :
— Ibn Umer'e sor, dedi.
îmrân dedi ki: Ben de gidip Ibn Umer'e sordum. Ibn Umer söyle dedi:
— Bana Ebû Hafs, yâni Umer ibnu'l-Hattâb haber verdi ki, Rasulullah (S): "Dünyâda ipegi ancak, âhirette nasibi olmayan kimse giyer! “ buyurmustur.
— Ebû Hafs dogru söyledi, Rasûlullah üzerine yalan söylemedi, dedim.
Abdullah ibnu Recâ da söyle dedi: Bize Cerîr, Yahya'dan tahdîs etti: Bana Imrân tahdîs edip, bu hadîsi senediyle anlatti [53].

26- Ipek Kumasi Giymeksîzin Eliyle Dokunan Kimse Bâbî

Ipek kumasa dokunmak hakkinda ez-ZubeydFden; o da ez-Zuhrî'den; o da Enes'ten; o da Peygamber (S)'den olmak üzere bir hadîs rivayet ediliyor [54].

54-..... el-Berâ' ibn Âzib (R) söyle demistir: Peygamber'e bir ipek kumas hediye edildi de bizler hemen ona ellerimizle dokunmaya ve onun güzelligine hayret etmeye basladik. Bunun üzerine Peygam ber (S):
— "Sizler buna hayret mi ediyorsunuz?" buyurdu. Biz:
— Evet (çok begendik), dedik. Peygamber:
— "Sa'd ibn Muâz'in cennetteki mendilleri bundan daha hayirlidir!" buyurdu [55].

27- Ipek Yaygi Edinme(Nin Hükmü) Babi

Abîde ibn Artir es-Selmânî: Ipek yaygi edinmek, giyilmesi gibidir, demistir [56]

55-.....Cerîr ibn Hazim tahdîs edip söyle demistir: Ben Yesâr ibn Ebî Necîh'ten isittim; o da Mucâhid'den; o da Abdurrahmân ib-nu Ebî Leylâ'dan ki, Huzeyfe (R): Peygamber (S) bizleri altin ve gümüs kaplardan içmemizi, bu kaplar içinde yemek yememizi nehyetti ve yine harîr ve dîbâc denilen hâlis ipek kumaslari giymekten ve bunlarin üzerine oturmamizdan da nehyetti, demistir [57].

28- Kassî (Denilen Ipek Kumas) Giymek Babi

Asim ibn Kuleyb, Ebû Burde'den söyledi ki, o söyle demistir: Ben Alî ibn Ebî Tâlib'e: "el-Kassiyye" nedir? diye sordum. Alî: O bize Sam'dan yâhud Misir'dan gelen ipek kumaslardir ki, bunlar bâzi yeri dokunup, bâzi yeri birakilarak kaburga kemikleri tarzinda aralik aralik dokunmuslardir. Bunlarda ipek vardir ve yine bunlarda turunç gibi yol yol kalin çitâreler vardir. "el-Miysere"(yânî eyer, semer ve palan minderleri) ise '[', kadinlarin kocalari için yapmakta olduklari kadifeler gibi seylerdir; onlari sarartirlar -yâhud: Onlari ". semerlerin üzerlerine koymak için suffa gibi yaparlar-, dedi [58].
Cerîr ibn Abdilhamîd de Yezîd ibn Ebî Ziyâd'dan « aldigi hadîsinde söyle demistir: "el-Kassiyye", kaburga ', kemikleri gibi yol yol dokunmus kumaslardir ki, .- bunlar Misir'dan getirilir, içlerinde has ipek vardir. "el-Miysere" ise yaban hayvanlarin derileridir. Ebû Abdillah el-Buhârî: Rivayeti zikredilen bu Asim ibn Kuleyb'in rivayetinin yollan daha çok ve "Miysere"nin tefsîrinde (Cerîr'in canavar postlaridir seklindeki tefsirinden) daha sahihtir, dedi [59].

56-.....Buradaki senedde de el-Berâ' ibnÂzib (R): Peygamber (S) bizleri kirmizi ipek altliklardan ve kassî denilen ipekli kumastan nehyetti, demistir [60].

29- Kasintili Hastalik Sebebiyle Erkeklere Ipekli Kumastan Kullanmalarina Ruhsat Verilmesi Babi

57-.....Bize Su'be, Katâde'den haber verdi ki, Enes (R): Peygamber (S) Zubeyr ibnu'l-Avvâm ile Abdurrahmân ibn Avf'a (bir seferde) bedenlerinde uyuz hastaligi meydana geldigi için, ipekli gömlekler giymelerine ruhsat verdi, demistir [61].

30- Kadinlar Için Ipek Elbise (Kullanmanin Cevazi) Babi

58-.....Alî ibn Ebî Tâlib (R) söyle demistir: Peygamber (S) bana hulletu siyerâ denilen yol yol sari kalemli dokunmus ipek kumastan bir takim elbise giydirdi. Müteakiben ben o elbiseyi giyerek disari çiktigimda, Peygamber'in yüzünde öfke eseri gördüm. Bunun üzerine ben o takimi kadinlarim arasinda yarip bölüstürdüm [62].

59-.....Abdullah ibn Umer'den (söyle demistir): Umer ibnu'l-Hattâb satilmakta olan hulletu siyerâ ipek bir takim elbise gördü de:
— Yâ Rasûlallah! Keski bunu satin alsan da Sana geldikleri zaman elçiler için ve cumua günleri giysen! dedi.
Peygamber (S):
— "Bunu ancak âhiretten nasibi olmayan kimse giyer!" buyurdu. Bundan bir müddet sonra (bunun gibi birçok hülleler geldi de)

Peygamber, Umer'e ipekten bir takim elbise gönderdi ve o hülleyi ona hediye etti. Bunun üzerine Umer:
— (Yâ Rasûlallah!) Bunu bana verdin. Hâlbuki ben Sen'den bu ipekli kumas hakkinda daha Önce söyledigin sözleri söylerken isitmi-simdir, dedi.
Bunun üzerine Rasûlullah:
— "Ben bunu sana (giymen için degil) ancak satman yâhud baska birisine (yânî bir kadina) giydirmen için göndermisimdir" buyurdu [63].

60-..... ez-Zuhrî Muhammed ibn Müslim: Enes ibn Mâlik (R) bana Rasûlullah'in kizi Ümmü Kulsüm aleyhâ's-selâm'in üzerinde ipek bir siyerâ bürdü gördügünü haber verdi, demistir [64].

31- Peygamberdin Elbiselerden Ve Yaygilardan (Herhangibir Sinif Üzerine Kisaltma Ve Darlik Yapmayip) Dâima Genislik Gösterir Oldugu Babi [65]

61-..... Bize Hammâd ibn Zeyd, Yahya ibn Saîd'den; o da Ubeyd ibn Huneyn'den tahdîs etti ki, Ibn Abbâs (R) söyle demistir: Ben Umer'e, Peygamber(S)'e karsi birbirine yardim etmis olan (et-Tahrîm: 4) o iki kadinin kim oldugunu sormak isteyerek bir sene bekledim. Ben onun heybetinden korkuyordum. Nihayet bir gün bir konak yerinde bineginden indi ve hacetini yerine getirmek için erâk agaçlarinin içine girdi. Oradan çikinca ben bunu kendisine sordum.
— O iki kadin Âise ve Hafsa'dir, dedi de sonra söyle devam etti:
— Bizler Câhiliyet devrinde kadinlari birsey saymazdik. Nihayet Islâm Dînî gelip de Allah onlari ("Onlarla iyi geçinin" -en Nisa: is-diye) zikredince, bizler Allah'in onlari zikretmesiyle onlari islerimizden hiçbirine girdirmeksizin, üzerimizde onlar için hakk oldugunu düsündük. Bir gün benimle zevcem arasinda bir söz oldu da kadin bana karsi sert konustu. Bunun üzerine ben ona:
— Sübhesiz senin yerin surasidir, yâni senin bana karsi sert konusacak cür'etin mi var? dedim.
Kadin:
— Sen bana bunu söylüyorsun. Hâlbuki senin kizin Peygamber'e ezâ veriyor, dedi.
Akabinde ben Hafsa'ya geldim de ona:
— Ben seni Allah'a ve Rasûlü'ne âsî olmandan sakindiriyorum, dedim.
Ve Peygamber'e ezasi hususunda baskalarindan evvel ona bu ögüdü verdim. Akabinde Ümmü Seleme'ye gittim, ona da Hafsa'ya söyledigim tarzda söyledim. Ümmü Seleme:
— Sana hayret ediyorum yâ Umer! Bizim islerimize girdin, hiç-birsey kalmadi da simdi Rasûlullah ile zevceleri arasina girmen mi kaldi? dedi ve bunu tekrar tekrar söyledi.
Ensâr'dan bir komsu adam vardi. O Rasûlullah'tan kayboldugu, O'nun meclisinde bulunmadigi zaman ben Rasûlullah'm yaninda bulunurdum ve ona olan seylerin haberini getirirdim. Ben Rasûlullah'm meclisinde bulunamadigim zaman o hazir bulunup, Ra-sûlullah'tan (vahy ve benzeri) olan seyleri bana getirirdi. O siralarda Rasûlullah'm etrafinda bulunan melik ve baskan gibi kimseler hep ' Rasûlullah için dogrulmus düzelmislerdi. Düzelmedik yalniz Sam'daki Gassân Meliki kalmisti. Iste biz Gassân Meliki'nin bize gelip saldirmasindan korkar dururduk. Derken bir gün Ensârî komsumun geldigini hissettim. O:

— Su muhakkak ki bir is meydana gelmistir! diyordu. Ben de ona:
— Nedir o? Gassânî mi geldi? dedim. Ensârî:
— Bundan daha büyük bir is! Rasûlullah kadinlarini bosamis! dedi.
Akabinde ben geldim, bir de gördüm ki, kadinlarin hücrelerinin hepsinden bir aglama var! Peygamber ise birkaç basamakla çikilir mes-rubesine (serbetlik denilen sekili hücresine) çikmis, kapisinin ününde de siyah usagi duruyor. Ben ona vardim da:
— Benim için içeri girmeye izin isteyiver! dedim. Peygamber bana izin verdi, yanina girdim. Bir de gördüm ki,
Peygamber bir hasir üzerinde bulunuyordu. Üzerine yattigi hasir yan tarafinda izler yapmisti. Basinin altinda içi lif dolu mesin bir yastik vardi. Içeride asilmis birkaç tane tabaklanmamis hayvan derisi ile deri tabaklamakta kullanilan bir mikdâr karaz agaci yapragi vardi. Ben Rasûlullah'a, Hafsa ile Ümmü Seleme'ye söylediklerimi ve Ümmü Seleme'nin bana yaptigi reddiyeyi zikrettim. Rasûlullah güldü. Kendi o yüksek oda içinde yirmidokuz gece ikaamet etti, sonra oradan ailelerinin yanma indi [66].

62-..... ez-Zuhrî söyle demistir: Bana Haris kizi Hind haber verdi ki, Ümmü Seleme (R) söyle demistir: Peygamber (S) geceden bir vakitte uyandi da söyle diyordu:
— "Lâ ilahe ille'llâh! Bu gece ne fitneler indirildi! Ve ne hazîneler de indirildi! Hücrelerin sahibeleri olan kadinlari (yâni mü'min-lerin analarini) kim uyandirir? Dünyâda nice giyinik kadinlar vardir ki, kiyamet gününde çiplaktirlar!"
ez-Zuhrî: Bu Hind'in genis elbisesinin iki yeninde, parmaklarinin arasinda birçok dügmeleri vardi, demistir [67].

32- Yeni Bir Elbise Giyen Kimseye Yapilacak Duâ Babi

63-.....Hâlid ibn Saîd'in kizi Hâlid ibnu'z-Zubeyr'in anasi söyle demistir: Rasûlullah'a birçok elbiseler getirilmisti. Bunlarin içinde siyah bir yün elbise vardi. Rasûlullah (S):
— "Bu siyah yün kumasi kime giydirelim dersiniz?" buyurdu. Oradaki topluluk susturuldu. Rasûlullah:
— "Bana Ümmü Hâlid'i getirin!" buyurdu.
Bunun üzerine ben Peygamber'in yanina getirildim de Peygamber kendi eliyle onu giydirdi. Ve iki kerre:
— "(Kizim bunu saglikla) eskit parçala!" diye duâ etti. Peygamber o yün kumasin damgalarina bakmaya ve eliyle bana isaret ederek:
— "Yâ Ümme Hâlid, bu senadir (yânî güzeldir)/" demeye basladi.
"Sena" kelimesi Habes dilinde "Güzel" demektir.
Râvî Ishâk ibn Saîd: Bana ehlimden bir kadin "Hamîsa" denilen bu yünlü kumasi Ümmü Hâlid'in üstünde gördügünü haber verdi, demistir [68].

33- Erkekler Için Zagferân Sürünme(Nîn Nehyi) Babi

64-.....Bize Abdulvâris, Abdulazîz ibn Suheyb'den tahdîs etti ki, Enes (R): Peygamber (S) erkegin zagferân sürünmesini nehyetti, demistir [69].

34- Zagferân Bitkisiyle Boyanmis Elbise(Nin Hükmü) Babi

65-.....Bize Sufyân ibn Uyeyne, Abdullah ibn Dinar'dan tahdîs etti ki, Ibn Umer (R): Peygamber (S) ihrama giren kimsenin vers bitkisiyle yâhud zagferân bitkisiyle boyanmis elbise giymesini nehyetti, demistir [70].

35- Kirmizi Elbise Babi

66-..... Bize Su'be, Ebû Ishâk'tan tahdîs etti. O da el-Berâ(R)'dan söyle derken isitmistir: Peygamber (S) uzunla kisa boy arasi orta boyda yaratilmisti. Ben O'nu bir kerresinde kirmizi bir elbise içinde görmüstüm ki, ben O'ndan daha güzel bksey görmedim [71].

36- Kirmizi Ipek Altlik Bâbir

67-.....el-Berâ (R) söyle demistir: Peygamber (S) bizlere yedi seyi islememizi emretti: Hasta ziyaretine gitmeyi, cenaze arkasindan gitmeyi, aksirana duâ etmeyi... Yine Peygamber bizleri harîr, dîbâc, kassî ve istebrak denilen ipekli kumaslar giymekten ve kirmizi ipek altliklar (yâhud üstlükler) kullanmaktan da nehyetti [72].

37-Tabaklanmis Ve Tabaklanmamis Derilerden Yapilan Ayakkabilar (Giyilmesi) Babi [73]

68-.....Ebû Seleme Saîd el-Ezdî söyle demistir: Ben Enes ibn Mâlik(R)'e:
— Peygamber (S) ayagindaki iki ayakkabi ile namaz kilar miydi? diye sordum.
Enes:
— Evet (kilardi), diye cevâb verdi [74].

69-..... Ubeyd ibn Cureyc, Abdullah ibn Umer(R)'e:
— Arkadaslarindan hiçbirini yapar görmedigim dört seyi, seni yapiyor görüyorum? dedi.
Ibn Umer:
— Nedir onlar? Yâ Ubeydallah ibne Cureyc! dedi. Ibn Cureyc:
— Seni görüyorum ki, sen Ka'be'nin rükünlerinden el-Haceru'I-Esved ileer-Rüknü'l-Yemânî'den baskasina el sürmüyorsun. Seni görüyorum ki, tabaklanmis deriden yapilmis ayakkabilar giyiyorsun. Seni görüyorum ki, sari boya kullaniyorsun. Bir de görüyorum, Mekke'de bulundugun zaman insanlar zu'1-hicce'nin hilâlini gördüklerinde yüksek sesle telbiyeye basladiklari hâlde, sen terviye

yâni sekizinci gün girmedikçe telbiyeye baslamiyorsun, demis.
Bunun üzerine Abdullah ibn Umer de ona hitaben söyle demistir:
— Ka'be'nin rükünlerine gelince, ben Rasûlullah'in el-Hacerü'l-Esved ile er-Rüknü'1-Yemânî'den baskasina el sürdügünü görmedim. Tabaklanmis deriden ayakkabilara gelince, ben Rasûlullah'in üzeri kilsiz (deriden yapilmis) ayakkabilar giyip ayagi içinde iken abdest aldigini gördüm. Onun için ben onlari giymeyi severim. Sari boyaya gelince, Rasûlullah'in sari boya ile (elbisesini veya sakalini) boyadigini gördüm. Ben de onun için o boya ile boyamayi severim. Telbiye okumaya gelince, ben RasûIulIah(S)'ih binek hayvani Mekke'den Mi-nâ'ya dogru yönelip hareket etmedikçe telbiye ettigini görmedim [75].

70-.....ibn Umer (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) ihrama giren kimsenin zagferânla yâhud vers bitkisiyle boyanmis elbise giymesini nehyetti ve: "Iki na'l bulamayan huffeyn giysin ve onlari topuklarinin altindan kessin" buyurdu.

71-.....Ibn Abbâs (R): Peygamber (S): "îzâri olmayan kimse don giysin; iki na 7/ olmayan kimse de huffeyn, yâni iki mest giysin " buyurdu, demistir [76].

38- Bâb: (Kadin, Erkek) Giymeye Sag If Ayakkabi Ile Baslar

72-.....Âise (R): Peygamber (S) abdest almakta, saçini sakalani taramakta, ayakkabi giymekte sagdan baslamayi severdi, demistir [77].

39- Bâb: Insan Evvelâ Sol Ayakkabiyi Çikarir

73-.....el-A'rec'den; o da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti ki, Rasûlullah (S) söyle buyurmustur: "Sizin biriniz ayakkabisini giyecegi zaman sag ayagi ile baslasin; çikaracagi zaman da sol ayagiyle çikarmaya baslasin! Bu suretle sag ayak, giyilen iki ayagin evveli; çikarilan iki ayagin da sonu olsun!"

40- Bâb: Insan Bir Tek Ayakkabi Ile Yürümez

74-.....el-A'rec'den; o da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti ki, Rasûlullah (S): "Sakin sizin biriniz bir tek ayakkabi ile yürümesin! Ya ikisini beraber çikarsin (çiplak ayakla yürüsün) yâhud ikisini de beraberce giysin!" buyurmustur [78].

41- Bir Ayakkabinda Iki Tasma Olur Ve Genis Bir Tasmayi Da Câîz Gören Kimse Babi

75-.....Bize Katâde, Enes ibn Mâlik(R)'ten: Peygamber(S)'in ayakkabisinin iki tasmasi vardi, diye tahdîs etti.

76-.....Bize Isâ ibn Tahmân haber verip söyle dedi: Enes ibn Mâlik (R) bize iki ayakkabi çikardi ki, bunlardan herbirinin iki tasmasi vardi. Sabit el-Bunânî:
— Bunlar, Peygamber(S)'in ayakkabilaridir, dedi [79].

42- (Tabaklanip Boyanmis) Deriden Kirmizi Çâtmr Bâbi

77-.....Ebû Cuhayfe (Vehb ibn Abdillah es-Suvâî-R) söyle demistir: Ben Peygamber(S)'in yanina geldim. Kendisi o sirada kizil sahtiyandan yapilmis kirmizi bir çadir içinde bulunuyordu. Bilâl'i de gördüm ki, Peygamber'in abdest suyunu alip getirdi, insanlar o ab-dest suyunu almaya kosusuyorlardi. O sudan her kimin eline birsey geçti ise (teberrük için) üzerine sürdü. Ele geçiremeyen ise arkadasinin elindeki islakliktan aldi [80].

78-.....Ibn Sihâb söyle demistir: Bana Enes ibn Mâlik (R) haber verip Peygamber (S) Ensâr'a haber gönderdi de, onlari deriden yapilmis bir çadir içinde topladi, dedi [81].

43- Hasir Ve Benzeri Yaygilar Üzerine Oturmak Babi

79-.....Bize Mu'temir, Ubeydullah'tan; o da Saîd ibn Ebî Saîd'den; o da Ebû Seleme ibn Abdirrahmân'dan; o da Âise(R)'den söyle tahdîs etti: Peygamber (S) geceleyin hasirdan bir hücre edinir, namaz kilar, gündüzleyin onu yere yayar ve üzerine otururdu. Peygamber böyle nafile namazi kilarken insanlar O'nun namazina uyup namaz kilmaya basladilar, nihayet insanlar çogaldilar. Bunun üzerine Peygamber yüzünü insanlara döndürdü de:
— "Ey insanlar, amellerden gücünüzün yetisebilecegi mikdâri atiniz. Çünkü Allah, sizler ibâdetten usanip bezmedikçe sevâb vermekten bikmaz- Ve sübhesiz A ilah 'a göre amellerin en sevimli olani, az olsa bile devamli olanidir!" buyurdu [82].

44- (Yakalari Ve Yenleri) Alttn Dügmelerle Baglanmis Elbise Babi

Ve el-Leys söyle dedi:
Bana Abdullah ibnu Muleyke, Misver ibn Mahrame'den tahdîs etti ki, babasi Mahrame ona:
— Ey ogulcugum! Peygamber'e bir çok kaftanlar geldigi, O'nun da bunlari taksim ediyor oldugu haberi
bana ulasti. Haydi Peygamberin yanina beraber gidelim, demistir. ,
Misver dedi ki: Bunun üzerine biz gittik ve Peygamber'i evinde bulduk. Babam bana:
— Ey ogulcugum! Peygamber'i bana çagir! dedi.
Ben Peygamber'i çagirmayi agir buldum da Rasûlullah'i senin yanina mi çagirayim? dedim.
Babam tekrar bana:
— Ey ogulcugum! (Haydi çagir!) Çünkü O bir cebbar degildir, dedi.

Bunun üzerine ben Rasûlullah(S)'i çagirdim.
Rasûlullah, omuzlarinda altin dügmelerle dügmelenip saglamlastirilmis dîbâcdan bir kaftan oldugu hâlde disari çikti ve:
— "Yâ Mahrame! Bu, senin için saklamis oldugum kaftandir!" buyurdu da, o kaftani Mahrame'ye verdi [83].

45- Altin Yüzükler (Takmanin Hükmüm Beyân) Babi

80-.....Bize Es'as ibn Suleym tahdîs edip söyle dedi: Ben Muâviye ibn Suveyd ibn Mukarrin'den isittim, söyle dedi: Ben el-Berâ ibn Âzib'den isittim. Allah ikisinden de razi olsun, söyle diyordu: Peygamber (S) bizleri yedi seyi islemekten nehyetti: Altin yüzük takmaktan -râvî: Yâhud altin halka takmaktan, dedi-, harîr, istebrak, dîbâc denilen ipekli kumaslari kullanmaktan, kirmizi ipek altlik kullanmaktan, kassî denilen ipekli kumasi kullanmaktan ve gümüs kaplar kullanmaktan nehyetti. Yine Peygamber bize su yedi seyi islememizi emretti: Hasta ziyareti yapmayi, cenazelerin ardindan gitmeyi, aksi-rana -{"YerhamukeHlâhu = Allah sana merhamet eylesin!" diye)-duâ etmeyi, verilen selâmi alip karsilamayi, da'vet edene icabet etmeyi, yemîn edenin yeminini kabul etmeyi ve zulme ugramisa yardim etmeyi emreyledi [84].

81-.....Bize Su'be, Katâde'den; o daNadr ibnEnes'ten; o da Besîr ibn Nehîk'ten; o da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S) altin yüzük takinmadan nehyetmistir.

82-.....Ubeydullah tahdîs edip söyle dedi: Bana Nâfi', Abdullah ibn Umer(R)'den söyle tahdîs etti: Rasûlullah (S) evvelâ altindan bir mühür yüzük edindi. Bunu takindigi zaman yazili kasini avucunun içine alirdi. Rasülullah'in elinde bunu görünce insanlar da altin yüzük edinmeye giristiler. Bunun üzerine Rasûlullah kendi altin mühür yüzügünü atti ve gümüsten bir mühür yüzük edindi [85].

46- Gümüs Yüzük Takma(Nin Cevazi) Babi

83-.....Bize Ubeydullah, Nâfi'den; o da Ibn Umer(R)'den söyle tahdîs etti: Rasûlullah (S) evvelâ altindan bir mühür yüzük edindi. Onu takindigi zaman yazili kasim avucunun içine gelen tarafa kordu. Rasûlullah bu mühür yüzügün kasina "Muhammedun Rasûlul-lâhi = Muhammed Allah'in elçisidir" cümlesini naksettir misti. Insanlar da O'nun gibi yüzük edindiler. Rasûlullah halkin da altin yüzükler edinmis olduklarini görünce kendi altin mühür yüzügünü çikarip atti ve:
— "Ben bu altin mühür yüzügü ebediyyen takinmam" buyurdu.
Bundan sonra gümüsten bir mühür yüzük edindi. Insanlar da gümüsten yüzükler edindiler.
Ibn Umer: Bu gümüsten mühür yüzügü Peygamber'den sonra Ebû Bekr, sonra Umer, sonra Usmân takti. Nihayet Usmân'in elinden Erîs Kuyusu'nun içine düstü, demistir [86].

47-Bâb:

(Bu, geçen bâbdan bir fasil gibidir.)

84-.....Abdullah ibn Umer (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) altindan bir mühür yüzük takardi. Bir gün onu çikarip atti da:
— "Ben bunu ebediyyen takmam!" buyurdu.
Bunun üzerine parmaklarina altin yüzük takmis olan insanlar da kendi yüzüklerini çikarip attilar [87].

85-.....Bize el-Leys, Yûnus'tan tahdîs etti ki, Ibn Sihâb söyle demistir: Bana Enes ibn Mâlik (R) tahdîs etti ki, kendisi bir gün Ra-sûluilah'in elinde gümüsten.yapilmis bir mühür yüzük gördü.
(Enes dedi ki:) Bundan sonra bunu gören insanlar da kendilerine gümüsten yüzükler yaptirip bunlari parmaklarina taktilar. Bunun üzerine Rasûlullah (S) kendi parmagindaki mühür yüzügünü çikarip atti. Akabinde insanlar da parmaklarindaki yüzükleri çikarip attilar [88].
Bu hadîsi ez-Zuhrî'den (yakin lafizlarla) rivayet etmekte Yûnus'a Ibrâhîm ibn Sa'd, Ziyâd, Suayb ibn Ebî Hamza mutâbaat ettiler.
Ibnu Musâfir, ez-Zuhrî'den yaptigi rivayetinde "Enes gümüsten bir yüzük gösterdi" seklinde söylemistir.

48- Mühür Yüzügün Kasi Babi

86-.....Bize Humeyd et-TavîI haber verip söyle dedi: Enes ibn Mâlik'e:
— Peygamber (S) bir mühür yüzük edindi mi? diye soruldu. Enes söyle dedi:
— Peygamber (S) bir gece yatsi namazini gece yarisina kadar geciktirdi. Namazi kildirdiktan sonra yüzünü bize yöneltti. O zamanki Peygamber'in gümüs mühür yüzügünün pariltisi hâlâ gözümün önündedir. Peygamber: "(Bu saatte) insanlar namaz kilip uyumuslardir. Sizler ise namazi beklemekte bulundugunuz müddetçe hep devamli namaz içinde olmaktasiniz" buyurdu [89].

87-.....Bize Mu'temir haber verip söyle dedi: Ben Humeyd'den isittim; o Enes ibn Mâlik(R)'ten, Peygamber(S)'in mühür yüzügü gümüstendi, onun kasi da gümüstendi, dedigini tahdîs ediyordu.
Yahya ibn Eyyûb söyle dedi: Bana Humeyd tahdîs etti ki, kendisi Enes'ten isitmistir; o da Peygamber'den [90].

49- Demir Yüzük Babi

88-.....Bize Abdulazîz, babasi Ebû Hâzim'dan tahdîs etti ki, Ebû Hazim da Sehl ibn Sa'd(R)'dan söyle derken isitmistir: Peygamr ber(S)'e bir kadin geldi de:
— Ben kendimi Sana hibe etmeye (kadinlik kiymetimi mehirsiz bagislamaya) geldim, dedi ve uzun zaman ayakta dikildi.

Peygamber ona bakti ve basini indirdi. Kadinin ayakta durmasi uzayinca, orada hazir bulunanlardan bir adam:
— Eger bu kadina Sen'in için bir hacet yoksa, onu benimle evlendir! dedi.
Peygamber ona:
— "Yaninda kadina mehr verecegin birsey var mi?" buyurdu.
— Hayir yok! dedi.
Peygamber:
— "Ona mehr verecek birsey bak arastir!" buyurdu.
Bunun üzerine o zât gitti, sonra dönüp geldi de: • — Vallahi hiçbirsey bulamadim! dedi. Peygamber yine:
— "Git arastir! Velev ki demirden bir yüzük olsun bul!" buyurdu. .-h Adam yine gitti, sonra dönüp geldi ve yine:
— Hayir vallahi, demirden bir yüzük bile bulamadim! dedi.
Bu fakîr adamin belinden asagisini örten bir tek izâri vardi, vücûdunun üst tarafini örtecek bir ridâsi bile yoktu. Böyle iken adam:
— Ben kadina bu izârimi mehr olarak veririm, dedi. Peygamber:
— "Senin izârin; eger onu kadin giyerse, ondan senin üzerinde hiçbirsey kalmaz; eger sen giyersen, kadinin üzerinde ondan birsey bulunmaz!" buyurdu.
Bunun üzerine adam geri çekildi de oturdu. Peygamber sonra onu dönüp giderken gördü de, onun çagiril-masmi emretti. Çagirildi. Peygamber ona:
— "Kur'ân'dan ezberinde ne var?" diye sordu. v O zât:
— Ezberimde su sûre var, su sûre var! diye birtakim sûreleri saydi.
Peygamber:
— "Kur'ân'dan ezberindeki sûrelere mukaabil seni bu kadina mâlik kildim!" buyurdu [91].

50- Mühür Yüzügün Naksi (Ve Keyfiyeti) Babi

89-.....Bize Saîd ibn Ebû Arûbe, Katâde'den; o da Enes ibn
Mâlik(R)'ten söyle tahdîs etti. Peygamber (S) birçok kimselere yâ-hud yabancilardan birtakim insanlara mektûb yazmak istedi. Sahâ-bîler tarafindan kendisine:
— Onlar (yânî Rûm'dan,Acem'den, Habes'ten muhâtab olanlar) üzeri mühürlü olmadikça hiçbir mektûb kabul etmezler, denildi.
Bunun üzerine Peygamber, naksi "Muhammedun Rasûlullah" olan, gümüsten bir mühür yüzük edindi. Simdi bile Peygamber'in parmaginda yâhud elinde o mühür yüzügün parildamasi sanki karsimda gibidir.

90-.....Abdullah ibn Umer (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) gümüsten bir mühür yüzük edindi. Bu, hayâtinda O'nun elinde kaldi. Sonra O'nun vefatinin ardindan Ebû Bekr'in elinde oldu. Sonra onun ölümünün ardindan Umer'in elinde oldu. Sonra onun ölümünün ardindan Usmân'in elinde bulundu. Nihayet Erîs Kuyusu'na düstü. Bu mühür yüzügün naksi "Muhammedun Rasûlulîah"dir [92]
.

51- Mühür Yuzugun Küçük Parmakta Takilmasi Babi

91-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Peygamber (S) bir mühür yüzük edindi ve:
— "Biz (gümüsten) bir mühür yüzük edindik, üzerine de bir nakis ("Muhammedun Rasûlullah") naksettirdik. Artik hiçkimse (ben hayâtta iken) bu yaziyi yüzük üzerine naks ve taklîd etmesin!" buyurdu.
Enes: Ben simdi Peygamber'in küçük parmaginda o mühür yüzügün parildamasini muhakkak görmekteyimdir, demistir [93].

52- Kendisiyle Birseyler Mühürlenmesi Yâhud Kitâb Ehline Ve Baskalarina Mektûb Yazilip Gönderilmesi Için Mühür Yüzük Edinmek Babi

92-.....Enes ibn Mâlk (R) söyle demistir: Peygamber (S) Rûmlar'a (yânî Bizans devletine) mektûb yazmak istedigi zaman kendisine:
— (Yâ Rasûlallah!) Onlar mühürlenmis olmadikça Sen'in mektubunu asla okumazlar! denildi.
Bunun üzerine Rasûlullah gümüsten bir mühür yüzük edindi, bunun naksi da "Muhammedun Rasûlullah = Muhammed Allah'in elçisidir" cümlesidir. Sanki ben Rasûlullah'in elinde o mühür yüzügün beyazligina hâlâ bakiyor gibiyim [94].

53- Mühür Yüzügü Taktigi Zaman Onun Kasini ,Elinin Iç Tarafina Getiren Kimse; Babi

93-.....Abdullah ibn Umer (R), Nâfi'e söyle tahdîs etmistir: Peygamber (S) evvelâ altindan bir mühür yaptirdi. Bunu takindigi zaman yazili kasini avucunun içine alirdi. Peygamber'in elinde altin yüzük gören insanlar da altindan yüzükler yaptirdilar. Bunun üzerine Peygamber minbere çikti da Allah'a hamd ve sena etti ve akabinde:
— "Ben bu altindan mühür yüzügü yaptirmistim. Fakat ben onu bundan sonra takmayacagim" buyurdu da, parmagindan onu çikarip atti.
Bunun üzerine insanlar da altin yüzüklerini ellerinden çikardilar. Râvî Cuveyriye: Ben Nâfi'in "Yüzügü sag eline takardi" dedigini kuvvetle saniyorum, demistir [95].

54- Peygamber(S)'In: 'Hiç Kimse Kendi Yüzügünün Kasi Üzerine (Bu Yaziyi) Naksetmez" Sözü Babi

94-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) gümüsten bir mühür yüzük edindi, üzerine de "Muhammedun RasûlulIah" cümlesini naksettirdi. Ve (insanlara hitaben):
— "Ben gümüsten bir mühür yüzük edindim ve üzerine de 'Muhammedun Rasûlullah'yazisini naksettirdim. Artik sakin hiçbir kimse (ben hayâtta iken) bu yaziyi yüzügünün üzerine naks ve [96]

taklîd etmesin!" buyurdu .

55- Bâb: Mühür Yüzügün Naksi Üç Satir Hâlife Yazilabilir Mi? [97]

95- Bana Muhammed ibn AbdiiJah el-Ensârî tahdîs edip sr le dedi: Bana babam Abdullah ibnu'I-Müsennâ, Sumâme ibn AbdiILJi'-tan; o da Enes ibn Mâlik(R)'den söyle tahdîs etti: Ebû Bekr (R) halîfe seçildigi zaman Enes ibn Mâlik'e (zekât mikdârlarini bildiren) bir mektûb yazdi. Mühürün naksi üç satir hâlinde idi:
"Muhammedun" bir satir, "Rasûlu" bir satir, ve: "Altâhi" bir satir. Ebû AbdIUah el-Buhârî söyle dedi: Imâm Ahmed ibn Hanbel bana sunu ziyâde etti: Bize Muhammed ibn Abdillah el-Ensârî tahdîs edip söyle dedi: Bana babam Abdullah ibnu'I-Müsennâ, Sumâme'-den tahdîs etti ki, Enes ibn Mâlik söyle demistir: Peygamber'In bu mühür yüzügü hayâtinda kendi elinde bulundu. Ondan sonra Ebû Bekr'in elinde, Ebû Bekr'den sonra da Umer'in elinde oldu. Usmân halîfe oldugu zaman (da alti sene onun elinde olduktan sonra) Usmân Erîs Kuyusu'nun basina oturdu.
Enes dedi ki: Usmân orada mühür yüzügü parmagindan çikardi da (parmagina sokup çikarmak suretiyle) onunla oynamaga basladi. Iste bu sirada mühür yüzük elinden kuyunun içine düstü.
Enes dedi ki: Biz Usmân'in beraberinde üç gün gidip geldik, kuyuya inip çiktik, kuyunun suyunu çikararak aradik, fakat bir türlü onu bulamadik [98].

56- Kadinlar Için Yüzük (Takmanin Hükmü) Babi

Ve Aise(R)'nin üzerinde altin yüzükler vardi" [99].

96-.....Bize Ibn Cureyc haber verdi: Bize el-Hasen ibnu Müslim, Tâvûs'tan; o da Ibn Abbâs(R)'tan haber verdi ki, o:
— Ben, Peygamber (S) ile birlikte bayram namazinda hazir bulundum. Namazi hutbeden evvel kildirdi (demistir).
Ebû Abdillah el-Buhârî söyle dedi: Ibnu Vehb, Ibn Cureyc'ten getirdigi hadîste sunu ziyâde etti: Peygamber (S) bundan sonra yaninda Bilâl oldugu hâlde kadinlarin bulunduklari tarafa geldi de onlara sadaka vermeyi emretti. Kadinlar artik kassiz halkalari ve yüzükleri Bilâl'in etegi içine atmaya basladilar, demistir [100].

57- Kadinlar Için Gerdanliklar Ve Sihâblar Yâni Tîb Ve Sükk Denilen Güzel Kokulu Boncuklardan Yapilmis Gerdanliklar (Giymenin Hükmü) Babi [101]

97-.....Bize Su'be, Adiyy ibn Sâbit'ten; o da Saîd ibn Cubeyr'den tahdîs etti ki, Ibn Abbâs (R) söyle demistir: Peygamber (S) bir bayram günü namazgaha çikti da yalniz iki rek'at kildirip, ondan evvel de sonra da hiçbir namaz kilmadi. Sonra (yaninda Bilâl oldugu hâlde) kadinlarin bulunduklari tarafa geldi de onlara sadaka vermelerini emretti. Bunun üzerine kadinlar küpelerini, gerdanliklarini

sadaka olarak vermeye basladilar [102].

58- Gerdanliklarin Ariyet Alinmasi Babi

98-.....Bize Hisâm ibn Urve, babasi Urve ibnu'z-Zubeyr'den tahdîs etti ki, Âise (R) söyle demistir; Bir seferde kizkardesim Esmâ'ya âid olan bir gerdanlik kayboldu. Peygamber (S) onun aranmasi için birkaç adam yolladi. Bunlar ararken namaz vakti de geldi. Kendileri abdestli degillerdi ve bir su da bulamadilar. Artik çaresiz abdestsiz olduklari hâlde namazi kildilar. Döndüklerinde onlar böyle abdestsiz olarak namaz kildiklarim Peygamber'e söylediler. Bunun üzerine Allah Teyemmüm Âyeti'ni (ei-Mâide: 6) indirdi.
Abdullah ibnu Numeyr, Hisâm'dan; o da babasindan; o da Âi-se'den yaptigi rivayette: Âise bu gerdanligi kizkardesi Esma'dan ariyet olarak almisti, ziyâdesini getirmistir [103].

59- Kadinlarin Kulaklarina Altin, Gümüs, Boncuk Nevinden Küpeler Takmalarimin Hükmü) Babi

Ibn Abbâs:
Peygamber (S) kadinlara sadaka vermelerini emretti de ben kadinlarin (altin, gümüs, boncuk, küpe gibi zînetlerini alip çikarmak için) ellerini kulaklarina ve bogazlarina dogru uzattiklarini gördüm, demistir [104].

99-.....Bize Adiyy ibn Sabit haber verip söyle dedi: Ben Saîd ibn Cubeyr'den; o da Ibn Abbâs(R)'tan ki, o: Peygamber (S) bayram günü yalniz iki rek'at bayram namazi kildirip, bu iki rek'atten evvel de sonra da hiçbir namaz kilmadi. Sonra yaninda Bilâl oldugu hâlde kadinlarin bulundugu tarafa geldi de onlara sadaka vermeyi emretti. Herbir kadin artik kulagindaki küpesini Bilâl'in etegi içine atmaya basladi, demistir [105].

60- Çocuklar Için Olan Kokulu Boncuk Gerdanlik Babi

100-.....Ebû Hureyre (R) söyle demistir: Ben Medîne çarsilarindan bir çarsida Rasûlullah'in beraberinde idim. Rasûlullah (S) yürüdü, ben de O'nun beraberinde yürüdüm. (Nihayet Fâtima'mn evinin avlusunda bir kenara oturdu da torunu Hasen'i kasdederek) üç kerre:
— "Küçük neredesin? Küçük neredesin? Küçük neredesin?" diye seslendi.
Ve bana:
— "Alî'nin oglu Hasen'i çagir!" buyurdu.
Bunun üzerine Alî'nin oglu Hasen, boynunda kokulu boncuk gerdanligi oldugu hâlde yürüyüp geldi. Peygamber (S) sarmasmak üzere elini söyle yaydi, Hasen de elini açip yaydi, Peygamber Hasen'e yapisip sarmasti ve:
— "Allah'im, ben bu çocugu seviyorum, Sen de onu sev ve onu seveni de sev!" diye duâ etti.

Ebû Hureyre: Rasûlullah'in Hasen hakkinda söyledigi bu sözIerden sonra artik bana hiçbir kimse Alî'nin oglu Hasen'den daha sevgili olmadi, demistir [106].

61- Bâb: Kadinlara Benzemege Çalisan Erkekler Ve Erkeklere Benzemege Çalisan Kadinlar

101-.....Bize Su'be, Katâde'den; o da Ikrime'den tahdîs etti ki, tbn Abbâs (R): Rasûlullah (S) erkeklerden kadinlara benzemeye çalisanlara ve kadinlardan erkeklere benzemeye çalisanlara la'net etti, demistir.
Bu hadîsi "Bize Su'be haber verdi" diye rivayet eden Amr ibn Merzûk el-Bâhilî, Gunder'e mutâbaat etmistir [107].

62- Kadinlara Benzemege Çalisan Erkeklerin Evlerdi Disari Çikarilmalari Babi

102-.....Ibn Abbâs (R) söyle demistir: Peygamber (S) erkeklerden kadinlasanlara ve kadinlardan da erkeklesenlere la'net etti ve:
— "Böyle kimseleri evlerinizden disari çikarin!" buyurdu.
Ibn Abbâs: Peygamber fulân kimseyi disari çikardi. Umer de fu-lan kimseyi disari çikardi, demistir [108].

103-.....Peygamber'in zevcesi Ümmü Seleme (R), kendinin ve Ebû Seleme'nin kizi olan Zeyneb'e söyle haber vermistir; Peygamber (S) -Tâif muhasarasi sirasinda- Ümmü Seleme'nin yaninda idi, evde de (kardesim Abdullah ile) bir muhannes bulunuyordu. Bu mu-hannes, kardesim Abdullah'a:
— Yâ Abdallah! Yarin size Tâif fethedilirse, ben sana Gaylân'-m (sisman) kizina delâlet ederim. O kiz (semizlikten) dört kivrimla karsilar ve sekiz kivrimla da arkaya döner, deyiverdi.
Bunun üzerine Peygamber:
— "Bu kabil kimseler sakin sizin yaniniza bir daha girmesin!" buyurdu.
Ebû Abdillah el-Buhârî söyle dedi: "Dört ile yönelir ve arkasina döner" demek "Karninin dört bükümü ile yönelir de kendisi bu bükümlerle yönelir gelir" demektir. "Sekiz ile arkasina döner" sözü de, bu dört bükümün kenarlariyle arkasina döner rna'nâsmadir. Çünkü o bükümler kizin iki yanini da çepçevre kusatmis ve birbirine katilmislardir. (Yâni semizlikten dolayi karni dört büklümdür. Arkadan bakilinca iki taraftan tasarak sekiz büklüm gürünür.) Müzekker olarak "Semânin" demis, müennes olarak "Semâniyetun" dememistir. "Etraf" kelimesinin tekili "Taraftir, bu da müzekkerdir. Çünkü o kimse "Semâniyete etrafin" demedi [109].

63- Biyigi Kesip Kirkma(Nin Müstehâbligi) Babi

Ibn Umer biyigini derince kestirirdi, hattâ derisinin beyazi görünürdü ve su ikisi arasini alirdi, yâni dudaklarin iki tarafinda olan biyikla sakal arasini alirdi [110].

104- Bize el-Mekkî ibn îbrâhîm, Hanzala'dan; o da Nâfi'den tahdîs etti. el-Buhârî (hadîsi böyle Mekkî'den tahdîs ettikten sonra) söyle dedi: Ashabimiz el-Mekkî'den rivayet ettiler. Nâfi' de Ibn Umer(R)'den ki, Peygamber (S):
— "Biyigi derince kirkmak fitrattandir" buyurmustur [111].
105-.....ez-Zuhrî söyle dedi: Bize Sufyân ibn Uyeyne, Saîd ibnu'1-Müseyyeb'den; o da Ebû Hureyre'den; o da Peygamber(S)'den rivayet olarak söyle tahdîs etti: "Fitrat bestir -yâhud: Bes sey fitrattandir-; Hitan, yâni çocuklari sünnet etmek, avret yerindeki killari gidermek için ustura tutunmak, koltuk altlarinin killarini gidermek, tirnaklari kesmek ve biyigi kirkmak" [112].

64- Tirnaklari Kesme(Nin Sünnetligi) Babi

106-.....Ishâkibn Süleyman tahdîs edip söyle dedi: Ben Hanzala'dan isittim; o da Nâfi'den; o da îbn Umer(R)'den ki, Rasûlul-lah (S):
— "Etegi tiras etmek, tirnaklan kesmek ve biyigi kirkip kisalî-mak fitrattandir (yânî sünnettendir)" buyurmustur.

107-.....Bize Ibn Sihâb, Saîd ibnu'I-Müseyyeb'den tahdîs etti ki, Ebû Hureyre (R): Ben Peygamber (S)'den isittim:
— "Fitrat (hasletleri) bestir: Sünnet olmak, (etek killarini gidermek için) ustura tutunmak, biyigi kirkmak, tirnaklari kesmek, koltuk altlarim temizlemek" buyuruyordu, demistir.

108-..... Bize Umer ibnu Muhammed ibn Zeyd, Nâfi'den; o da Ibn Umer(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S):
— "Müsriklere muhalefet ediniz (hâl ve hareketlerinde onlara benzemeyiniz)/ Sakallari bol birakiniz, biyiklari derince kesiniz!" buyurmustur.
Nâfi' ibn Umer hacc yâhud umre yaptigi zaman basini tiras ettirirken sakalinin üzerinden eliyle tutar da elinden fazla olani makasla alirdi, demistir [113].

65- Sakallari Bol Birakmak Babi

"Hatta afev" (ei-A'mf. 95), "Nihayet çogaldilar ve mallari da çogaldi" ma'nâsinadir.

109-.....Bize Ubeydullah ibn Umer, Nâfi'den haber verdi ki, Ibn Umer (R): Rasûlullah (S):
— "Biyiklari derince kesiniz, sakallari bol birakiniz!" buyurdu, demistir [114].

66- Saç Agarmasi Hakkinda Zikrolunan Seyler Babi

110-.....Bize Vuheyb, Eyyûb'dan tahdîs etti ki, Muhammed ibn Sîrîn söyle demistir: Ben Enes'e:
— Peygamber (S) saçini sakalini boyadi mi? diye sordum. Enes (R):

— Peygamber (S) az bir seyden baska saç sakal agarmasina ulasmadi, dedi.

111-.....Sabit el-Bunânî söyle dedi: Enes'e Peygamber'in sakalini boyamasi (vâki' olup olmadigi) soruldu da, Enes (R):
— Su muhakkak ki, Peygamber (S) saç sakal boyayacak dereceye ulasmadi. Eger ben O'nun sakalindaki beyaz killari saymak isteseydim (muhakkak sayardim), dedi.

112-.....Usmân ibn Abdillah ibn Mevheb söyle demistir: Ehlim (yâni Talha ailesi yâhud zevcem) beni Peygamber'in zevcesi Üm-mü Seleme'ye bir gümüs bardak içindeki su sebebiyle yolladi.
Hadîsin râvîsi Isrâîl ibn Yûnus üç parmagini yumdu (üç defa gönderdiler yâhud bardagin boyu bu kadardi demek istedi).
(Usmân devamla dedi ki:) O kadehin içinde Peygamber'in saçlari vardi. Insanlar kendilerinden bir insana göz degmesi yâhud herhangi birsey isabet ettigi zaman Ümmü Seleme'ye bir kabini gönderirlerdi. Iste bu gönderilmemde ben Ümmü Seleme'nin yaninda küçük bir kaba muttali' oldum ki, onun içinde bir takim kirmizi saçlar gördüm [115].

113-.....Usmân ibn Abdillah ibn Mevheb: Ben Ümmü Seleme'nin yanina girdim. O bizlere Peygamber(S)'in saçlarindan bir mik-dâr boyanmis saç çikarip gösterdi, demistir.
(Buhârî geçen senedle söyle dedi:) Bize Ebû Nuaym Fadl ibn Dü-keyn söyledi. Bize Nusayr ibn Ebi'l-Es'as, Ibn Mevheb'den tahdîs etti ki, Ümmü Seleme ona Peygamber'in kirmizi saçlarini göstermistir [116].

67- Bas-Ve Sakal Saçlarinin Beyazligini (Kina Gibi Bir Madde Ile) Boyamak Babi

114-.....EbûHureyre(R): Peygamber (S): "Yahudiler ve Hristiyanlar sakallarinin beyazligini boyamazlar, siz onlara muhalefet ediniz" buyurdu, demistir [117].

68- Saçin Kivircik Olmasi Babi

115-.....Rabîa, Enes ibn MâIik(R)'ten isitmistir, o söyle diyordu: Rasûlullah (S) çok uzun boylu da degil, kisa da degildi. Rengi (kireç gibi istenmeyen) duru beyaz da degil, kara yagiz da degildi. Saçlari (Sudanlilar gibi) kivircik ve kisa degildi, (Hindliler gibi) düz ve uzun da degildi (O, mu'tedil sarkik saçli idi). Allah O'nu kirkinci yasinin basinda peygamber olarak gönderdi. Peygamber olarak on sene Mekke'de, on sene de Medine'de ikaamet etti. Allah O'nu, basinda ve sakalinda yirmi tane beyaz saç bulunmayarak Ömrünün altmisinci senesinin basinda vefat ettirdi [118].

116- Bize Mâlik ibn Ismâîl tahdîs etti. Bize îsrâîl ibn Yûnus tah-dîs etti ki, dedesi Ebû Ishâk söyle demistir: Ben el-Berâ ibn Âzib'den isittim: Ben kirmizi bir takim elbise içinde Peygamber(S)'den daha güzel bir kimse görmedim, diyordu.

(el-Buhârî dedi ki:) Arkadaslarimin bâzisi (yânî Ya'kûb ibn Suf-yân) seyhim Mâlik ibn Ismâîl'den: "Peygamber'in basinin saçi (sarktigi zaman) omuzlarina yakin uzun olup orayi döver dururdu" tarzinda söylemistir.
Ebû Ishâk Amr es-Subey'î: Ben bu hadîsi el-Berâ'dan birçok defalar tahdîs ederken isittim. O bu hadîsi her tahdîs ettiginde muhakkak güldü, demistir.
Su'be: "Peygamber'in saçlari kulak memelerine kadar ulasirdi" sözünde Ebû Ishâk'a mutâbaat etmistir [119].

117-.....Bize Mâlik, Nâfi'den; o da Abdullah ibn Umer(R)'den söyle haber verdi: Rasûlullah (S) söyle ^uyurdu: "Bana bir gece ru'-yâmda kendim Ka'be'nin yaninda gösterildi ve orada esmer erkeklerden görmekte bulunduklarinin en güzeli olan esmer bir adam gördüm ki, yine görmekte olduklarinin en güzeli nev'inden bol bir saçi vardi, saçlarini yeni taramis olup henüz su akitiyordu, iki adama yâhud iki adamin omuzlarina dayanarak Ka'be'yi tavaf ediyordu. Ben:
— Bu kimdir? diye sordum.
— Bu, Meryem'in oglu îsâ Mesih'tir, denildi.
Bir de basinin saçi çok kivircik, sag gözü sasi, sanki emsalinin arasindan disa dogru firlamis bir üzüm tanesi gibi olan birisiyle karsilastim ve:
— Bu kimdir? dedim.
— Bu, Mesîh Deccâl'dir, denildi" [120].

118-.....Bize Katâde tahdîs etti: Bize Enes (R): Peygamber(S)'in saçlari iki omuzlarini döver dururdu, diye tahdîs etti.

119-.....Bize Hemmâm ibn Yahya, Katâde'den; o da Enes ibn1 MâIik(R)'ten: Peygamber'in saçlari iki omuzunu döver dururdu, diye tahdîs etti.

120-.....Katâde söyle demistir: Ben, Enes ibn Mâlik(R)'e Rasûlullah'in saçlarindan sordum da Enes söyle dedi: RasûluIlah(S)'in saçlari düz ve çok uzun da degil, kivircik ve kisa da degildi; O'nun saçlari kulaklariyle omuzu arasinda idi.

121-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Peygamber(S)'in elleri iri ve kaim idi. Ben O'ndan önce de, sonra da (güzellikte) onun benzerini görmedim. Peygamber'in saçlari kivircik da degil, düz de degil; ikisi arasi bir kivamda idi [121].

122-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Peygamber(S)'in iki eli ve iki ayagi kalindi, güzel yüzlü idi. Ben O'ndan önce de, O'ndan sonra da güzellikte O'nun benzerini görmedim. Peygamber'in iki avucu (hilkaten veya ikramca) açik idi [122].

123-.....Bize Hemmâm ibn Yahya, Katâde'den; odaEnes ibn Mâlik'ten yâhud bir adamdan; o da

Ebû Hureyre'den tahdîs etti. Ebû Hureyre (R): Peygamber (S) iki ayagi kalin ve güzel yüzlü idi; ben O'ndan sonra O'nun gibisini görmedim, demisti.
Râvî Hisâm ibn Yûsuf es-San'ânî, Ma'mer ibn Râsid'den; o da Katâde'den; o da Enes'ten: Peygamber (S)'in iki ayaklari iri ve kalin, iki elleri de iri ve kalin idi, diye söylemistir.
Ebû Hilâl Muhammed ibn Suleym de söyle dedi: Bize Katâde, Enes'ten yâhud Câbir ibn Abdillah'tan: Peygamber(S)'in iki eli ve iki ayagi iri ve kalin idi, ben O'ndan sonra O'nun benzerini görmedim, seklinde tahdîs etti [123].

124-.....Mucâhid ibn Cebr söyle demistir: Biz Ibn Abbâs'm, yaninda idik. Mecliste bulunanlar Deccâl'i (sasi ve çok yalancidir diye) zikrettiler. Bunun üzerine Ibn Abbâs:
— Su muhakkak ki, onun iki gözü arasinda "Kâfir" sözü yazilmistir, dedi.
Ve yine Ibn Abbâs:
— Ben Peygamber'den bu "Iki gözü arasinda 'Kâfir' yazilmistir" sözünü isitmedim. Lâkin Peygamber (S) "îbrâhim el-Halîl'e gelince (onu görmek isterseniz) iste ben arkadasiniza bakiniz. Musa'ya gelince, o bugday renkli, etli ve toplu bedenli bir adamdir. Saçlari kivircik, lifle yularlanmis kizil bir deve üzerine binmis, telbiye ederek Ezrak Vâdîsi'nde akip giderkenki hâli hâlâ gözümün önündedir" buyurdu, demistir [124].

69- Basin Saçlarini Zamk Gibi Yapistirici Bir Madde Sürmekle Birbirine Yapistirip Keçelestirmek Babi

125-.....ez-Zuhrî söyle demistir: Bana Salim ibn Abdillah haber verdi ki (babasi) Abdullah ibn Umer söyle demistir: Ben babam Umer(R)'den isittim:
— Basinin saçlarini enliligine ören kimse saçlarini tiras etsin. (Ihram disinda) saçlarinizi yapistirip keçelestirmege benzemeyiniz! diyordu.
Abdullah ibn Umer de:
— Yemîn olsun ben Rasûlullah'm basinin saçlarini zamkli bir madde ile toplayip yapistirirken görmüsümdür, diyordu.

126-.....Bize Yûnus ibn Yezîd, ez-Zuhrî'den; o da Sâlim'deii haber verdi ki, Ibn Umer (R) söyle demistir: Ben Rasûlullah(S)'tan saçlarini zamkli bir madde ile toplayip yapistirmis oldugu hâlde ih-ramda yüksek sesle telbiye ederken isittim. O su sözleri söylüyordu: "Lebbeykellâhumme îebbeyke, îebbeyke lâ serike leke, lebbeyke innel-hamde ve'n-nVmete leke, ve'l-mülke lâ serike leke". Rasûlul-lah, bu kelimeler üzerine artirma yapmiyordu.

127-.....Bize Mâlik, Nâfi'den; o da Abdullah ibn Umer'den tahdîs etti ki, Peygamber'in zevcesi Hafsa (R):
— Yâ Rasûlallah! Bu insanlarin hâli nedir? Herkes umre ile ihramdan çiktilar, hâlbuki Sen umren ile ihramdan çikmadin? diye sordu.
Rasûlullah (S):
— "Ben basimin saçlarim yapistirip telbîd yaptim, kurbanima da gerdanlik taktim. Artik ben

kurbanimi kesinceye kadar ihramdan çikamam" diye cevâb verdi [125].

70- Basin Saçlarini Ortasindan Ikiye Ayirmak Babi

128-.....Ibn Abbâs (R) söyle demistir: Peygamber (S) hakkinda müsbet menfî hiçbirsey ile emr olunmayan hususlarda kitâb ehline uymayi severdi. Kitâb ehl'i olanlar saçlarini salip sarkitirlardi. Müsrikler ise baslarinin saçlarini ortadan iki tarafa ayirirlardi. Peygamber (evvelâ kitâb ehline uyarak) alm saçlarini saliverdi. Sonra bunun bir müddet ardindan basinin saçlarini ortasindan ikiye ayirdi [126].

129-.....Âise (R): Peygamber (S) ihrama girmis oldugu hâlde basinin saç ayirim yerlerindeki kokunun parlamasi hâlâ gözümün önündedir, demistir.
Bu hadîsin râvîlerinden Abdullah ibn Recâ'nin rivayetinde Peygamber'in saç ayiriminda... seklinde söylemistir.

71- Bastan Sarkan Zülüf Ve Kâküller Babi

130-.....Ibn Abbâs (R) söyle demistir: Ben bir gece teyzem Meymûne bintu'I-Hâris'in evinde geceledim. Rasûlullah (S) o gece nev-beti dolayisiyle onun yaninda idi.
Ibn Abbâs dedi ki: Yattiktan bir müddet sonra Rasûlullah kalkti da gece namazi kilmaya basladi. Ben de kalkip sol tarafinda namaza durdum.
Ibn Abbâs dedi ki: Rasûlullah benim basimin sarkan kâkülünü tuttu da beni sag tarafina geçirdi.
Bana Amr ibn Muhammed tahdîs etti. Bize Huseym tahdîs etti: Bize Ebû Bisr bu hadîsi haber verdi ve "Zülüflerimden yâhud basimdan tuttu" seklinde söyledi [127].

72- Bas Saçinin Bir Kismini Tiras Edip Bir Kismini Parça Parça Bulutlar Gibi Birakma(Nin Hükmü) Babi

131-.....Ibn Cureyc haber verip söyle demistir: BanaUbeydulIah ibn Hasf haber verdi; ona da Nâfi'nin oglu Umer haber verdi; ona da Abdullah ibn Umer'in hizmetinde bulunan Nâfi' haber verdi. O da Abdullah ibn Umer(R)'den söyle derken isitmistir: Ben Ra-sûIullah(S)'tan basin bir kismini tiras edip bir kismini parçali bulutlar gibi birakmaktan nehyederken isittim.
Ubeydullah ibn Hafs el-Umerî söyle dedi: Ben Nâfi'nin oglu Umer'e:
— Kazaa nedir? diye sordum.
Ubeydullah bize Nâfi'nin oglunun kelâmindan naklederek isaret etti ve Nâfi':
— Çocugun basini tiras edip de alnindaki ve alninin iki tarafindaki saçim tiras etmeyip birakmaktir! dedi, ve eliyle kendi nâsiyesini' ve alninin iki tarafini isaret edip gösterdi, dedi.
Bu sefer Ubeydullah'a:
— Bu nehiy erkek ve kiz çocuklari hakkinda müsterek ve müsâ-vî midir? diye soruldu.
Oda:

— Bilmiyorum. O böyle çocuk, diye söyledi; erkek veya kiz yâhud da ikisi müsterek midir, bildirmedi, diye cevâb verdi.
Ubeydullah dedi ki: Ben bunu Nâfi'nin oglu Umer'e tekrar sordum. Bu sefer de söyle îzâh etti:
— Ey Ubeydallah! Erkek çocugunun nâsiyesi ve alni ile alninin iki tarafindaki sudgunda (yânî göz îîe kulak arasinda) saç birakmakta bir mahzur yoktur. Çünkü kaza' yalniz nâsiyede perçem birakilip oradan baska yerde saç birakilmaksizin basin her tarafinin tiras edilmesidir. Basinin yarisi tirasli, yarisi da tirassiz olmak da böyledir, dedi [128].

132-.....Bize Abdullah ibn Umer'in hizmetinde bulunan Abdullah ibn Dînâr el-Medenî, Ibn Umer'den tahdîs etti ki, Rasûlullah (S) basin bir kisim saçini tiras edip bir kismini tiras etmeyip, daginik bulut parçalari gibi birakmaktan nehyetmistir [129].

73- Kadinin Kendi Kocasina Iki Eliyle Güzel Kokular Sürmesi Babi

133-.....Âise (R): Ben Peygamber(S)'i ihrama girecegi için kendi ellerimle güzel kokularla kokulandirdim. Ve yine Minâ'da (ilk ihramdan çikildigi sirada) Ka'be'ye tavaf etmek üzere hareket etmeden önce de kendisini güzel koku sürüp kokulandirdim, demistir.

74- Basta Ve Sakaldaki Güzel Koku(Nun Hükmü) Babi

134-.....Âise (R): Ben Peygamber(S)'i hoslandigi en güzel koku ile kokulardim. Hattâ sürdügüm koku O'nun basinda ve sakalinda parlayip sakidigini hissedip görünceye kadar sürmeye devam eder-dim, demistir [130].

75- Tarakla Saçlari Taramak Babi

135-.....Bize Ibnu Ebî Zi'b, ez-Zuhrî'den; o da Seni ibn Sa'd(R)'dan söyle tahdîs etti: Bir adam Peygamber'in evindeki bir pencereden içeriye bakmisti. Bu sirada Peygamber (S) midrâ (denilen demir bir saç ayirma âleti) ile basini kasimakta idi. Bunun üzerine o kisiye:
— "Eger senin (böyle mahrem yere) bakar oldugunu daha önce bilseydim, su demiri muhakkak gözünün içine saplardim. Çünkü izin isteme (vecîbesi) ancak gözler cihetinden (yânî gözlerin evdeki mah-remlige bakmamasi için) kaanûn yapilmistir" buyurdu [131].

76- Hayizli Kadinin Kendi Kocasinin Saçini Taramasi Babi

136-.....Bize Mâlik, Ibn Sihâb'dan; o da Urvetu'bnu'z-Zubeyr'den haber verdi ki, Âise (R): Ben hayizli oldugum hâlde Rasû-lullah(S)'in basini tarar idim, demistir.
Bize Abdullah ibn Yûsuf tahdîs etti. Bize Mâlik, Hisâm'dan; o da babasindan; o da Âise'den bunun benzerini haber verdi [132].

77- Saç Sakal Tarama Ve Ise Sagdan Baslama Babi

137-..... Bize Su'be, Es'as ibn Suleym'den; o da babasi Suleym ibnu'l-Esved el-Kûfî'den; o da Mesrük'tan; o da Âise(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S) saçini sakalini taramakta ve abdest almasinda gücünün yetistigince sagdan baslamaktan hoslanirdi.

78- Misk Hakkinda Zikredilen Seyler Babi

138-.....Bize Ma'mer ibn Râsid, ez-Zuhrî'den; o da Îbnu'1-Müseyyeb'den; o da Ebû Hureyre(R)'den haber verdi ki, Peygamber (S) Yüce Allah'in söyle buyurdugunu bildirmistir: "Âdem oglu'nun her ameli kendisi içindir. Fakat oruç böyle degildir. Çünkü oruç, hâlis benim rizâm için yapilan bir ibâdettir. Onun mükâfatini da ben veririm. Ve elbette oruçlu agzin (açlik) kokusu, Allah katinda misk kokusundan daha temizdir".

79- Güzel Kokudan Kullanmanin Müstehâbligi Babi

139-.....Âise (R): Ben Peygamber(S)'i ihrama girmesi sirasinda bulabildigim en güzel koku ile kokulandirirdim, demistir [133].

80- Güzel Kokuyu Geri Çevirmeyen Kimse Babi

140-.....Azre ibn Sabit el-Ensârî tahdîs edip söyle dedi; Bana Sumâme ibnu Abdillah, dedesi Enes ibn Mâlik(R)'ten tahdîs etti ki, Enes ibn Mâlik, kendisine hediye edilen güzel kokuyu reddetmez ve Peygamber (S) de güzel kokuyu geri çevirmezdi, diye söylemistir [134].

81- Zerîre (Kokusu) Babi

141-.....Âise (R): Ben Veda Hacci'nda Rasûlullah(S)'i ihramdan çiktiginda ve ihrama girmek istediginde zerîre (yâni tutya denilen güzel koku)yi kendi ellerimle sürmek suretiyle kokulandirdim, demistir [135].

82- Güzellik Için Dislerinin Arasini Yontan Kadinlar(In Kötülenmesi) Babi

142-.....Ibrâhîm en-Nahaî'den; o da Alkame'den; o da Abdullah ibn Mes'ûd(R)'dan tahdîs etti(ki o söyle demistir): Allah su kadinlara la'net etmistir: Dögün yapanlar, vücûdlarina dögün yaptiranlar, yüzlerinin tüylerini yolduranlar, seyrek disli güzel görünmek için ön dislerinin aralarini yontan siritkanlar, Yüce Allah'in yarattigim degistirenler. Bana ne var ki, ben Peygamber(S)'in la'net ettigi kimselere la'net etmeyeyim? Bu Allah'in Kitâbi'nda var: "O Rasûl size ne verdiyse onu alin, size ne [136]

yasak ettiyse ondan da sakinin" (ei- Hasr: 7) .

83- Saçta (Baskasinin Saçiyle) Ekleme Yapmak Babi

143-.....Humeyd ibn Abdirrahmân, Muâviye ibn EbîSufyân'in hacc yaptigi yil minber üzerinde konusmasindan isitmistir. Muâviye bu arada bir muhafiz askerin elinde bulunan bir tutam saç demetini el uzatip aldi da söyle diyordu:
— (Ey Medîneliler!) Sizin âlimleriniz nerededir? Ben Rasûlul-lah(S)'tan isittim ki, O, su elimdeki gibi saçlar(takinmak)dan nehye-diyor ve: "Israil ogullari; ancak onlarin kadinlari su saçlari edindik-leri zaman helak olmuslardir" buyuruyordu [137].

144-.....Amr ibn Murre söyle dedi: Ben el-Hasen ibn Müslim ibn Yennâk'tan isittim; o, Safiyye bintu Seybe'den tahdîs ediyordu. O da Âise(R)'den. (Âise söyle demistir:) Ensâr'dan bir kiz evlendi. O kiz hastalandi da bundan dolayi saçlari döküldü. Ailesi onun saçlarina ekleme yapmak istediler de bunu Peygamber'e sordular. Bunun üzerine Peygamber (S):
— "Baskasinin saçindan saç ekleyen ve saç ekleten kadinlara Allah la'net etti" buyurdu.
Bu hadîsi Ebân ibn Salih'ten; o da el-Hasen'den; o da Safiyye'-den; o da Âise'den senediyle rivayet etmekte Ishâk ibn Muhammed, Su'be'ye mutâbaat etmistir.

145-.....Bize Mansûr ibnu Abdirrahmân tahdîs edip söyle dedi:
Bana annem Safiyye bintu Seybe, Esma bintu Ebî Bekr(R)'den söyle tahdîs etti: Bir kadin Rasûlullah'a geldi de:
— Ben kizimi nikâh edip evlendirdim. Sonra kizima bir hastalik isabet etti ve bu sebeble basinin saçlari döküldü. Kocasi beni, döküIen saçlari kizin basina Koymaya tesvik ediyor, binâenaleyh ben kizin basina saç ekleyeyim mi? dedi.
Bunun üzerine Rasûlullah (S) saç ekleyen ve saç ekletmek isteyen kadinlari kötüledi.

146-.....Bize Su'be, Hisâm ibn Urve'den; o da karisi Fâtima bintu'I-Munzir'den tahdîs etti ki, Ebû Bekr'in kizi Esma (R): Peygamber (S) baskasinin saçindan kendi basina saç ekleyen ve saç ek-lettiren kadinlara la'net etti, demistir.

147-.....Bize Ubeydullah, Nâfi'den; o da Ibn Umer(R)'den haber verdi ki, Rasûlullah (S):
— "Baskasinin saçindan kendi basina saç takan, böyle saç taktirmak isteyen, beden üzerine dögün yapan ve dögün yaptiran kadinlara Allah la'net etti" buyurmustur.
Nâfi': Dögün, dislerin etrafindaki dis etlerinde olur, demistir.

148-.....Saîd ibn Müseyyeb söyle demistir: Muâviye, gelislerinin sonuncusu olarak (51. senede) Medine'ye geldi de bizlere hitâb1 etti. Bu arada birbiri üzerine durulmus birkaç demet saç çikardi ve:
— Ben bunu Yahudi'den baska bir kimsenin yapacagini düsün-
müyorum. Çünkü Peygamber (S) bu isi, yânî saçta takma ve ekleme yapiciligini yalancilik ve bâtil

sey diye isimlendirmistir, dedi [138].

84- Yüzlerinin Tüylerini Yoldurtan Kadinlar Babi

149-.....Alkame söyle demistir; Abdullah ibn Mes'ûd, dögün yapan, yüzlerindeki tüyleri yoldurtan, güzellik için ön dislerinin aralarini yontturan ve Allah'in yarattigini degistiren kadinlara la'net etmisti. (Bu la'netleme Esed ogullan'ndan Ümmü Ya'kûb denilen kadina ulasti.) Bunun üzerine Ümmü Ya'kûb, Abdullah'a:
— Bu la'netleme nedir? dedi. Abdullah:
— Ben Rasûlullah'in la'net ettigi kimselere neye la'net etmeyecegim? Hem bu Allah'in Kitâbi'nda var! dedi.
Kadin:
— Vallahi ben Mushaf'in iki kabi arasinda ne varsa okudum, fakat onu bulamadim, dedi.
Abdullah:
— Vallahi eger sen onu gerçekte okuduysan, muhakkak onu bul-mussundur: "Ve mâ âtâkumu'r-Rasûlu fe-huzûhu ve mâ nehâkum anhu fe'ntehû(= O Rasûl size ne verdiyse onu alin, size ne yasak ettiyse ondan da sakinin)" (d-Hasr: 7) âyetidir, dedi [139].

85- Saçina Ekleme Yapilmis Kadin Bâbî

150-.....Abdullah ibn Umer (R): Peygamber (S) baskasinin saçindan saç takan, böyle saç taktiran, bedenlere dogun yapan ve dö-gün yaptiran kadinlara la'net etti, demistir.

151-.....Bize Hisâm ibn Urve tahdîs etti ki, kendisi Fâtima bintu'l-Munzir'den söyle derken isitmistir: Ben Ebû Bekr'in kizi Es-mâ'dan isittim, söyle dedi: Bir kadin Peygamber'e geldi de:
— Yâ Rasûlallah! Benim su kizima kizamik hastaligi isabet etti, bu yüzden saçlari diplerinden çikip döküldü. Ben bunu evlendirmis bulunuyorum. Ben simdi bunun saçina baskasinin saçindan ekleme yapayim mi? dedi.
Bunun üzerine Rasûlullah (S):
— "Allah saç ekleyene ve saç eklenmise la'net etti" buyurdu.

152-.....Abdullah ibn Umer (R): Ben Peygamber(S)'den isittim yâhud Peygamber (S): "Dögmeyapan, dögme yaptiran, saçlara ekleme yapan, ekleme yaptiran" buyurdu, yânî Peygamber bunlara Ia'net etti, dedi.

153-.....Abdullah ibn Mes'ûd (R): Allah bedenlere dögme yapan kadinlara, dögme yaptiran kadinlara, yüz tüylerini yoldurtan kadinlara, güzellik için ön dislerinin aralarini torpilleyip yontturan kadinlara ve Allah'in yaratmasini degistiren kadinlara la'net etti. Bana ne var ki, ben Rasûlullah (S)'in la'net ettigi kimseye la'net etmeyeyim? Hâlbuki bu, Allah'in Kitâbi'nda var! demistir [140].

86- Bedenlere Dögme Yapan Kadin Babi

154-.....Ebû Hureyre (R): Rasûlullah (S): "Göz degmesi haktir (sabittir)" buyurdu ve dögme yapmaktan nehyetti, demistir [141].

155-.....Sufyân es-Sevrî, tahdîs edip söyle dedi: Ben Abdurrahmân ibn Âbis'e, Mansûr'un Ibrâhîm en-Nahaî'den; ona da Alka-me'den; ona da Abdullah ibn Mes'ûd'dan gelen hadîsini zikrettim. O da:
— Ben o hadîsi Ümmü Ya'kûb el-Esediyye'den; o da Abdullah ibn Mes'ûd'dan olmak üzere Mansûr ibn Mu'temir'in hadîsi gibi isittim, dedi.

156-.....Avn ibnu Ebî Cuhayfe söyle demistir: Ben babam Ebû Cuhayfe'yi gördüm, o:
— Peygamber (S) kan aldirma ücretinden, köpek parasindan, ribâ yiyiciliginden, dögme yapiciligindan ve dögme yaptiriciligindan nehyetti, dedi [142].

87- Bedenine Dögme Yapilmasini Isteyen Kadin Babi

157-.....Bize Cerîr ibn Abdilhamîd, Umâre ibn Ka'kaa'dan; o da Ebû Zur'a'dan tahdîs etti ki, Ebû Hureyre (R) söyle demistir: Umer'e, dögme yapar olan bir kadin getirildi. Bunun üzerine Umer orada hazir bulunan sahâbîlere:
— Sizlere Allah adiyla soruyorum: Dögme yapmak hakkinda Peygamber(S)'den kim birsey isitmisse, onu bize haber versin! dedi.
Ebû Hureyre dedi ki: Bunun üzerine ben ayaga kalktim da söyle dedim:
— Ey Mü'minlerin Emîri! Ben bunun hakkinda Peygamber'den isittim, dedim.
Umer de ona:
— Ne isittin? dedi. Ebû Hureyre:
— Ben Peygamber(S)'den isittim: "(Ey kadinlar!) Sizler dögme yapmayin ve dögme yaptirmak da istemeyin!" buyuruyordu, dedi.

158-.....Abdullah ibn Umer (R): Peygamber (S) saça ekleme yapan, ekleme yaptiran, dögme yapan ve dögme yaptiran kadinlara la'net etti, demistir.

159-.....Bize Abdurrahmân ibn Mehdî, Sufyân es-Sevrî'den; o da Mansûr ibnu'I-Mu'temir'den; o da îbrâhîm en-Nahaî'den; o da Alkame'den tahdîs etti ki, Abdullah ibn Mes'ûd (R):
— Allah, dögme yapan, dögme yaptiran; yüzlerinin tüylerini yoldurtan, güzellik için dislerinin aralarini yontturup seyreklestiren, Allah'in yarattigini degistiren kadinlara la'net etti. Bana ne var ki, ben Rasûlullah'in la'net ettigi kimselere la'net etmeyecegim? O, Allah'in Kitâbi'nda var! demistir [143].

88- Tasvirlerdin Hükmü) Babi [144]

160-.....Ebû Talha (Zeyd ibn Sehl el-Ensârî-R) söyle demistir: Peygamber (S):
— "Içinde köpek ve tasvirler bulunan bir eve melekler girmez" buyurdu.
el-Leys ibn Sa'd da söyle dedi: Bana Yûnus ibn Zeyd, Ibn Si-hâb'dan tahdîs etti. Bana Ubeydullah haber verdi ki, kendisi Ibn Ab-bâs'tan isitmistir. O da: Ben Ebû Talha'dan isittim; o da: Ben, Peygamber(S)'den isittim, demistir [145].

89- Suret Yapan Musavvirlerin Kiyamet Günündeki Azâblari Babi

161-.....Müslim ibn Subayh söyle dedi: Biz Mesrûk'la beraber Yesâr ibn Numeyr'in evinde idik. Mesrûk evin sofasinda birtakim timsâller (hayvan resimleri) gördü de: Ben Abdullah ibn Mes'ûd'dan isittim, söyle dedi:
— Ben Peygamber (S)'den isittim: "Sübhesiz kiyamet gününde Allah katinda insanlarin en siddetli azâblilari suret yapanlardir" bu-yuruyordu, dedi.

162-.....Abdullah ibn Umer (R) söyle haber vermistir: Rasûlullah (S):
— "Sübhesiz bu suretleri yapmakta olanlar, kiyamet gününde azab olunurlar, onlara: Haydi, yaptiginiz suretlere can veriniz! denir" buyurdu [146].

90- Suretleri Bozmak Babi

163-.....Bize Hisâm ibn Abdillah, Yahya ibn Kesîr'den; o da Imrân ibn Hittân'dan tahdîs etti ki, ona da Âise (R) söyle tahdîs etmistir: Peygamber (S) kendi evinde, içinde (Hnstiyanlar'in) haç resimleri naksedilmis bulunan hiçbirseyi birakmaz, muhakkak onu nakzedip bozardi [147].

164-.....Bize Ebû Zur'a tahdîs edip söyle dedi: Ben bir kerre Ebû Hureyre ile beraber Medine'de bir eve girdim. Ebû Hureyre bu evin üst katinda bir ressamin resim ve suretler yapmakta oldugunu gördü de söyle dedi: Ben Rasûlullah(S)'tan isittim; O, Yüce Allah'in söyle buyurdugunu söylüyordu:
— "Benim yarattigim gibi yaratmaga çalisan kisiden daha zâlim kim vardir? Haydi onlar (lezzetli ve gida bollugu yerinde) bir tek zerre yaratsinlar!"
Bundan sonra Ebû Hureyre bir kap su istedi de tâ koltuk altina ulasincaya kadar ellerini, kollarini (Ismâîlî rivayetinde: Ve dizlerine kadar iki ayaklarini) yikadi.
Ebû Zur'a dedi ki: Ben:
— Yâ Ebâ Hureyre! Böyle yukarilara kadar yikama Rasûlullah'-tan isittigin birsey midir? dedim.
Ebû Hureyre:
Bu (yâni suyu koltuga kadar ulastirma, cennetteki) süsün sonudur, dedi [148].

165-.....Sufyân ibn Uyeyne tahdîs edip söyle dedi: Ben Abdurrahmân ibnu'l-Kaasim'dan isittim. O günlerde Medine'de ondan daha faziletli kimse yoktu. O söyle dedi: Ben babam(el-Kaasim ibn

Muhammed ibn Ebî Bekr)'dan isittim, söyle dedi: Ben Âise(R)'den isittim, söyle diyordu: Rasûlullah (S) bir seferden geldi. Ben de kendisinde birtakim timsâller bulunan bir perdemi bana âid olan bir raff üzerine örtmüstüm. Rasûlullah onu görünce yerinden çikanp yirtti ve:
— "Kiyamet gününde insanlarin en siddetli azâblilari, Allah'in yaratmasina benzetmeye çalisan kimselerdir" buyurdu.
Âise: Müteakiben biz o perdeyi bir yastik yâhud iki yastik yaptik, demistir [149].

166-.....Buradaki senedde Âise söyle demistir: Peygamber (S) bir seferden geldi. Ben de "Durnûk" denilen ve üzerinde timsâller bulunan bir perde asmistim. Rasûlullah bana onu yerinden çikarmami emretti, ben hemen onu oradan çikardim. Ben Peygamber ile tek bir kaptan yikanirdim [150].

92- Sûretli Ve Resimli Seyler Üzerine Oturmayi Sevmeyen Kimse Babi

167-.....Bize Cuveyriye ibn Esma, Nâfi'den; o da el-Kaasim'dan söyle tahdîs etti: Âise (R) küçük bir yastik satin almisti, üzerinde birtakim (hayvan) resimleri vardi. Rasûlullah (S) bunu görünce kapida dikildi de içeriye girmedi.
(Âise dedi ki:) Ben:
— Isledigim günâhtan Allah'a tevbe ederim! dedim. Rasûlullah:
— "Bu resimli yastik nedir?" buyurdu. Ben:
— Ben onu üzerine oturman ve ona dayanip yaslanman için satin aldim, dedim. ; Rasûlullah:
— "Bu suretlerin sahihleri kiyamet gününde muhakkak azâb olunurlar ve o kimselere (tehekküm ve aczlerini ortaya koymak için): Suretlerini yaptiginiz bu hayvanlari diriltiniz! denilir. Sübhesiz, melekler, içinde suret bulunan hiçbir eve girmezler" buyurdu [151].

168-.....Bize el-Leys, Bukeyr'den; o da Busr ibnu Saîd'den; o da Zeyd ibn Hâlid'den; o da Rasûlullah'in sahâbîsi olan Ebû Tal-ha'dan tahdîs etti ki, Ebû Talha:
--Rasûlullah (S): "Melekler, içinde suret bulunan bir eve girmezler" buyurdu, demistir.
Busr dedi ki: Bu hadîsi bana rivayet eden, Zeyd ibn Hâlid'dir. Bunu bana bildirdikten bir zaman sonra hastalanmis, biz de ona hasta ziyaretine gitmistik. Eve girdigimde kapisi üzerinde bir perde asili oldugunu, perdede de bir suret bulundugunu gördüm. Orada bulunan Ubeydullah el-Havlânî'ye -ki bu, Peygamber'in zevcesi Meymûne'-nin terbiye edip yetistirdigi bir kimsedir-:
— Islâm'in ilk günlerinde suretin nehyedilmis oldugunu bize haber veren bu Zeyd ibn Hâlid degil midir? (Simdi bu resimli perde nedir ya?) dedim.
Ubeydullah bana:
— Zeyd ibn Hâlid bu hadîsi Ebû Talha'dan bize naklederken, sonunda "Illâ rakmen fî sevbin{ = Elbisedeki naks ve resim müstesnadir)" dedigini isitmedin mi? diye cevâb verdi.
Ibn Vehb de söyle dedi: Bana Amr ibnu'l-Hâris haber verdi. Ona da Bukeyr tahdîs etti. Ona da Busr tahdîs etti. Ona da Zeyd ibn Hâlid tahdîs etti. Ona da Ebû Talha, Peygamber(S)'den tahdîs etti [152].

93- Tasvirler Bulunan Yerde Namaz Kilmanin Keraheti Babi

169-..... Bize Abdulazîz ibn Suheyb tahdîs etti ki, Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Âise'nin kirâm denilen, üzeri resimli, nakisli bir örtüsü vardi, onunla evinin bir tarafini örtmüstü. Peygamber (S) Âise'ye:
— "Su kirâmini benim karsimdan al gider! Çünkü üzerindeki tasvirleri namazimda iken hep bana görünüp duruyor" buyurdu [153].

94- Bâb:

"Içinde suret bulunan eve melekler girmez"

170-.....Ibnu Vehb tahdîs edip söyle dedi: Bana Umer, -ki Muhammed'in ogludur- Sâlim'den tahdîs etti ki, babasi Abdullah ibn Umer (R) söyle demistir;
— Cibril, Peygamber'le bulusma va'detmis de Peygamber'egelmeyi geciktirmisti. Hattâ bu gecikme Peygamber'e agir gelince evinden disari çikmisti. Bu sirada Cibril'e kavustu da gecikmesinden dolayi öfkelendigini ona söyledi. Bunun üzerine Cibrîl de Peygamber'e: "Biz melekler, içinde suret ve köpek bulunan eve girmeyiz" dedi [154]

95- Içinde Suret Bulunan Eve Girmeyen Kimse Babi

171- Bize Abdullah ibn MesJeme, Mâlik'ten; o da Nâfi'den; o da el-Kaasim ibn Muhammed'den tahdîs etti ki, Peygamber'in zevcesi Âise (R) ona söyle haber vermistir: Âise küçük bir yastik satin almisti, üstünde birtakim (hayvan) resimleri vardi. Rasûlullah (S) bunu görünce kapinin önünde dikildi de içeriye girmedi. Âise bu sirada Ra-sûîullah'in yüzündeki hosnûdsuzlugu sezdi de:
— Yâ RasûlallahJ Ben AJlah'a ve Rasûlü'ne tevbe ediyorum. Acaba ben ne günâh isledim? dedi.
Rasûlullah:
— "Su yastigin hâli nedir?" buyurdu. Âise de:
— Ben onu Sana üzerine oturman ve dayanip yaslanman için & aldim, dedi.
Bunun üzerine Rasûlullah:
— "Bu suretlerin sahihleri kiyamet gününde muhakkak azâb o nurlar ve bunlari yapan kimselere: Suretlerini yaptiginiz bu hayvc lan diriltiniz! denilir" buyurdu.
Yine Rasûlullah:
— "Sübhesiz içinde suretlerbulunan eve meleklergirmezler"b yurdu [155].

96- Suret Yapiciya La'net Eden Kimse Babi

172-.....Bize Su'be, Ebû Cuhayfe'nin oglu Avn'dan lahdîs etti ki, Ebû Cuhayfe (R) kan alici bir

köle satin almisti. Peygamber (S) kan alma ücretinden, köpek bedelinden, zina kazancindan nehyetti. Ve ribâ yiyene, ribâ yedirene, dögme yapana, dögme yaptirana, suret yapana Ia'net etti, dedi [156].

97- Bâb:

"Kim suret yaparsa kiyamet gününde ona yaptigi surete rûh vermesi teklif olunur. Hâlbuki o, hayât vermek
kudretinde degildir".

173-.....Bize Saîd ibn Ebî Arûbe tahdîs edip söyle dedi: Ben en-Nadr ibnu Enes ibn Mâlik'ten isittim; o, Katâde'ye tahdîs ediyordu. en-Nadr söyle dedi: Ben Ibn Abbâs'm yaninda idim. Insanlar ona birseyler soruyorlar (o da onlara cevâb veriyordu). Fakat "Peygamber söyle buyurdu" diye Peygamber'i zikretmiyordu. Nihayet kendisine birisi tarafindan (Ben su resimlen yapan ressam bir kimseyim, hâlim nedir? diye) bir suâl soruldu. Bunun üzerine Ibn Abbâs (R):
— Ben Muhammed(S)'den isittim: "Her kim dünyâda (hayât sahibi) bir suret resmederse, kendisine kiyamet gününde o surete rûh vermesi teklif olunur. Hâlbuki o hayât üfürücü degildir (yâni hayât vermek kudretini hâiz degildir)" buyuruyordu, dedi [157].

98- Binicinin Binek Üzerinde Arka Tarafina Baska Birini Bindirmesi Babi

174-.....BizeEbû Safvân, Yûnus ibn Yezîd'den; o da Ibn Sihâb'dan; o da Urve'den; o da Usâme ibn Zeyd(R)'den tahdîs etti ki, Rasûlullah (S) Fedek dokumasi kapli saçakli palan vurulmus bir mer-keb üzerine binip (henüz çocuk bulunan) Usâme'yi bineginin arkasi tarafina bindirmistir [158].

99- Bir Binek Hayvani Üzerine Üç Kisinin Binmesi Babi

175-.....Ibn Abbâs (R) söyle demistir: (Mekke fethi günü) Peygamber (S) Mekke'ye geldigi zaman kendisini Abdulmuttalib evlâdinin oglanciklari karsiladi. Peygamber bunlardan birisini devesinin önüne, diger birisini de arka tarafina bindirdi [159].

100- Binek Sahibinin Baska Bir Kimseyi Ön Tarafina Bindirmesi Babi

Bâzisi da binek hayvaninin sahibi, hayvanin ön tarafina binmeye baskasindan daha haklidir, ancak baskasina izin vermesi hâli müstesnadir, dedi [160].

176-.....Bize Eyyûb es-Sahtiyânî tahdîs edip söyle dedi: Ikrime'nin yaninda binek üzerine binen üç kisinin serrlisi zikrolundu. Bunun üzerine Ikrime söyle dedi: Ibn Abbâs (R) Mekke fethinde, Mekke'ye, Abbâs'm oglu Kusam'i bineginin ön tarafina, kardesi el-Fadl'i da arka tarafina bindirmis -

yâhud Kusam'i arka tarafina, el-Fadl'i da ön tarafina bindirmis- olarak gelmistir. Bunlarin hangisi serr yâhud hangisi hayirdir? [161].

101- Binek Üzerindeki Binicinin Arka Tarafina Baska Birini Bindirmesi Babi

177-.....Bize Enes ibn Mâlik (R) tahdîs etti. Muâz ibn Cebel (R) söyle demistir: Ben bir seferde Peygamber (S)'in bindigi binegin arka tarafina binmis idim. Peygamber'le benim aramda, semerin arka agacindan baska birsey yoktu. Iste bu kadar yakininda bulunurken Rasûlullah:
— "Yâ Muâz!" diye nida etti. Ben:
— Lebbeyke yâ Rasûlallah ve sa'deyke! dedim. Sonra bir müddet yürüdü. Sonra yine:
— "Yâ Muâz!" diye çagirdi. - Ben:
— Lebbeyke yâ Rasûlallah ve sa'deyke! dedim. Sonra bir daha yürüdü. Sonra yine:
— "Yâ Muâz!" diye çagirdi. Ben yine:
— Buyur yâ Rasûlallah, emrine hazirim ve Sana tâata tekrar tekrar yardimciyim! dedim.
— "Allah'in kullari üzerinde ne hakki vardir bilir misin?" diye sordu.
Ben:
— Allah ve Rasûlü en bilendir! dedim.
— "Allah 'in kullan üzerinde sabit olan hakki, kullarin Allah 'a ibâdet etmeleri ve O'na hiçbirseyi ortak kilmamalaridir" buyurdu.
Sonra bir müddet daha yürüdü. Sonra:
— "Yâ Muâz ibne Cebel!" diye çagirdi. Ben:
— Buyur yâ Rasûlallah, emrine hazirim ve Sana tâata tekrar tekrar yardimciyim! dedim.
— "Bunu yaptiklari zaman kullarin Allah üzerinde sabit olan haklari nedir bilir misin?" dedi.
Ben:
— Allah ve Rasûlü en bilendir, dedim. Rasûlullah:
— "Bunu yaptiklari zaman kullarin Allah üzerinde sabit olan Kaklari, Allah'in onlara azâb etmemesidir" buyurdu [162].

102- Binek Üzerinde Kadini Erkegin Arka Tarafina Bindirme(Nin Cevazi) Babi

178-.....Bize Su'be tahdîs etti. Bize Yahya ibnu Ebî Ishâk haber verip söyle dedi: Ben Enes ibn Mâlik(R)'ten isittim, söyle dedi: Rasûlullah'in maiyyetinde Hayber'den dönüyorduk. Ben üvey babam Ebû Talha'nin bineginin arka tarafina binmis idim. O yol aliyordu. Rasûlullah'in kadinlarindan biri de Rasûlullah'in binegi üzerinde arka tarafina binmisti. Birden Rasûlullah'in disi binek devesi, ayagi sürçüp tökezledi. (Rasûlullah ile Safiyye, ikisi birden düstüler.) Ben:
— (Kadin düstü!) Kadini koruyun! dedim ve hemen binekten yere indim.
Bu sirada Rasûlullah:
— "Bu kadin (yânî Safiyye bintu Huyey) annenizdir!" diye seslendi.
Ben hemen devenin semerim sikica bagladim, Rasûlullah deveye bindi (ve yola devam ettik). Nihayet Rasûlullah (S) Medine'ye yaklasinca yâhud görünce:
— "Ayibûne, tâibûne, âbidûne li-Rabbinâ hâmidûne{= Bizler dönücüleriz, günâhlardan tevbe

edicileriz, Rabb'imize ibâdet edicileriz ve ancak O'na hamd edicileriz)" sözlerini söyledi [163].

103- Sirtüstü Yatmak Ve Ayagin Birini Digeri Üzerine Koymak Babi

179-.....Bize Ibnu Sihâb, Abbâd ibn Temîm'den tahdîs etti ki, o amcasi Abdullah ibn Zeyd el-Ensârî (R), Peygamber(S)'in mescidde sirtüstü yatip bir ayagini digeri üzerine kaldirdigini görmüstür [164].

---

[1] Bâzi nüshalarda burada "bâb" sözü vardir.

[2] Çoklarinin rivayetinde âyetin yalniz bas tarafi zikredilmistir. Ebû Nuaym ise biraz daha ziyâde etmistir. (Biz âyetin tamâmini verdik.) Âyet, mubah ve halâl olan herseyi âmm ve sâmildir. Yânî iste biz, medenî hayâti ögrenmeyi bilen bir kavme medeniyet âdabini bildiren âyetlerimizi böyle tafsîl ederiz. Bundan ön çeki âyet de bu hususla ilgili olup söyledir: "Ey Âdem ogullan, her mescid huzurunda ztnetinizi alin (giyinin). Yiyin, için, israf etmeyin. Çünkü O (Allah) israf edenleri sevmez".

[3] Bunu Ebû Dâvûd et-Tayâlîsî ile Haris ibn Ebî Usâme kendi Müsnedberinde, Hemmâm ibn Yahya tarikiyle Katâde'den; o da Amr ibn Suayb'dan... senediyle rivayet etmistir. Bu, Buhârî'de ancak muallak olarak bulunan hadîsler cüm-lesindendir.

[4] ibn Abbâs'in bu sözünü de Ibn Ebî Seybe Musannaf'mdz Ibn Uyeyne'den; o da îbrâhîm ibn Meysere'den; o da Tâvûs'tan; o da Ibn Abbâs'tan senediyle rivayet etmistir... (Aynî).

Giyinmek hakkinda su âyetler de zikre deger: "Ey Adem ogullari, size çir-} kin yerlerinizi örtecek bir libâs, bir de giyip süsleneceginiz bir libâs indirdik. Takva libâsi ise, o daha hayirlidir. Bu, Allah Un âyetlerindendir. Tâ ki iyice düsünsünler (ni'metlerin kadrini bilsinler). Ey Âdem ogullari, seytân ana ve babanizi, fena yerlerini kendilerine göstermek için elbiselerini soyarak nasil cennetten çikardiysa, sakin size de bir fitne yapmasin. Çünkü o da, kabilesinden olanlar da sizi, sizin kendilerini göremeyeceginiz yerlerden muhakkak görürler. Biz seytânlari îmân etmeyeceklerin velîleri yaptik" (el-A'râf: 26-27).

[5] Elbisenin topuktan asagi lüzumsuz uzatilmasi, kibirlenmek alâmeti idh Kibirlilik ifâde eden bu türlü uzun ve lüks giyinisler nehyedilmistir.

[6] Bu hadîs kasitsiz olarak elbisesini sarkitip sürüyen kimseye günâh olmadigini ifâde etmektedir. Demek ki, günâh,kibirlenme kasdmdadir. Bunun bir rivayeti Ebû Bekr'in fazîleti bâbi'nda geçmisti.

[7] Basliga uygunlugu "Kalkip acele ile elbisesini arkasindan sürüyerek yürüdü" sözündedir. Peygamber'in bu fiili de kibirlenme kasdi olmaksizin elbisesini sarkitip yerde sürükleyen kimseye bir günâh olmadigina açikça delâlet etmektedir. Bunun birkaç rivayeti Kusûf'ta geçmisti.

[8] Basliga uygunlugu "Bir takim elbise giyinmis ve çemrenmis olarak çikti" sö-zündedir. Bunun bir rivayeti Namâz'da, "Imâmin sütresi, arkasindakilerin de sütresidir bâbi"nda daha uzunca bir metinle geçmisti. Buhârî burada hadîsi kisaltarak getirdi.

Müslim'in rivayetinde bu çemrenmenin zikri sirasinda: "Bacaklarinin akligi hâlâ gözümün önündedir" ta'rîfi vardir.

et-Tesmîr, bir nesneyi çekip büzmek..., baldirdan ve bacaktan esvabi yuka--n sigayip çemremek ma'nâsinadir ki, bacaklari sigamak ta'bîr olunur...

el-Hulle, hâ'nin ötresi ile kumastan ve baska bezden ridâ ve izârin mecmû ûna denir, elbette "Hülle" iki parçadan olur, bir parçaya "Hülle" denilmez... (Kaamûs Ter.).

[9] Izâr, Arablar'in giydikleri boy elbisesidir ki, bunun topuktan asagi lüzumsuz uzatilmasi, kibirlenmek alâmeti idi. Onun için hadîste buna agir ceza ta'yîn edilerek bundan nehyedilmistir. Sübhesiz ateste yanacak olan topuktan asagi lüzumsuz, yerde çekilip sürüklenen elbise parçasi degil, bunun içinde o hizada bulunan ayaklardir. Burada kinaye olarak elbise zikredilip ayaklar ve beden kasdedilmistir.

[10] Hadîslerin basliga delîllikleri meydandadir. Böyle kendini begenmis olarak, bii-yüklene büyüklene, çalimli ve simarik bir yürüsle yürümek, Kur'ân dili ile de men' edilmistir: "Yeryüzünde simarik yürüme. Zira Allah her kibir taslayani, kendini begenip övüneni sevmez"" (Lukmln: IS).

[11] Bütün bu hadîsler ve mutâbaatlar hangi nevi'den olursa olsun, kibirden dolayi, uzatilip yerde sürüklenen elbiselerin nehyini ifâde etmektedirler.

[12] Bunlarin saçakli elbiseler giydiklerini baska hadîsçIler nakletmelerdir.

[13] Hadîsin basliga uygunlugu "Su elbise saçagi gibi" sözündedir. Bunun bir rivayeti Talâk Kitabi, "Üç bosama ile bosamaya cevaz veren kimse bâbi"nda geçmisti. Hadîsin son cümlesi râvî ez-Zuhrî'nin kelâmmdandir.

er-Ridâ, omuz üzerine yâhud iki kürek arasina konularak giyilen bir bezdir, bedenin üst tarafina mahsûstur (Serhler).

er-Ridâ, râ'nm kesriyle ma'rûf bir örtüdür ki, basa ve belden yukariya bürünecek sal, fûta makûlesine denir, izâr mukaabilidîr. îzâr, belden asagiya tutunacak fûta makûlesinden pestemâlden ibarettir (Kaamûs Ter.)

[14] Enes'in bu sözü dokuz bâb sonra gelecek olan hadîsin bir parçasidir.

[15] Bu hadîs uzunca bir metinle Beste bir Kitâbi'nda geçmisti.

[16] Arablar'da ridâ ve izâr giymek yaygin ise de gömlek, yeni olmayip kadîm bir giyecektir. Buhârî Yûsuf âyetini zikretmekle, gömlegin kadîm bir giyecek oldugunu isaret etmistir.

[17] Basliga uygunlugu "Ihrama giren kimse gömlek giymez..." sözündedir. Bunun birer rivayeti Ilim ve Hacc Kitâblan'nda da geçmisti

[18] Peygamber'in kendi gömlegini ibn Ubeyy'e giydirmesi sebebleri arasinda, Bedir günü Peygamber'in amcasi Abbâs'a, Ibn Ubeyy'in kendi gömlegini hediyye etmis

bulunmasina bir mukaabeledir denilmistir. Basliga delâleti açiktir. Bunun daha bütün bir rivayeti Cenazeler Kitabi; "Ölü kabrinden çikarilir mi bâbi"n-da geçmisti.
[19]
Bunun da bir rivayeti Tefsîr'de, el-Berâe Sûresi'nde geçmisti.
[20]
Basliga uygunlugu "Rasûlullah parmagiyle yakas-na dogru söyle Isaret ediyordu" sözünden alinir.
Bu hadîsin asli Buhârî ve Müslim'in Zekât Kitâblari'nda geçmisti.
[21]
Namaz Kitâbi'nda "Sâm cübbesi içinde namaz kilmak" seklinde baslik açmisti. Cihâd'da da "Seferde ve harbde cübbe" basligi açmisti. Bunun asli Abdest Alma Kitâbi'nda, "Mestler üzerine mesh bâbi"nda geçti. Bu sefer, Tebûk Seferi idi.
[22]
Bu da Abdest Alma Kitabi, "Ayaklan temiz iken mestleri içine soktugu zaman bâbi"nda geçmisti. Buradaki basliga uygunlugu "Üzerinde yünden bîr cübbe vardi" sözündedir.
[23]
Kastallânî:. Kaba, Acemler'in taninmis libâsindan dar bir cins libâstir diye ta'rîf etmistir. Bunun ipekten dokunmus bir kaftan oldugu da söylenmistir.
el-Ferrûc: Tennûr vezninde, küçük çocuk gömlegine denir ve ensesinden yirtmaci olan kaftana denir ki, üste giyilir. Bu, hâlâ "Ferrâce" dedigimiz seydir ki, Fârisî'de "Ferecî" derler (Âsim Efendi).
[24]
Hadîsin baslikla münâsebeti açiktir. Misver'le babasi Mahranie ibn Nevfel'in her ikisi de sahâbîdir. Abdu Menâf ogullari'ndandir. Misver küçük sahâbîler-dendir. Hicretin besinci yilinda dogmus, Mekke'nin fethinden sonra alti yasinda Medine'ye gelmistir. Hadîste bildirildigi üzere, babasiyle Rasûlullah'm huzuruna gitmesi bundan sonra olacaktir. Peygamber'in vefatinda sekiz yasinda idi. Rasûlullah'tan hadîs ezberlemis ve Sahîhayn 'da rivayet edilmistir. Kendisi: "Ben Rasûlullah'tan hadîs isittim. O sirada ben hadîs yüklenecek ve ezberleyecek derecede akilli, zabtedici bir çagda idim" demistir. Babasi Ise ihtiyar idi. Rasûlullah'i yanma çagirtmasi ve O'nun da icabet etmesi, ihtiyarligindan dolayi idi.
[25]
Bu ipek feraceyi hediye eden Dûmetu'l-Cendel Meliki Ukeydir ibn Abdilmelik'tir. Müslim'in Câbir'den rivayetinde, çikardigi libâsin bir ipek kaftan oldugu, bunu çikarirken de "Bunu giymekten beni Cibril nehyetti" buyurdugu belirtilmistir.
Bunun bir rivayeti Namaz, "Ipek ferrûc içinde namaz kilan ve çikaran kimse bâbi"nda geçmisti.
[26]
Müsedded, Buhârî'nin seyhidir. Buhârî bunu müzâkere yoluyla aldigi için, "Bana söyledi" ta'bîriyle getirdi. Bu da mevsûl ve tam bir hadîstir.
Bornus, basligi bedeninden olup ona bitisik bulunan giyecektir.
[27]
Bunun bir rivayeti yakinda geçmisti.
[28]
el-Huff... insanin ayagina giydigi çizmeye, mest, çedik, tomak makûlesi ayakkabiya denir ki, üzerine meshetmek mümkin olur... Bir kat oldugu için hafifliginden dolayi bu isim verilmistir. Bunun üzerine giyilen ayakkabiya "Çermûk" denir (Kaamûs Ter,).
Burada açilan bâblarda onlarin altinda getirilen hadîslerin birbirleriyle münâsebetleri meydandadir. Bu hadîsler bundan önce de birkaç kerreler geçmis ve açiklamalar verilmisti.
[29]
et-Takannu': Bir kimse basina câr bürünmek, tulga ve migfer giymek ma'nâsi-nadir.
el-Makanna': Muazzam vezninde, basma tulga giymis adama denir; demirden migfer giymis ma'nâsinadir,
el-Kinâ': Kitâb vezninde bas örtüsüne denir...
el-Asb: Ayn'in fethi ve sâd'm sükûnu ile bir nesneyi dürüp bükmek, sarip baglamak... ma'nâsinadir.
el-Isâbe: Ayn'in kesriyle... ve basa ve alma bagladiklari sargiya denir; çen-ber, dülbend, kasbasdi ve bas-bagi gibi. Ve hassaten sariga denir, amâme gibi. (Kaamûs Ter.)
[30]
Bu, Ensâr'm Menkabeleri'nde ve daha baska yerlerde geçen uzunca bir hadîsin parçasidir.
Ibn Abbâs: Rasûlullah (ölüm hastaligindan biraz önce) üzerinde bir ridâ ile ve ridâsim iki omuzu üzerine koyarak ve agriyan basi üzerine de siyah bir kumas parçasi sarmis oldugu hâlde mescide çikti ve nihayet minber üzerine oturdu... seklinde tahdîs etmistir.
[31]
Enes'in bu hadîsi de bu bâbda uzunca bir metinle gelecektir.
[32]
Basliga uygunlugu "îste Rasûlullah basini bir sargi ile sanp örtmüs olarak geliyor.." sözündedir. Bu hadîs bu Isnâdla Icâre'de "Zaruret sirasinda müsrikleri
[33]
Bunun bâzi rivayetleri Hacc, Cihâd ve Magâzî Kitâblari'nda da geçmisti.
el-Migfer, Minber vezninde el-Migfere, el-Gifâre, "Kitabe" vezninde su zirh külahina denir ki, bas kisvetinin altindan giyilir, bir kavle göre basi ve yüzü omuzlara gelince bürüyen zirh külahina denir ki, basa yalniz giyilir ve Türkçe'de "Tulga" ta'bîr olunur (Kaamûs Ter.).
[34]
Bu, Peygamber gönderilmesi bölümünde, "Peygamber'in ve sahâbîlerinin Mekke'de müsriklerden karsilastiklari ezalar bâbi"nda geçen hadîsin bir parçasidir. Açiklamasi orada verilmisti.
[35]
Basliga uygunlugu "Necrân dokumalarindan kaim kenarli bir bürde" sözünde-dir. Bunun bir rivayeti Hums'ta geçti, Edeb'de de gelecektir.
[36]
Bunun bir rivayeti Cenazeler Kitâbi'nda "Kefenini Peygamber zamaninda hazirlayan kimse bâbi"nda geçmisti.
Buradaki bâzi isimler:
el-Hösiye: Kumasin iki tarafindaki saçaga denir. Bu saçak kumasin kullanilmadiginin ve tezgâhtan çiktigi gibi yeni bir kumas oldugunun nisânesidir.
el-Burd: Bâ'nm dammiyle bir nevi' çizgili, yânî çubuklu kumas adidir. Ve bir nevi' abaya denir ki, ihram gibi bedene bürünürler, bu cemi'dir. Müfredi "Bür-de"6ü. Ve hâlâ bu diyarlarda hirka ta'bîr ettigimiz libâsa da Burde denilir...
eI-Hibere: Bir nevi' Yemen kumasinin adidir ki, pamuktan yâhud ketenden dokunan çubuklu bir kumastir. Buna "Burdu Yemânî" de denilir.. Tahbîr, tez-yîn ve tahsîn ma'nâsina olup bu kumas da yol yol çubuklarla süslendigi için "Sev-bun muhabber = Süslü kumas" ta'bîri de vardir.
el-Semle: Kadife dedikleri büyük ve tüylü saçakli ihramdan küçük su yufka ihrama denir, Arablarona bütün bedeni bürüyüp sarinirlar... (Kaamûs Ter.) Bu îzâha göre semle, burde üzerine bürünülen kisvedir.
[37]
Bu, Buhârî'nin Müslim'den ayri rivayet ettigi hadîslerdendir. Bunun bir rivayeti Tibb'da ve Musa'nin ölümü'nde geçmisti.
[38]
Bu hadîslerin basliga uygunluklari meydandadir, bunlardaki giyecek isimlerinin açiklamalari daha önce verilmisti.
[39]
Hamîsa, yün yâhud sûftan dört köseli Iki tarafli zencefil bir nevi' siyah abaya denir ki, pek yumusak ve dürünce pek az yer tuttugu için bu ismi vermislerdir. Bu

hamîsa Sâm kumaslarindan olup Peygamber'e Ebû Cehm Kurasî tarafindan hediye edilmisti.

[40] Enbicânî, naksi olmayan, yumusak, fakat kalin sûf abaya denir ki, hamîsa kadar kiymetli kumaslardan sayilmazmis.

Ebû Cehm ibn Cehm ibn Huzeyfe ibn Ganim el-Kurasî el-Adevî (R) Mekke fethi günü Islâm'a giren Kureys büyüklerindendir.

Bu hadîsin bir rivayeti Namâz'da daha genis olarak geçmisti.

[41] Basliga uygunluk "Kisâ ve kaba bir izâr" sözündedir. "Kisâ", örtü, yaygi ve kilim ma'nâlarinadir, cem'i "Eksiye" gelir.

[42] Basliga uygunlugu "Istimâlu's-sammâ giyinisiyle libâsa bürünmesinden" sözündedir.

Sevb, kumas demektir. O zamanin tam takim elbisesi -biri izâr, digeri ridâ olmak üzere- iki sevb idi. Bunun hepsi bir hülle ederdi. Burada bir sevbden mak-sad ridâdir ki, sag ucunu sol omuzundan geçirmek ve sol ucunu sag kolunun altindan çikarmak suretiyle iki ucunu ya gögsü tarafindan, ya arkadan baglanarak tesettür edilirdi. Bu türlü giyinmeye "Tevessuh" "tltihâf" ve "Istimal" de denir.

Istimâlu's-Sammâ: Kumasla bedevilerin büründükleri gibi bürünmektir ki, ihrami sag canibinden sol kolunun ve sol omuzunun üzerinden götürdükten sonra sag kolunun ve sag omuzunun üzerinden atmakla tamamen bürünmekten ibarettir. ElIeri ve ayaklan ve bütün âzasi baglanmis olur. BIr kavle göre izâr ve ihram makûlesinden yalnizca bir kat sevbi bürünmekten ibarettir. Söyle ki: Egninde ondan baska sevb olmayip ve onun bir tarafini kaldirarak diger omuza atar, lâkin bedeni tamamen örtmediginden avret yerinin bâzisi meydana çikar... Sârih der ki, ikinci ta'rîf fakîhlerin kavlidir. Iki ta'rîfte de mahzur oldugundan dolayi, Peygamber'in nehyi sâdir olmustur... Ve Istemele's-semmâ terkibi Istemete's-setnlete's-sammâe te'vîlindedir. (Kaamus Ter., IV, 371).

Ihübâ': Bir adam sevbine sarinip bürünmek, bir kavle göre dülbend ve ks-i mer makûlesi ile sirtini ve baldirlarini sarip toplamak ma'nâsinadir... Daha kolay tefsiri, insan kaba etleri üzerine oturup bacaklarini da dikerek o hey'et üzere sarinmaktir. Bu tertîbde dikkatsizce sarinan kimsenin, görünmesi haram olan beden azalarindan bâzilarini örtmemesi ihtimâli gâlib oldugu için, böyle oturanin dikkatli olmasi lâzim gelir... Herhalde Istimâlu's-sammâile Ifitibâ'daki nehyin sebebi, haram avret yerinin açilmasi korkusudur. Avret yerinin açilmasina mahal vermeyecek derecede olursa haram olmazlar (Tecrîd Ter., II, 243).

[43] Bunun kisaltilmis bir rivayeti Buyu' Kitâbi'nda, "Bey'u'l-mulâmese bâbi"nda geçmisti.

Buradaki giyinislerin ta'rîfleri de bundan önceki hasiyede verilmisti. Kisaca tekrar edilirse: el-Istimûl, iftiâl vezninde bir adam ihramini elleri bile disarida kalmayip bütün bedelini ihata eylemek veçhile bürünmek ma'nâsinadir... .. Bu ma'nâdandir ki, bir adami bir madde ihram gibi basip ihata eylese "Isteme-V le aleyhi'l-emru(= Is onu tamâmiyle kapladi)" derler {Kaamûs Ter., III, 1388). eî-Ihîibâ: Bir adam sevbine sarinip bürünmek, bir kavle göre dülbend ve . kemer makülesiyle sirtini ve baldirlarini sarip toplamak ma'nâsinadir ki dervîsr ler istilahinda "Kemende girmek" ta'bîr olunur (Mütercim Âsim Efendi).

[44] Hadîslerin birkaç rivayeti daha önce geçmis ve ilgili açiklamalar verilmisti. Basliga uygunluklari da meydandadir.

[45] Basliga uygunlugu meydandadir. Bunun bâzi rivayetleri CIhâd'da "Farsça konusan kimse bâbi"nda; ve "Habesistan'a hicret bâbi"nda geçmisti. Ümmü Hâ-' lId, Habesistan'dan gelen muhacirlerden idi. Peygamber'in ona karsi Habesçe söylemesi, onun Habes dilini ögrenmis bulundugundan idi.

[46] Buhârî bunu Akîka'da bu isnâdla ve fakat metinsiz olarak isaret etmis, daha önce ise uzunca bir metinle sevketmistir. Hadîsteki "Hureysiyye" ta'bîri Kuzâa kabilesinden Hureys ismindeki bir adama nisbettir.

[47] Basliga uygunlugu "Üzerinde yesil bir örtü vardi" sözündedir.

[48] Bunun bir rivayeti Uhud gazvesi'nde geçmisti. Müslim'in rivayetinde bu iki kisinin Cibrîl ile Mîkâîl olduklari açikça söylenmistir.

[49] Basliga uygunlugu "Peygamber'e geldim. O üzerinde beyaz bir elbise oldugu hâlde uyuyordu" sözündedir. es-Sefaksî söyle dedi: Buhârî'nin buradaki tefsiri hadîsin zahirine muhaliftir. Eger tevbe sart olsaydi "Zina etse de, hirsizlik yapsa da" demezdi. Hadîs, zahiri üzeredir. Kul müslümân olarak Öldügü zaman, atesten önce veya sonra cennete girecektir. Bu, Allah'in haklarinda sünnet ehlinin ittifâkiyle böyledir. Kul haklarinda ise, çoklarina göre hakkin geri verilmesidir... (Kastallânî).

[50] Bunlar ayni konuda ayri ayri yollardan bâzi küçük farkliliklarla gelmis hadîslerdir. Baslikla ilgileri meydandadir. Umer (R) devlet baskanligi sirasinda bölge valilerine ve kumandanlarina zaman zaman emirnameler, ta'lîmâtlar yazip yollar, bunlara Peygamber'den hadîsler de koyarak Islâm'in getirdigi yüksek medeniyetin esaslarinin oralarda ögretilip yerlestirilmesine çalisirdi.

[51] Buda ayri yoldan bir rivayettir. Bunda parmaklardan biri" Müsebbiha" ismiy-, , ledir. Bundan öncekinde "Sebbâbe" ismiyle idi. Bunlar ayni seydir. Basparmak-* tan sonra gelen parmaktir. însan sövme âninda bîrseye isaret ederken bu parmakla isaret ettigi için, bu isim verilmistir. Namaz kilan da tevhide ve Allah'in ortaktan tenzihine isaret ederken bu parmakla isaret ettigi için de "Müsebbiha" ismi verilmistir.

[52] Huzeyfe, eski Iran medeniyetinin tefâhur vâsitasi olan bardagi tereddüdsüz firlatip atmis, gerekçesini de açiklamis ve Peygamber'in bu konudaki yasagim siddetli bir surette uygulamaya baslamistir. Bu kaba bir hareket degildi, daha önceki ziyafetlerde tekrar tekrar bildirilmis olan yasaga ehemmiyet verilmemesi üzerine de uyarici ve te'sîrli bir uygulama idi.

[53] Yüce Allah, cennetlikler hakkinda "...Orada elbiseleri de ipektir" (el-Hacc:Fâtir._33) buyurdu.

Âlimler cumhuru bu hadîslere dayanarak erkeklere ipek giymenin harî olduguna hükmetmislerdir. Harâmlik sebebine gelince, bunun erkekler için râf olmasi, gurur vesilesi olmasi ve kadinlara lâyik olan nevi'den bir süslenn ye kalkisarak kadinlara benzemesi gibi sebeblerdir.

[54] Bunu et-Taberânî el-Mu'cemu'I-Kebîr'ûz senediyle rivayet etmistir.

[55] Basliga uygunlugu "Bizler ona dokunmaya basladik" sözündedir. Bunun bir rivayeti "Sa'd ibn Muâz'm menkabeleri bâbi"nda geçti

[56] Basliga uygunlugu "Ve ipek üzerine oturmamizi nehyetti" sözündedir. Bu hadîsin bâzi rivayetleri Esribe'de, Et'ime'de de geçti. Fakat onlarin hiçbirinde bu "Ipek üzerine oturma..." ziyâdesi yoktur. Bu, Buhârî'nin müfredâtindandir (Aynî).

[57] Basliga uygunlugu "Ve ipek üzerine oturmamizi nehyetti" sözündedir. Bu hadîsin bâzi rivayetleri Esribe'de, Et'ime'de de geçti. Fakat onlarin hiçbirinde bu "Ipek üzerine oturma..." ziyâdesi yoktur. Bu, Buhârî'nin müfredâtindandir (Aynî).

[58] Bu Âsim ibn Kuleyb hadîsinin bîr rivayetini Müslim de Libâs Kitâbi'nda getir mistir: Müslim Ter., VI, 346-348 "2078".

[59] Bu hadîsteki ta'bîrlerin açiklamasi:

Siyâbun Mudallaa: Bâzi yerleri dokunmus, bâzi yerleri dokunmadan birakilmis olan kumasa denir ki, aralik aralik kaburga kaburga tarzinda olur. Bir de yol yol ipekle çItâre tarzinda dokunmus kumasa denir.

MIysere (cem'i:Meyâsir ve Mevâsir): Miknese vezninde su elbiseye denir ki, diger elbiseler üzerine giyilmekle onlar dahî kabarip yükselirler, murâd üstlük libâs olacaktir.
Mi'sere: Eyer yastigina denir ki, eyer baldiri incitmesin diye edinilir. Bâzi diyarda ona "Köpçük" ta'bîr ederler. Keza canavar postlarina denir. Harîrden, dîbâcdan olan eyer ve palan minderlerine denir (Kaamûs Ter.).
Mi'sere: Acemler'in binme esyâlarindandir, ipekten, dîbâcdan yapilir ve küçük minder gibi edinilir. Içi pamuk yâhud yün ile doldurulur. Binici bunu deve semerinin yâhud at eyerinin üstüne kendi oturaginin altina kor (en-Nihâye).
Kassî: Ipekle karisik ketenden dokunmus bir kumastir. Misir'da Tenîs sehri yakininda deniz kenarinda Kass veya KIss denilen bir beldeye nisbet edilmistir. Bu kumas oradan getirilir imis. Bâzi hadîs âlimleri de "KassF'nIn asli "Kazzî"dir. "Kazzî" de ibrisim denilen ham ipek ma'nâsma olan "ATazz" kerîmesinin ismi mensubudur, "Kazz"deki zây harfleri sinlere tebdîi edilerek "Kassî" olmustur, dediler.
[60]
Bunlardan nehyin sebebi, bu kumaslarin her devir için pahali ve lüks seyler olmasi, en âdî kumastan bile mahrum bulunan bunca fakirlere karsi tefâhur olacagi, zarurî seylerden olmayip fazladan mesgale ve teferruat olmalari gibi hususlar . olmasi muhtemeldir.
[61]
Ihtiyâç ve zaruret hâllerinde yasak olan seylerin kullanilmasi dînî bir asildir: "Zaruretler haramlari mübâh kilar".
Bu hadîsi Buhârî gibi Müslim de ayni kitâbda getirmistir.
[62]
Siyerâ kelimesi hakkinda Âsim Efendi: "Bir nevi' alaca kumastir ki, yol yo! sari kalemli ve çubuklu olur, dokumasinda bol ipek karisik bulunur" diyor (Kaamûs Ter.).
Bol Ipekli oldugu için nehyedilmistir. Ipegi az olan kumasin kullanilmasi
erkekler için de caiz oluyor. Kumastaki ipegin azligi-çoklugu hususunda Hanefiler kumasin argaci ile erisini; Sâfiîler de agirligini ölçü olarak kabul etmislerdir. Hanefîler'e göre bir kumasin erisi ibrisim, argaci pamuk, keten, yün olursa o kumastan yapilan elbiseyi erkekler için de giymekte be's yoktur.
Alî'nin "Ben onu kadinlarim arasinda yarip bölüstürdüm" sözünde kendisine izafe ettigi kadinlarin annesi Fâtima bintu F.sed, esi Fâtima bintu Rasû-hillah ve Hamza'nin kizi Fâtima oldugu rivayet edilmistir... (Ibn Ebi'd-Dünyâ, Kitâbu'l-Hedâya).
[63]
Basliga uygunlugu "Onu baskasina giydirmen için" sözünden alinir. Çünkü bunun ma'nâsi, onu baska bir kadina hibe ve benzeri bir suretle vermen için, demektir. Bu da ipekli kumasin kadinlara halâl olduguna delâlet eder.
Bunun bir rivayeti Cumua Kitâbi'nda "Bulabilecegi en güzel elbiseyi giyer bâbi"nda geçmis ve bâzi açiklamalar verilmisti.
[64]
Bu hadîsle de kadinlarin ipek elbise giymelerinin caiz olduguna delîl getirilmistir. Bunu en-Nesâî de Zînet Kitâbi'nda rivayet etmistir.
[65]
Yânî Peygamber (S) giyilecek elbiselerden veya üzerinde oturulacak döseme ve yaygilardan herhangibir moda üzerinde israr edip darlik yapmaz, bu hususlarda dâima genislik gösterir, müsamahali davranir idi. Çünkü Peygamber moda ta'-yîn etmemis, sâdece ma'kûl örtünme hududunu göstermistir. Milletlerin giyinme ve örtünme nevi'leri ve modalari bölgelere ve örflere göre ayri ayri olur.
[66]
Hadîsin basliga uygunlugu "Bir de gördüm ki, Peygamber bir hasir üzerinde bulunuyor... ve içi lif dolu deriden bir yastik.." sözlerinden alinir. Bu hadîsin çok uzun bir rivayeti "Yüksek oda bâbi"nda, keza Tefsîr'de, et-Tahrîm Sûresi teisîrinde geçmisti. Daha kisa olarak Nikâh'ta da geçmisti.
Bu hadîste Peygamber'.n giyim ve yaygi hususlarinda ne kadar sâde, gösterissiz ve mütevâzi' bir hayât yasadigi pek açik surette görülmektedir. Allah O'na salât ve selâm eylesin!
[67]
Yânî yeninin genisligi sebebiyle bedeninden bir kismin meydana çikmasindan endîse ettigi için dügmelerle dügmeleyip, bedenini kapatirdi.
Hadîsin basliga uygunlugu Peygamber'jn "Nice giyinik kadinlar vardir ki kiyamet gününde çiplaktirlar" sözüyle mü'minlerin analarini ve onlarin sahsinda bütün mü'mine kadinlari ince, kisa, dar ve bedenlerinin vasiflarini gösteren elbiseler giymekten sakindirmasi yönün dendir.
Peygamber bu hadîsinde kendisinden sonra ümmetinin ugrayacaklari fitne ve musibetleri hem de nail olacaklari hudûdsuz ni'met hazînelerini ve rahmeti haber verdigi gibi, "Giyinik çiplaklar" zümresinden yâhud örtülü olmakla beraber elbisesinde israf ve asirilik yapacak nice kadinlarin meydana çikacagini da haber vermistir. Kadinlarini uyandirmayi istemesi de onlara va'z etmek, sadakalari çok vermek ve israfi terkeylemege tesvik etmek, Peygamber kadinlari olmakla alda-narak ibâdet ve tâatten gaflet caiz olamayacagini bildirmek içindir...
Bunun bir rivayeti llim'de de geçmisti.
[68]
Basliga uygunlugu "Saglikla eskit ve parçala" duâsindadir. Bunun bir rivayeti "Siyah hamîsa bâbi"nda geçmisti.
[69]
ez-Zagferân, ma'rûf isimdir ki, Türkçe'de "Safran" ta'bîr ederler.
ez-Zagfera: Dahraca vezninde bir nesneyi zagferânla boyamak ma'nâsinadir.
[70]
el-Vers: Vâv'in fethi ve râ'nin sükûnuyle sissim tarzinda bir nebat adidir. Yemen ülkesine mahsûstur, bir defa ekildikte yirmi seneye dek çiçek ve meyve vererek kalir... ve onunla boyanmis kumas cimâ'i kuvvetlendiricidir... Türkçe'de "Alaçehre" ve "Yemen zagferâni" dedikleridir ki, onunla sari boyanir... (Kaamûs Ter.).
Ahmed ibn Hanbel ve Sünen sâhibleri Haris Ebû Umâme'den sahîh olarak: Rasûlullah: "el-Bezâzetu mine'l-îmâni'= Hayatta sadelik îmândandir" buyurdugunu rivayet etmislerdir. Erkekler için renkli seylerle yapilacak vücûd ve yüz süslemesi mekruh ve çirkin sayilmistir.^Yalniz yeni evlenen gençler müstesnadir.
[71]
Hadîs metnindeki kirmizi hülleyi Ibn Humâm: Kirmizi ve yesil çubuklu olarak' dokunmus Yemen kumasindan iki kat elbisedir diye ta'rîf etmistir.
[72]
Bunun bir rivayeti "Kassî giyme bâbi"nda geçti. Cenâzeler'de daha uzun olarak geçmisti. Buradaki ipek kumaslarin ta'rîfleri de orada verilmisti. Burada su kadarini tekrar edelim:
Miysere (cem'i Meyâsir ve Mevâsir): Miknese vezninde su elbiseye denir ki, diger elbiseler üzerine giyilmekle onlar dahî kabarip yükselirler, murâd üstlük libâs olacaktir... Ve eyer yastigina denir ki, eyer baldiri incitmesin diye edinilir. . Bâzi diyarda ona "Köpcük" ta'bîr ederler. Keza., ipekten, dîbâcdan olan eyer ve palan minderlerine denir (Kaamûs Ter.).
[73]
en-Niâlu's-sebtiyye: Tabaklanmis deri ile yapilan ayakkabilar demektir. es-Sibt: Sîn'in kesriyle dibâgat olunmus derilerdir... Yâhud karaz ile yânî palamutjle - dibâgat olunmus deriye mahsûstur. Türkçe'de "Gön" ta'bîr ettikleridir. Sarihin beyânina göre dibâgatla tüyleri izâle olundugundan en-Niâlu 's-sebtiyye buna mensûbdur. Ve o ayakkabiya da Sibt denilir (Kaamûs Ter.).
[74]
en-Na'l: Nûn'un fethi ve ayn'in sükûnuyle ayagi yere çiplak dokunmaktan koruyacak nesneye denir ki, ayakabi ve pabuç ta'bîr olunur... bütün nevi'lerini sâmildir. Her mahalde birgûnâ dikip ayaklarina giyerler; Türkçe'de "Nâleyn" dedikleri ki, çamurlukta giyilir na'leynden tahrif edilmistir (Kaamûs Ter.).
[75]
Bunun bir rivayeti Abdest Alma Kitâbi'nda geçti. Giyilen kumaslar vers veya zagferânla sanya boyandigi gibi, hosça kokulu olan bu boya saç-sakal boyamakta da kullanilirdi.
[76]

Huffeyn'm ta'rîfi de 14. babin hasiyesinde verilmisti

[77] Bu hususlar giyinmek, mescide girmek, süslenmek, basini tiras etmek gibi kerîm fiillerden olan hususlardir. Sümkürmek, istincâ gibi hususlarda ise soldan baslarlardi.

[78] Sihhî bir zaruret üzerine tek giyimli olarak yürümek hâli bu nehiyden müstesnadir.

[79] el-Kibâl, Kitâb vezninde, ayakkabida olan tasmaya denir ki, orta parmakla yanindaki parmagin araligina geçer, bu hâlâ Haremeyn ahâlîsinin cemceme tarzinda olan na'llerinde olur (Kaamûs Ter.).

[80] el-Kubbe... tepesi daireli binaya denir ki, künbed ta'bîr olunur... Aslinda Arab evlerinden küçük ve yuvarlak çadira denip, sonradan mutlaka çadirda kullanildi (Asim Efendi). Bu ta'rîfe göre Kubbe, yayvan küçük çadirdir.

Bu hadîsteki vak'a, Mekke'ye olan seferlerden birinde olmustu. Peygamber Minâ'ya yakin Abtâh denilen yerde imis.

[81] Bu ganîmet taksimi akabinde Ensâr'i toplayip onlara hitâb ettigi zaman olmustu. Bunun bir rivayeti Humus Kitâbi'nda geçmisti

[82] Basliga uygunlugu "Hasir yayar, üzerine otururdu" sözündedir. Bunun birer rivayeti Namâz'da, "Gece namazi bâbi"nda ve îmân'da, "Dînin Allah'a en sevimlisi... bâbi"nda, geçmisti.

[83] Basliga uygunlugu "Omuzunda dîbâcdan altin dügmeli" sözündedir. Bunun bir rivayeti yakinda "Kaftan ve ipek ferrûc bâbi"nda da geçmisti.

[84] Basliga uygunlugu "Altin yüzük takmaktan..." sözündedir.

Bu hadîsin bir rivayeti Cenazeler Kitâbi'nin evvelinde geçmisti. Orada emirler nehiylerin önüne geçirilmisti.

Hâtem, tâ'nin fethi ile yazili evraki ve vesikalari damgalamakta kullanilan mühür ve mühür yüzük olup âlet ismidir. Hatim ise tâ'nm kesresiyle fail ismi olup hatmeden, nihayete erdiren yâhud mühürleyen demek olur. Bu kelime Kur'ân-i Kerîm'de de geçmektedir. Tefsîr'de iki türlü okundugu ve ma'nâlan bildirilmisti. "Muhammed adamlarinizdan hiçbirinin babasi degildir. Fakat Allah'in Rasûlü ve peygamberlerin sonuncusudur. Allah herseyi hakkiyle bilendir" (el-Ahzâb: 40).

[85] Rasülullah'in bu yüzügü sâdece parmaga takilan bir yüzük degil, kasinda "Mu-hammedun Rasûlullah" yazili olup resmî vesikalari mühürlemekte kullandigi bir mühür yüzüktü. Bunun için "Hâtem" kelimesinin "Mühür yüzük" seklinde tercemesi daha dogrudur.

[86] Peygamber'in altin yüzükten vazgeçmesinin ve bu suretle erkeklere haram olmasinin sebebleri arasinda, piyasada tedavül etmekte olan altinin gitgide halkin parmaklarina geçerek tedavülden alikonulmasi ve bu suretle iktisadî hayât üzerinde ciddî te'sîrler yapmasi da zikredilebilir. Peygamber altindan mühür yüzük takmakta devam etseydi, yeryüzündeki erkek-kadm her mü'min du hareketi sübhesiz bir sünnet telâkki edecek, herkes parmagina küçük-büyük bir mikdâr altin yüzük takacakti. Bunun neticesinde de çok büyük bir yekûn tutacak tonlarca altin da ticarî ve Iktisadî hareketlerden men' olunacakti. Bu habs ve men' ise yalniz Islâm ÂlemI'nin iktisadiyâtim degil, belki bütün insanlik alemindeki iktisadî hareketleri olumsuz yönden te'sîr altinda bulunduracakti. Altin yüzük kullanilmasi bir defa sünnet kabul edilince de artik hiçbir kaanûn, hiçbir siyâsî ve Idarî tedbîr bunun önüne geçmeye muktedir olamayacakti. Bu bakimdan Peygamber'in bizzat parmagindan mühür yüzügü çikarip atmasi ve bunu ebediyyen takinmayacagim beyân ederek men' eylemesi, yalniz Islâm Alemi için degil, fakat bütün insanlik için çok büyük bir iyilik ve büyük bir rahmet olmustur.

Erîs, Medine'de Kubâ köyüne yakin meshur bir bustândir. Içindeki kuyu, bustâna izafetle "Erîs Kuyusu" diye anilmistir. Peygamber de bu kuyunun basinda otururdu.

[87] Bu, Abdullah ibn Umer'in bundan önce daha bütün olarak geçen hadîsinin baska yoldan ve daha kisa bir rivayetidir.

[88] Bütün hadîs ehli söyle dedi: Bu, Ibn Sihâb'in vehmidir, ibn Sihâb altin yüzükten gümüs yüzüge sapti. Çünkü Ibn Sihâb'mkinden baska olan Enes rivayetlerinde ma'rûf olan Peygamber'in gümüs yüzük edinmesi ve onu elinden atmadigidir. Nitekim Müslim de hadîslerin bakiyyesinde bunu zikretmistir (Kaa-di Iyâd).

Hadîsçilerden bâzisi da ibn Sihâb'in hadîsini te'vîl ederek, bu hadîsle diger rivayetler arasini birlestirmislerdir. Söyle ki: Peygamber (S) altin yüzügü haram kilmak istedigi zaman bir gümüs yüzük edindi. Gümüs yüzügü takindiginda ayni gün Içinde onun mübâhligini insanlara ögretmek maksadiyle, onu Insanlara gösterdi. Sonra altin yüzügü çikardi ve onun tahrîmini insanlara bildirdi. Bunun üzerine insanlar altin yüzüklerini ellerinden çikardilar. Binâenaleyh "Insanlar da parmaklarindaki yüzükleri çikarip attilar" sözü, altin yüzüklerini1 ellerinden attilar demek olur. Bu sahîh bir te'vîldir. Hadîste bunu men' edecek bir husus yoktur (Nevevî).

[89] el-Fassu; fâ'nin üç harekesiyle ve sâd'in tesdîdiyle yüzük kasina denir... (Kaamûs Ter.).

eI-Vabîs: Vâv'm fethiyle yaldirmak ve parlamak ma'nâsinadir... Bu hadîsin bir rivayeti "Yatsi namazinin gecenin yansina kadar geciktirilmesi bâbi"nda geçmisti.

[90] Müslim'in bir bâbindaki rivayetinde Enes tahdîs edip: Rasûlullah'm mühür yüzügü gümüstendi, bu yüzügün kasi da Habesî idi, demistir: Libâs, 15. bâb.

[91] Basliga uygunlugu "Velev demirden bir yüzük olsun... "sözündedir. Bunun birer rivayeti Kur'ân'in Faziletleri ile Nikâh'ta da geçmisti. Arablar arasinda en sâde ve mütevâzi' giyim tarzi izâr ve ridâ oldugu hâlde, bu fakirin bilinen bu en basit giyecegi bile tam degildi, denilmek istenmistir. Izâr, belden asagi; ridâ da belden yukari giyilen libâstir.

[92] Hadîslerin basliga uygunluklari meydandadir.

Daha önce de ifâde ettigimiz üzere "Hatim "(tâ'nm kesriyle) "Tamamlayan ve sona erdiren" demektir. Tâ'nm fethiyle "Hâtem" ise yazili vesîkalan, mektûblan damgalayan "Mühür" demektir. Bu kelime Kur'ân'da (el-Ahzâb: 40) oldugu gibi, bu hadîslerde de iki okunusa göre zabt ve tesbît edilmistir. Hadîs-lerdeki bu kelimeyi "Mühür yüzük" diye terceme etmeyi daha uygun bulduk. Çünkü bu yalniz mühür ve yalniz yüzük degildi. Üzerinde "Muhammedun Rasûlullah" naksedilmis bulundugu ve resmî mektûblar bununla damgalandigi için, bir mühürdü. Parmaga takilan bir yüzük kasinda bulundugu için de yüzük görünüsünde idi. Peygamber'in bu mühür yüzügü bir ma'nâca Peygamberlik mührü idi.

Erîs Kuyusu'nun, Medine'de Kubâ yakininda meshur bir bustân kuyusu oldugunu daha önce geçen hasiyede bildirmistik.

[93] Arabça'da parmak isimleri söyledir:

îbhâm: Elin olsun, ayagin olsun; bas parmaga denir.

Sebbâbe: Kezzâbe vezninde, sehâdet parmagina denilir, gûyâ ki, kisinin li-sânen sövmesine, kalben öfkesine alâmet olur. Çünkü sövme ve tehdîd vaktinde bu parmak yukariya kaldirilir. Buna "Musebbihct" (yânî "Tesbîh edici parmak") dahî denir.

Vustâ: Fu'lâ vezninde, orta parmaktir.

Binsir: Orta parmakla sirça parmak arasinda olan parmaga denir ki, "Adsiz parmak" ta'bîr olunur.

Hinsir: Küçük parmaga denir ki, "Sirça parmak" ta'bîr olunur (Kaamûs Ter.).

Bundan öncekinde açikça söylendigi üzere, Peygamber bu mühür yüzügü yabanci devlet baskanlarina mektûblar göndermek için, siyâsî vesîkalan mühürlemek için

edinmisti. Mühür yüzük siyâsî bir maksad ve is Için edinildiginden, Peygamber baskalarinin böyle bir yazi ile yüzük edinmelerini men' etmistir.
Peygamber'in bu mühür yüzügünü küçük parmagina taktigi bildirilmis, ancak sag elinin mi yoksa sol elinin mi parmagina taktigi bildirilmemistir. Bu hususla muhtelif rivayetler vardir.

[94] Bu hadîste açikça söylendigi üzere Peygamber, yabanci devlet baskanlanyle siyâsî münâsebetlere baslamasi ve bilhassa Dogu Roma Imparatorlugu'na gönderilecek Islâm'a da'vet mektubunun mühürlenmesi geregi ile bu mühür yüzügü yaptirmisti.

[95] Hadîsin basliga uygunlugu meydandadir. Burada râvî Cuveyriye, kuvvetli bir zannla Nâfi'in: Peygamber mühür yüzügü sag eline takardi, dedigini ziyâde etmistir.

[96] Daha önce de belirtildigi gibi, Peygamber'In bu mühür yüzügü peygamberlik ve devlet baskanligi mührü idi. Bu mühür yüzük böyle resmî evraki ve mektûb-lari mühürleyip damgalamak maksadiyle edinildigi için baskalarinin bu yazi ile bir mühür yüzük edinmesi Peygamber tarafindan açikça yasaklanmistir. Ve bu yasak Peygamber'In hayâti zamanina hass idi.

[97] Buhari, hükümden ibaret olan cevâbi, hadîsteki ile yetinerek baslikta zikretmedi.

[98] Müslim'de, {Buhârî'de de bir rivayeti geçmis olan) su hadîs de vardir:
Ibn Umer (R) söyle dedi: Peygamber (S) altindan bir mühür yüzük edindi. Sonra bu altin yüzügü atti. Sonra da gümüsten, naksi "Muhammedun Rasûlullah" olan bir mühür yüzük edindi ve: "Hiç kimse benim su yüzügümün naksim yüzügüne naks ve taklîdetmesin "buyurdu. Rasûlullah bu mühür yüzügünü takindigjnda naksini avucunun iç tarafina getirirdi, iste Saîd ibn Ebi'l-Âs'in himâyesinde bulunan Muaykib'dan Erîs Kuyusu'na düsen yüzük, bu mühür yüzüktü.
Bu iki rivayeti cem' etmek mümkündür: Halîfeler Peygamber'In bu mühür yüzügünü bazen teberrüken takinmislardir. Ekser vakitlerde de mühür yüzük bu adi geçen Muaykib'in yaninda kaliyordu. Usmân birsey mühürlemek istedigi zaman mührü ondan istiyordu, iste böyle bir alip verme sirasinda mühür yüzük kuyuya düsmüs, bundan dolayi da mühür yüzügün düsmesi, Usmân ile Muaykib'a nisbet edilmistir. Müslim Ter. VI, 341-342.
Buhârî'nin diger bir rivayet tarîkinde Halîfe Usmân tarafindan ayni yazi yazili gümüs bir mühür daha yaptirildigi haber veriliyor.

[99] "Âise'nin üzerinde alim yüzükler vardi" ta'Iîkmi Ibn Sa'd, Arar ibn Ebî Amr yolundan senedli olarak rivayet etmistir; el-Muttalib'in himayesinde bulunan bu Amr ibn Ebî Amr söyle demistir: Ben el-Kaasim ibn Muhammed 'e sordum. O: Yemîn olsun ki ben Âise'yi, usfurla boyanmis elbise giver ve ait takar oldugu hâlde gördüm, dedi.

[100] Hadîsi buradaki basliga yetecek kadar kisaca getirdi. Bunun tamâmi Namaz Kitabi ile Bayram Namazi Kitâbi'nda geçmisti. Buradaki "el-Fetah " kelimesi hakkinda Âsim Efendi su bilgiyi vermistir: el-Fetah: Fâ'nin fethi, tâ-i fevkiyyenin sükûnu ve fethiyle bir nevi' büyük hâtem ismidir ki, el ve ayak parmaklarina geçirirler. Bir kavle göre hâtem gibi gümüsten bir halkadir, Arab kadinlari parmaklarina takinirlar, Hicaz'da yedi ma'denden yapilip gelen halkalar gibi. Eger kasi olursa "Hâtem" denir, ominla mühür basildigi için. Bizim diyarlarda dahî taninir... Kadinlar basparmaklarina takinirlar... (Kaamûs Ter.)

[101] Buradaki kelimelerin ma'nâlan:
et-Tîb: Tâ'nin kesriyle bir nesne pâkize ve Iezîz ve hos olmak ma'nâsinadir.... Müellifin Basâir'de beyânina göre, "71b"m asli hasselerin lezzet aldigi nesneden ibarettir, taamlar, içecekler vesâir nesnelerden gerek yiyecek ve güzel koku ve gerek pâkizelik ve hosmanzarlik cihetiyle olsun ve gerek ma'nevî olsun, halâl mal gibi.
et-Tîb: Tâ'nin kesriyle hos kokulu nesneye denir ki, onunla koku sürülüp kokulanilir, misk, anber, duhn gibi ve halâl seye denir...
es-Sihâb: Arab kadinlarina mahsûs bir nevi' gerdanliktir ki, "Sükk" ta'bîr olunan güzel koku terkibiyle karanfilden ve mihlebden düzerler, onda cev herlerle ilgili nesne bulunmaz...
el-Hurs:... Altin ve gümüs halkaya denir, bir kavle göre küpenin halkasina yâhud kadin süs esyalarindan olan bâzi küçük halkaya denir...
es-Sükk:.... Ve bir nevi' güzel koku adidir ki, râmekten edinilir. Râmeki un edip elekten geçirdikten sonra su ile ma'cûn yaparlar, geregi gibi ogarlar.
Ondan sonra kaba bulasmamak için bir mikdâr Mrî yag ile yaglayip bir gece oldugu gibi birakildiktan sonra bir mikdâr ögütülmüs hâlis misk katar ve geregi gibi karistirir, kurslar (yânî yuvarlak, yassi külçeler) düzüp iki gün terkederler. Sonra ol kurslari çuvaldiz ile delip tesbîh taneleri gibi dizerler, bir sene öylece terkederler. Atîk oldukça kokusu daha hos olur. Tabîbler arasinda bu "Sükku'I Misk" Ile taninmaktadir (Kaamûs Ter.)

[102] Basliga uygunlugu meydandadir. Bunun bir rivayeti bundan önce de geçmisti.

[103] Hadîsin bu ziyâde fikrasi basliga uygunluk noktasidir. Âise "Cez'u zafâr" dedikleri akli karali Yemen boncugundan yapilmis onikî dirhem kiymetindeki bu gerdanligi kizkardesi Esmâ'dan ariyet almisti. Hadîs, Teyemmüm Kitâbi'nda geçmisti.

[104] Ibn Abbâs'in bu sözü Bayramlar Kitâbi'ndaki hadîsin bir parçasidir.

[105] Burada küpe sözü açikça söylenmistir.
el-Kurtu: KaaPm dammiyle boncuga benzejen bir nevi' bitki adidir... ve küpeye ve bir kavle göre salkim küpeye denir (Kaamûs Ter.)

[106] Baslikta ve hadîsteki "Sihâb" isminin tefsiri yakinda geçti. Hadîsin basliga uygunlugu "Hasen boynunda kokulu boncuk gerdanligi oldugu hâlde*yürüyüp geldi" sözündedir. Bu hadîsin bir rivayeti Alisverisler Kitabi, "Çarsilar hakkinda zikredilen seyler bâbi"nda geçmisti.

[107] Bunlar "Ahkemu'l-Hâkimîn" olan Yaratan'in koymus oldugu sifatlardan bâzisini kendilerinden çikarip diger cinsin sifatlariyle sifatlanmaya çalisan, yânî Allah'in yarattigini degistirmeye çalisan kimseler olduklari için la'nete ugramislar ve kötülenmislerdir.

[108] el-Muhannes: Müennes vezninde ma'rûftur ki, kadin haslet olan nâmerd kimseye denir, zarifler istilahinda "Semaî müennes" ta'bîr olunur. Tahriîs masda-rindan alinmistir. Bunda fail isim vezniyle lügattir. Nefsini tahnîs eyledigi (yânî egip iki büklüm eyledigi) için. Mef'ûl isim vezniyle de caizdir; pust, kahbe lûtî-Iere belini büktürdügü için. Türk usaninca "Kekez" ta'bîr ederler (Kaamûs Ter. 'den sâdeles"tirerek).
et-Tereccül: Hâiun hân vaziyet ve tavirlarinda erkeksi olmak ma'nâsinadir...
Kadinin erkeklesmesi, konusmasinda, fiillerinde ve hareketlerinde erkeklere benzemeye çalismasidir. Islâm içtimaî âdabina göre, her iki insan nev'Inin fazîleti aslî fitrat ve tabîatlerini muhafaza etmektir. Bunlar aslî fitrat ve tabîat-lerini degistirmege çalisan, karsi nev'in hâlini taklîde ugrasan bozuk tabîatli kimseler olduklari için la'netlenmis ve evlerden çikarilmalari emredilmistir.

[109] Basliga uygunlugu "Böyle kimseler siz kadinlarin yanina girmesinler" sözünden alinir. Çünkü bunun ma'nâsi, evden çikarilmasidir.
Bunun bir rivayeti Magâzî'de, "Tâif muhasarasi bâbi"nda ve Nikâh'in sonunda "Kadinlara benzemeye çalisanlarin evlere girmesinden nehy bâbi"nda geçmisti.
Hadîste anilan Gaylân'in kizi, sisman ve çok semiz oldugu Için bedeni büklüm büklüm etli ve yagli imis, adi da Bâdiye imis. '
el-Ukne: Gurfe vezninde, pek semizlikten karin etinde hâsil olan yive ve bü-küntüye denir, cem'i "Ukan "dir "Surad" vezninde.
et-Teakkün: Tefa'ûl vezninde, pek semizlikten karin etleri yivlenip büküm büküm olmak ma'nâsinadir.
el-Aknâ; Hamrâ vezninde el-Muakkene, muazzama vezninde, semizlikten karin etlerinde yivler ve büklümler peyda olmus kiza elenir... (Kaamûs Ter.)

Musannif el-Buhârî bu sûrede Libâs'i bitirince, zînette ortaklik yönünden alâkali olan seyleri zikretmeye baslamak üzere saçlar ve benzeri seylerle ilgili bâblara giristi ve bundan sonraki babi söyledi (Kastallânî).

[110] Bunu Tâhâvî, senedli olarak rivayet etmistir

[111] Yâni bütün peygamberlerin tercih ettikleri ve bütün serîatlerin üzerinde ittifak ettikleri kadîm sünnettendir. Böylece o, insanlarin, üzerinde yaratildiklari ci-billî bir is gibi olmustur (Kastallânî).

[112] Müslim'in Tahâret'te Âise'den rivayeti söyledir: Âise (R) söyle dedi: Rasûlul-lah (S) buyurdu ki: "On sey fitrattandir: Biyiklari kisaltmak, sakali bol birakmak, misvak kullanmak, buruna su çekmek, tirnaklari kisaltmak, parmak aralarini yikamak, koltuk altlarini temizlemek, etegi tiras etmek, sidik ve diski çikan yerleri su ile yikamak". Hadîsin râvîlerinden Zekeriyyâ dedi ki: Mus'ab, onuncuyu unuttum, onun agzi çalkamak olmasi mümkindir, demistir. Müslim Tercemesi, I, 335-336, (261).

[113] el-Kirmânî söyle dedi: Elinin kabzasindan fada olani kisaltmak için keserdi. Belki îbn Umer basini tiras ettirmekle sakalini kisaltmak arasini böylece cem' ederek Yüce Allah'in su kavline uyuyordu: "...însâallah emniyet içinde (kiminiz) baslarinizi tiras ederek, (kiminiz) saçlarinizi kisaltarak korkusuzca muhakkak Mescidi Harâm'a gireceksiniz..." (el-Feth: 27) (Aynî).

[114] Basliga uygunlugu meydandadir. Buhârî "ei-I'fâ" masdarmin "Çok olmak" manâsina geldigini Kur'ân'dan bir âyetle göstermistir.

[115] Basliga uygunlugu burasidir. Çünkü bu, saç agarmasina delâlet etmektedir. Hadîsin ma'nâsindan hâsil olan özet ise sudur: Ümmü Seleme'nin yaninda, deve çanina benzer küçük bir kap içinde Peygamber'in saçlarindan kirmizi boyali bir mikdâr saç telleri vardi. Insanlar hastaliktan dolayi bunlarla sifâ isterlerdi. Bazen bir su kabinin içine onlari korlar ve o suyu içerler, bazen de onlari sulu bir tekne içine koyar, içinde Peygamber'in saçlari bulunan o küçük kabin bulundugu su içine otururlardi. Bu hadîsi îbn Mâce de Libâs'ta getirmistir (Kastallâ-nî).

Aynî, hadîsin ma'nâsini söyle beyân etmistir: Bunun beyâni tahrîr üzere sudur: Ümmü Seleme'nin yaninda deve çanina benzeyen küçük bir kap içinde Peygamber'in saçlarindan bir mikdâr kirmizi saç vardi. Insanlar hastalandiklari zaman bunlarla teberrük eder, onlarin bereketiyle sifâ isterler ve O'nun saçindan alip bir su kabina koyarlar ve Içinde saç bulunan suyu içerlerdi. Böylece kendilerine sifâ hâsil olurdu. Usmân'm ailesi onlardan birsey almislar ve onu gümüs bir kap içine koymuslar ve içinde bulunan suyu içmisler, onlara da sifâ hâsil olmustur. Sonra Usmân'i bu kapla Ümmü Seleme'ye göndermisler, Ümmü Seleme de kabi almis ve onu cülcüle içine koymus, Usmân da onun içinde kirmizi saçlari görmüstür {Umdetu'l-Kaari, X, 278-279).

[116] Bu da geçen hadîsin baska bir rivayetidir. Ümmü Seleme, Peygamber'e ikram olarak çok çok koku sürmesi sebebiyle Peygamber'in saçlarinin siyahligi kirmiziya degismis olabilir. Çünkü çok koku kullanmak saçlarin siyahligini degistirir (Kastallânî).

Müslim'de Enes ibn Mâlik'ten Peygamber'in Veda Hacci'nda tiras olup ke-
: silen saçlarinin dagitilmasina müsâade ettigi rivayeti vardir. Bu hadîs saçlarla teberrük hususunda gayet açiktir (Tecrid Ter., VI, 194-196).

[117] Baslarinin ak saçlarini ve sakallarini boyamayan Yahûdî ve Hristiyanlar'a muhalefet emredildigine göre, boyamakla emrolimmus demek olur. Su kadar ki, bu emir, vücûb için olmayip mendûbluga hamledilmistir, yânî boyamak men-dûbdur. Fakat her boya ile degil, kina ve benzerleriyle. Bilhassa siyah boya ile <
ît/iz boyamaktan nehyedilmistir. Müslim'in Câbir'den gelen bir hadîsinde "Beyaz saçlarin rengini degistiriniz, fakat siyah boyadan sakininiz!" buyurulmustur.

[118] Aliyyu'l-Kaarî Miskât serhinde re's ile senenin sonu kasdedildigini bildirmistir. Âise'den Rasûlullah'in altmis üç yasinda vefat ettigi hadîsi geçmisti. Müslim'de Enes ibn Mâlik'ten gelen diger bir rivayette de altmisüç yasinda vefat ettigi haber verilmistir. Iki rivayet de sahîhtir. Aralarindaki sayi farkina gelince, altmis rivayetinde dogum ve Ölüm taraflarindaki kesirlerin atildigina hükmolunur. Mekke ve Medine'deki ikaamet sayilarinda da kesîrler atilmis olarak söylenmistir.

[119] Hadîsin basliga uygunlugu,Peygamber'in basindaki saç toplulugunun bazen omuzlarina, bazen kulak memelerine kadar sarkmasi bakimindandir. Bundaki "el-Cümme", basta olan saçin gür ve çok olanina denir ki, çoklugundan omuzlara kadar iner (Kaamûs Ter.).

[120] Bunda da saç çesitlerinden kivircik ile düz olani zikredilmistir.

el-Ca'd: Ra'd vezninde kivircik saça ve sakala denir ve kivircik saçli kisiye vasif olur, müennesinde "Ca'de" denir.

es-Sebt, es-Sebet ve es-Sabit: Kivircik olmayan saça denir.

el-Limme: Kulak yumusagindan asagi sarkan saça denir, cem'i "Limem" ve "Limâm" gelir.

[121] er-Racilu, Ketif vezninde ne kivircik, ne de dogru olan saça denir... düzlük ile kivirciklik arasi olan saça ve saçi böyle olan adama denir (Kaamûs Ter.).

[122] Bu hadîslerin bâzi rivayetleri Peygamber'in vasiflan bâbi'nda da geçmisti.

[123] es-Sesnu: Parmaklarinda kisalik olmaksizin kalinlik bulunan eldir, bu, erkeklerde övülen bir sifattir. Çünkü kavramalari daha siddetli olur. Kadinlarda ise bu kötülenir (en-Nihâye).

es-Sesnu: Sîn'in ve sâ'nin sükûnu ile iri ve kalin uzva denir. es-Sesenu: Sîn'in ve üç noktali sâ'nin fethasiyle, es-Susûne, umûme vezninde el iri ve kalin olmak ma'nâsinadir, dördüncü ve besinci bâblardan kullanilir (Kaamûs Ter.)

[124] Bunun bu sened ve metin ile bir rivayeti Hacc Kitabi, "Vâdînin içine inince tel-bîye etmek bâbi"nda geçmis ve açiklamasi da yapilmisti.

[125] eî-Telbîd:... ve ihramda olan haci basinin saçlari perîsân olmayip toplanmak için saçlarina zamk gibi yapistirici bir nesne sürüp yapistirmak ma'nâsmadir...

Telbîye: Beytullah'a hacca gidenlerin ihrama girdigi andan i'tibâren Akabe taslamasinda ilk taslamalari atip halâl oluncaya kadar, yânî ihramdan çikincaya kadar hep "Lebbeyk, Lebbeyk" diye Ibrâhîm Peygamber'in ezanina icabetlerini izhâr ve i'lân etmelerine denir. Telbiye kelimeleri metindeki sözlerdir. Bu hadîsler Hacc Kitâbi'nda da geçmisti.

[126] Rasûlullah putperestlik rejimi tamâmiyle yikildiktan sonra müsriklere benzemek mahzuru kalmayinca, saçlarini iki bukle hâlinde iki tarafa ayirip birakmaya bas-lamistir.

[127] ez-Zuabe zâlm ötresiyle "Sumâme" vezninde, nâsiye ma'nâsmadir ki aslinda basin ön tarafindan alina bitisik olan yerine denir, bingildak ile alnin araligidir Sonra orada biten zülüf ve kâküle denilmistir. Mütercim der ki, esâsda Zuâbe basin ortasindan arkaya dogru sarkan saç demeti ve keysi ile beyân edilmistir (Kaamus Ter.).

[128] el-Kaza': Iki fetha ile bulut parçalarina denir, müfredi "Kazaa"dn. Ve çocugun basinin bâzi yerlerinde daginik bulut parçalari gibi saç konmaga denir. Ve ol resme konmus daginik saç parçalarina denir...

Ve küçük oglani tiras ettikten sonra basinda alikonulan parçaya denir. Sarkik saç hey'etinde olur, bir kavle göre basin ortasinda kalan perçeme denir... (Kaa-mûs Ter.).

[129]

Bu hadîsleri Müslim de Libâs'ta rivayet etmistir.
Âsim Efendi'nin bundan önceki hasiyede naklettigimiz açiklamasina göre, çocugun basinin bâzi yerlerini tiras edip bâzi yerlerinin saçini bulut parçalari gibi daginik birakmaktan nehyedilmistir. Bu nehyin sebebleri arasinda, o devirde böyle perçem birakmak Yahudiler, müsrikler, fâsiklar arasinda yaygin âdet olmasi ve genç çocuklar için töhmet vesilesi olmasi da zikredilmistir. Bu sebeble Nevevî, Müslim serhinde bunun kerahet oldugunda âlimlerin ittifaki vardir, demistir. Gazâlî de îhyâu7-Ulûm 'unda temizlik kasdiyle basin ya tamamen tiras edilmesinde yâhud da tamamen saçin birakilmasinda mahzur olmadigini bildirmistir.

[130]
Basta ve sakalda güzel koku bulunmasinin cevazini Âise annemizin bu hadîsi pek açik ifâde etmektedir.

[131]
el-Midrâ, mîm'in kesriyle taraga denir must ma'nâsina. Sârih der'ki, diger ana kitâblarda Midrâ su demirden düzülmüs pençe seklinde küçük parmakli kasiga denir ki, onunla avratlar baslarini kasiyip saçlarini düzeltirler (intehâ). Ve Midrâ, toplu ve sancak ta'bîr olunan demir ve altin igneye denir ki, hâtûnlar onunla saçlarini düzeltirler, hâlâ isittigimize göre Islâmbol hanimlarinin mücevher .,.. igne ta'bîr ettikleridir... (Kaamûs Ter.).

[132]
Hristiyanlar hayza hiç ehemmiyet vermezler, hayizlilarla cinsî münûsebette bile be's görmezler. Bu tefrittir. Yahudiler ise hayizlilarla bir odada bile oturmaz-V lar, beraber yiyip içmezler. Arablar Câhiliyet'te Yahûdîler'in ifratina uymus-iV* lardi. Islâm bu ifrat ve tefriti kaldirarak yalniz hayizlilarla cinsî münâsebeti haram kilmis ve bu hâldeki kadinlari cünüb menzilesinde tutmustur: el-Bakara: 222.
Bu ve benzeri hadîsler Arab'in hayizlilar hakkindaki bâtil inançlarim yikip haklarindaki ser'î hükümleri beyân eder (Tecrid Ter., I, 183-184).

[133]
Burada arka arkaya getirilen üç baslik île bunlardaki hadîslerin uygunluklari apaçiktir. Bu hadîslerin bâzilari Oruç ve Hacc Kitâblan'nda da geçmis ve ilgili açiklamalar oralarda verilmisti.

[134]
Hadîs söyle de Ifâde edilmistir: "Hadîsin râvîlerinden Azre ibn Sabit dedi ki: Bir kerre Enes ibn Mâlik'in torunu ve Basra Kaadisi Sumâme ibn Abdillah'in huzuruna girmistim. Sumâme bana güzel bir koku uzatti da söyle dedi: (Aliniz; dedem) Enes ibn Mâlik güzel bir koku hediye edilince reddetmezdi ve Peygam-ber(S)'In de güzel kokuyu reddetmemek âdetinde oldugunu söylerdi".

[135]
ez-Zerûr: Sabûr vezninde göz otuna denir. Ve tutya ve sirma vesaire gibi ve Ze-mr bir nevi' itir adidir ki, Hind'den gelir, cem'i "Edile" vezninde "Ezine" gelir. ez-Zerîre: Sefine vezninde bu dahî "Zerûr" dedikleri itirin adidir, bu isimle ma'rûftur (Kaamûs Ter.).
Zerîre güzel kokudan bir nevi'dir, bir takim karisik seylerden mürekkeb olup bu isimle meshurdur. Bir cemâat -ki Nevevî de bunlardandir- bunun güzel kokulu bir kamis unu oldugu ve Hind'den geldigini kesin söylemistir (Kastallânî)

[136]
et-Vesm: Yüze, kola veya bedenin herhangibir tarafina igne batirip boya sürerek tesbît edilen naksa denir, Türkçe'de "Na'l" ve "Dögün" ta'bîr olunur. Hadîste zikredilen (el-Hasn 7) âyet, fey' denilen mallar hakkinda inmekle beraber,
" müfessirlerin açikça söyledikleri gibi, ma'nâsi her isi sâmildir. Abdullah ibn Mes'-;i ûd da bu sumûlü, nehyedilmis olan yukariki hususlara tatbîk etmistir. Bu hadîsin bir rivayeti el-Hasr Sûresi tefsirinde de geçmisti.

[137]
"Sizin âlimleriniz nerededer?" hitabi, Medîne âlimlerinin bu kötü isi degistir-1 meyip ihmâl ettikleri için, onlari redd ve siddetli bir tevbîhtir. Bunun bir rivayetini Müslim; Libâs'ta getirmistir.
(el-Buhârî söyle dedi:) Ebû Bekr ibn Ebî Seybe söyle dedi: Bize Yûnus ibn Muhammed tahdîs etti. Bize Fulayh, Zeyd ibn Eslem'den; o da Atâ ibn Yesâr'dan; o da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S): "Allah saç takan kadina, saç taktiran kadina, dögmeyapan kadina ve dögme yaptiran kadina la'net etti" buyurmustur.

[138]
Islâm, fitrata ehemmiyet veren bir dîn oldugundan "Ahsen-i Takvîm = En güzel kivam" (et-Tîn: 4) üzere yaratilan insanin aslî fitratini degistiren vücûd mü-dâhelelerinden ve süslenmek için de olsa sahte zînetler ve dögün yapmalarindan insanlari nehyetmistir. Bu âdetler Arab kadinlari arasinda yaygindi. Simdi ise hemen hemen bütün dünyâda yaygin bir hâl almistir. Hattâ perukacilik vesaire
?T isimleri ile bu isleri meslek edinen zümreler de peyda olmustur.
Hâlbuki selîm tab' sâhibleri indinde yaratici kudretin bahsettigi güzelligin
' üstünde bir güzellik bulmak imkâni yoktur. Eger olsaydi Insanlari "En güzel biçimde" yarattigini bildiren Hâlik Taâlâ, insanlari o sekil ve surette yaratirdi. Iste bu sebebden Rasûlullah bu gibi aldatici süslemeleri yalancilik ve bâtil diye isimlendirip nehyetmistir.

[139]
Bunun bir rivayeti yakinda 81. bâbda geçmisti. Orada da belirtildigi üzere, bu âyet, fey' denilen ganîmet mallarinin taksimi vesilesiyle inmis olmakla beraber, müfessirlerin açik söyledikleri gibi, ma'nâsi her emri sâmildir. Abdullah ibn Mes'-ûd, kadina bu âyetin Peygamber'in yasaklamalarini da sâmil oldugunu göstermis ve "Iste Peygamber böyle isleri yapanlara la'net edip bunlardan nehyetti" demis oluyor.

[140]
Bu hadîslerin bâzi rivayetleri daha önce de geçmisti. 151 rakamli hadîste ismi mef ûl sîgasiyle "Saçma ekleme yapilmis kadin" lafziyle gelmis ve bu, basliga tamâmiyle uygun düsmüstür.

[141]
el-Vesmu: Vâv'm fethi, noktali sîn'in sükûnu ile bedende igne ile açilan sekle denir ki, bir uzvu igneleyip müteessir eyledikten sonra üzerine çivit ekip gömgök bir sekil ederler, Türkçe'de Na'l ve Dögün ta'bîr olunur... (Kaamûs Ter.)
Bu kelime hakkinda daha önce geçen hadîslerde de bilgi verilmisti. Burada bununla ilgili ayri bir baslik geldigi için tekrar yazdik.
Göz degmesi hakkindaki hadîsin bir rivayeti Tibb'da geçmisti.

[142]
Bunun bir rivayeti de Buyu' Kitâbi'nda geçmisti.

[143]
Hadîslerin basliga uygunluklari meydandadir. Bunlarin bâzi rivayetleri yakinda da geçmisti.

[144]
Yâni bu tasvirlerin yapilmalari, kullanilmalari ve edinilmeleri yönünden olan hükümler babi.

[145]
Bunun birer rivayeti Bed'u'1-Halk ve Magâzî'de geçti. Yakinda daha genis bir rivayeti gelecektir. Bunu Müslim de Libâs'ta getirmistir.

[146]
"Haydi can veriniz!" emri, acizligi meydana çikarma emridir. Tasvîr yapanlarin hayât hususundaki aczlerini belâgatle ortaya koyma ve beyândan ibarettir. Fakîhler ve hadîs âlimlerinin cumhuru bu ve benzeri hadîsler, hayât sahibi hayvanlarin resimlerini yapmanin haram olduguna hükmetmisler ve ancak hayâtli olmayan manzara resimleriyle ta'zîm vesilesi olmayan esya üzerindeki resimlerin kullanilmasinda be's görmemislerdir.

[147]
Peygamber'in üzerine saiîb resimlen naksedilmis esyayi evinde bulundurmamasi ve bunlan bozmasi, vazîfesi cümlesindendi. Çünkü salîb, büyük bir dînin sâlik-lerince âdeta put edinilmis, kudsiyet verilmis bir Hristiyanlik alâmetidir. Bu ise Peygamber'in getirdigi Tevhîd Dîni'ne tamâmiyle aykiri idi, Tevhîd'i yerlestirmek için bunun bozulup degistirilmesi gerekli idi.

[148]
Hadîsin Müslim'in Libâs Kitâbi'ndaki rivayetinde açikça söylendigi üzere Ebû Zur'a ile Ebû Hureyre'nin Medine'de girdikleri bu ev, Mervân'm yâhud Eme-vîler'den Saîd ibn Âs'a âid idi. Bunlarin ikisi de birbiri arkasindan Muâviye tarafindan Medine Vâlîsi ta'yîn edilmislerdi. Buna göre bu evin vâlî konagi olmak ihtimâli kuvvetlidir.
Hadîsin sonunda Ebû Hureyre'nin abdestte koltuk altina kadar yikamasinda söyledigi söz, cennetliklerin abdest suyu degen organlarinin nurlu, sekili, süslü olacagi hakkindaki Peygamber müjdesine isarettir. Abdest Alma Kitabi'-nda geçen o hadîsin sonunda Peygamber: "Artik sizden gücü yeten bu parlakligi artirip uzatsin" buyurmustu
[149]
el-Kirâm; al perdeye ve duvaga denir. Bir kavle göre yünden alaca ve nakis islenmis ince nihâliye denir ki, kapilara perde ederler. Yâhud be-gâyet ince zara : ve çarsafa denir (Kaamûs Ter.).
es-Sehve: Suffa ve eyvana, bir kavle göre iki oda araliginda olan kilere yâhud hazîne odasina denir. Yâhud raff ve musandira ve sirvân makûlesine denir ki, ona bâzi ihtiyâç maddeleri konulur. Yâhud küçük hazîne odasi seklinde odaya denir, yâhud üç dört agaçtan çatma tahta pûsa denir ki, üzerine ev esyalari konulur... (Kaamûs Ter.).
Peygamber perde gibi ta'zîm ve tekrîm ifâde eder bir surette resimli esya """: kullanmayi kerîh görmüs, fakat yayinmak, basilmak ve örtünmek, üzerinde yatmak gibi ta'zîme delâlet etmeyecek sekilde kullanmayi mekruh saymamistir. Nitekim bu hadîste resimli perde yerinden çikarilmis, ondan üzerine yatilacak yastik yapilmistir.
[150]
Ben Peygamber'le bir kaptan yikanirdim" fikrasini Buhârî, ayri olarak Gusl Kitâbi'nda getirmisti. Zahir olan su ki, o, Âise'nin bu perdeyi yikanma yeri olan' o suffa üzerine asar olmasina hamletmis, bu sebeble burada sevketmis olmasidir (Kastallânî).
[151]
Bu hadîste Âise'nin yaptigi alisveris akdini Peygamber feshetmemistir. Bu feshetmemenin delaletiyle Peygamber'in bu resimli yastik hakkindaki sözleri ha-râmliga degil, belki kerahete hamlolunabilir.
[152]
Resimli seylerden nehy edil mesinin sebebi, resimlere, suretlere taabbud endisesidir. Islâm Dîni, Tevhîd Dîni; zâtinda, sifatinda bir Allah'a ibâdet dîni oldugundan, Tevhîd, Islâmî umdelerin merkezi oldugundan, bu noktanin hiçbir suretle sirk ile saibeli olmamasi Peygamber'in büyük bir titizlikle üzerinde durdugu bir mes'ele idi. Bu sebeble Islâm'in ilk günlerinde Peygamber ister ta'zîm, ister ¦, tahkîr ifâde eder sekilde kullanilsin, resimli esya kullanmayi mutlak surette neh-
' " yetmisti. Çünkü Peygamber Islâm'in bu ilk günlerinde sirk ile mücâdele hâlinde idi. Beseriyeti putlara, timsâllere, tasvirlere ibâdet etmekten men'e çalisiyordu. Resim ve resim yapmak hakkinda mutlak surette vaîd ifâde eden hadîsler hep
, ', Islâm'in bu ilk zamanlarinda gelmistir. Fakat Islâm'in sirke galebesi ve hakîkî
zaferi gerçeklestikten sonra, ilk devirlerdeki kadar siddetli harekete lüzum kal-
- mamisti. Tasvir ve timsâllerin ta'zîm ifâde etmeyecek bir surette kullanilmasina
-', müsâade edilmistir. Ki, bu müsâade, yukariki Ebû Talha hadîsinin son fikra-
• .. sindaki istisnadan çikarilmistir.
Sonralari Islâm Dîni her tarafa yayilmaya baslayip Tevhîd akidesi gönüllerde geregi gibi yerlesince, birçok selef imamlari ve fikhî mezheb sahihleri manzara resimlerini, tam hilkatli olmayan insan ve sâir rûh sahibi hayvanlarin tasvirini ve ihtiram göstermeyerek bunlarin kullanilmasini mübâh saymislardir. Bu se-1 beble hadîs sarihleri siddetli sakindirmalari ihtiva eden hadîsleri tam hilkatlI olan tasvirlere hasretmisler ve meselâ belden yukari çekilen resim i'mâlinde ve kulla-.... nilmasinda bir be's görmemislerdir.
* Buhârî'nin eski sarihlerinden Ebû Süleyman Hattâbî (öl.385), Ebû Talha
hadîsinin son fikrasindan istifâde ederek tam hilkatli olmamak gibi bir kayda da lüzum görmemis ve sâdece bunun kerahetine kaail olmustur. Kerahet sebebi olarak da kalbin mâlâyânî ile mesgul olmasini göstermistir: "Hayvan sekilleri tasvîr eden musavvir ile agaç ve benzeri nakislar, resimler yapan nakkaas ve ressamin, resim ve tasvîr hakkinda gelen tehdîde dâhil olmayacagini ümîd ediyo rum. Her nekadar bu islerin hepsi mekruh ve kalbi mâlâyânî ile mesguliyette dâhil ise de!" (Umdetu'i-Kaarî, X, 313).
Bu hadîsin bir rivayeti 88. bâbda 161 rakamiyle de geçmisti. Bunun birkaç rivayetini Müslim de Libâs'ta getirmistir: Müslim Ter., VI, 360-362.
[153]
Nesâî'nin Sünen'indeki rivayetlerin birinde Âise, bu kiramin odaya girerken tâ karsiya gelen tarafa asilmis olani üzerinde kus, digerinde kanatli at tasvirleri bulundugunu zikrediyor... Gerek metindeki hadîste, gerek o hadîsin Nesâî'deki diger rivayetinde tasvirlerin namazi kestigine ve namazin tekrar kilindigina dâir hiçbir kayit bulunmadigi için, bunlarin hükmü kerahet oldugu istidlal olunur...
[154]
Bunun bir rivâyeti^Bed'u'I-Halk'ta geçmisti. Müslim'in Libâs'ta Âise'den ge-' tirdigi bir hadîste Âise'nin evinin içinde bir köpek yavrusu bulundugu ve Cibril'in bu yüzden gelmeyi geciktirdigi bildirilmistir.
[155]
Bunun birer rivayeti Buyö'da "Erkekler için giymesi mekruh olan seylerde ticâret bâbi"nda ve bu kitabin 91. babinin 167 rakaminda bulunan eve girmemesinde »
[156]
Bunun bir rivayeti de Buyü'da "Köpek bedeli babi"nda geçmisti
[157]
Müslim'de bundan evvel su hadîs vardir: Saîd ibn Ebî'l-Hasen söyle demistir:
ibn Abbâs'a ressam bir kimse geldi ve:
— Ben su suretleri resmederek geçinirim. Bunlar ve san'atim hakkinda bana bir fetva ver, dedi.
Ibn Abbâs ona:
— Bana yaklas! Dedi
Ressam ona yaklasti. Sonra tekrar:
— Bana yaklas! dedi.
Ressam Ibn Abbâs'a yaklasinca, Ibn Abbâs elini bu fetva isteyen ressamin basi üstüne koyarak:
— Simdi ben sana Rasûlullah'tan isittigim bir hadîsi haber verecegim (iyi dinle): Ben RasûlulIah(S)'tan isittim, O: "Her musavvir cehennemdedir. Mu-
savvirin tasvir ettigi her surete kiyamet gününde (Allah) hayât verir de o canli
suret de cehennemde kendini yapan sahibine azâb eder" buyuruyordu, dedi.
Bunun ardindan Ibn Abbâs, ressama:
— Eger sen san'atina devam etmek mecburiyetinde isen, agaç resmi veya hayât sahibi olmayan vücûd kisimlarinin resmini yap, dedi.
Bu hadîsi Nadr ibn Alî takrîr etmistir.
Bu hadîsin bir rivayeti Buhârî, Buyu', "Kendilerinde rûh olmayan tavsîr-lerin satilmasi alinmasi... bâbi"nda geçmisti: 104. bâb, 168. hadîs.
Ibn Abbâs'in bu fetvasinin delili Tahâvî'nin Ebû Hureyre'den rivayet ettigi hadîsin son fikrasi olabilir: "... Cibril, Peygamber'e: Senin evinde birtakim at ve insan misâllerini Ihtiva eden bir perde asilidir. Ya bu resimlerin baslarini koparmalisin, yâhud bu perdeyi indirip onu yerde yayilan bir yaygi yapmalisin! Biz melekler, içinde resimler olan eve girmeyiz!" dedi.
[158]

Bunun uzun birer rivayeti Ilim'de, Cihâd'da ve Tefsîr'de; Âlu Imrân: 186. âyetin tefsirinde geçti.

[159] Bunun bir rivayeti Hacc'da "Gelen hacilari karsilama bâbi"nda geçti.

[160] Bunu söyleyen Âmir es-Sa'bî imis, bunu Ibn Ebî Seybe ve Tirmizî, senedli olarak rivayet ettiler.

[161] Hadîsin ma'nâsi sudur: Ikrime'nin yaninda binek hayvani üzerine üç kisinin binmesi serrdir ve zulümdür diye zikrettiler de, Önde binen yâhud arkaya binen daha serrlidir dediler. Ikrime bu serrliligi Peygamber'in fiilini delîl getirerek reddetti. Çünkü O iki kisiye zulm nisbet edilmesi caiz olmaz. Çünkü onlar Peygamber'in bindirmesiyle oralara binmislerdir, demis oldu (Kastallânî).

[162] Bu hadîsin bâzi rivayetlerini Buhârî, Ilim, Cihâd, Rikaak, Isti'zân'da; Müslim de îmân'da getirmistir: Müslim Ter., I, 92-94.

[163] Bunun bâzi rivayetleri Hacc ve Cihâd Kitâblari'nda da geçti. Hacc'daki rivayet : Ibn Umer'den olup söyle demistir: Rasûlullah (S) bir gazadan, bir haccdan, bir umreden döndügünde her yüksek yerde üç kerre tekbîr getirir, sonra söyle duâ ederdi: "Lâ ilahe Üle'llahu vahdehu lâserîkelehu, lehu'l-mütkü ve lehu'l-hamdu '.., ve huve ala kullî sey 'in kadîr. Âyîbûne, tâibûne, âbidûne, sâcidûne, li-Rabbinâ hâmidûn. Sadaka'Uâhu va'dehu venasaru abdehu vehezeme'l-ahzâbe vahdehu (= Allah'tan baska ilâh yok. Yalniz O var. O'nun hiçbir ortagi yok. Bütün mülk O'nundur. Bütün hamd de O'nundur. Ve O herseye kaadirdir. Biz (Sana) dönücüleriz, tevbe edicileriz, ibâdet edicileriz, secde edicileriz. Allah va'dinde dogru söylemistir, kuluna yardim etmistir. Yalniz basina büt'in zamanlarda ve mekânlarda müsrik topluluklarini bozup dagitmistir)".

[164] Bu hadîsin bir rivayeti Namaz Kitabi "Mescidde sirtüstü yatmak babi' 'nda geç-misti. Buhârî'nin orada sevkettigi müteâkib rivayet ile sârih Aynî'nin zikrettigi diger rivayetlerden Ebû Bekr, Umer, Usmân, Ibn Umer, Ibn Mes'ûd ve Enes-(R)'in de mescidde bu vaziyette görüldükleri sabit oluyor. Rivayet edilen Pey-. gamber'in bu fiili ile sahâbîlerin fiilleri bunun cevazina delâlet eder... Bunu Müslim, Ebû Dâvûd, Tirmizî ve Nesâî de rivayet etmistir. Muvaffak kilici ancak Allah'tir.